

Poradnik metodyczny CLIL dla nauczycieli edukacji przedszkolnej

Opracowany na potrzeby projektu
*PRZEDSZKOLNE INKUBATORY
ŚWIĘTOKRZYSKIEJ DWUJĘZYCZNOŚCI*

Opracowanie:

ŚCDN – Izabela Krzak – Borkowska

Recenzja:

ŚCDN – Ewa Witczyńska

Spis treści

1.	Wprowadzenie	5
2.	Wskaźniki nabycia kompetencji dla kursu CLIL (Content and Language Integrated Learning) dla 34 nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej	9
1.1.1	ETAP I – Zakres	9
1.1.2	ETAP II – Wzorzec	10
1.1.3	ETAP III – Ocena	11
1.1.4	ETAP IV – Porównanie	11
3.	Cel i zakres poradnika	12
4.	Zakładane efekty kursu	13
5.	Mierzenie przyrostu wiedzy uczestników kursu	14
6.	Diagnoza i weryfikacja przyrostu wiedzy uczestników kursu	17
7.	Test wiedzy nauczycieli na temat metodyki CLIL przeprowadzony przed i po uzyskaniu przez uczestników wsparcia	20
8.	Ogólne założenia 60-godzinnego kursu doskonalącego CLIL, skierowanego do nauczycieli edukacji przedszkolnej	24
7.1	Cele ogólne i szczegółowe kursu	24
7.2	Zakres szkoleń e-learningowych	25
7.3	Zakres szkoleń stacjonarnych	27
8	Ramy metodyczne nauczania dwujęzycznego	29
8.1	Wyjaśnienie metodyki CLIL	29
8.2	Zasada 5C w nauczaniu dwujęzycznym	32
8.3	Zróżnicowane formy pracy przedszkolaków w kontekście CLIL	36
8.3.1	Przykładowe gry i zabawy językowe	41
8.4	Przykładowe środki dydaktyczne dostosowane do wieku przedszkolnego	52
9	Organizacja zajęć dwujęzycznych	54
9.1	Przykładowa lista tematów zajęć dwujęzycznych (polsko-angielskich) dla dzieci 4-letnich, które dowolnie łączą tematykę ekologii, teatru i doradztwa zawodowego	54
9.1.1	Świat przyrody na scenie (The world of nature on stage)	54
9.1.2	Praca w przyrodzie (Work in nature)	55
9.1.3	Zwierzęta i ludzie na scenie (Animals and humans on stage)	55
9.1.4	Teatr w ogrodzie (Theatre in the garden)	56
9.1.5	Recykling i twórczość teatralna (Recycling and theatrical creativity)	56
9.1.6	Doradztwo zawodowe na scenie (Career advice on stage)	57
9.1.7	Sztuka i natura w teatrze (Art and nature in theatre)	58

10	Scenariusze zajęć dla nauczycieli	59
10.1	Przykładowy scenariusz 1 – dzieci starsze 5-6 lat	59
10.2	Przykładowy scenariusz 2 – dzieci młodsze 3-4 lata	69
11	Materiały dydaktyczne dla dzieci	88
11.1	Tworzenie materiałów dwujęzycznych dla dzieci	89
11.2	Przykłady materiałów dwujęzycznych dla dzieci	93
11.3	Platformy e-learningowe	94
12	Wskazówki metodyczne	95
12.1	Planowanie Zajęć.....	95
12.2	Planowane cele edukacji w zakresie języka obcego nowożytnego w przedszkolu.....	95
12.3	Prowadzenie zajęć:.....	96
12.4	Projektowanie działań dwujęzycznych.....	96
12.5	Sugestie metodyczne	97
12.6	Efektywność nauczania	98
12.7	Implementacja założeń Taksonomia Blooma w nauczaniu dwujęzycznym	99
12.8	HOTS & LOTS na lekcji dwujęzycznej	100
13	Cyfrowe narzędzia CLIL-owego nauczyciela.....	102
13.1	Sway w pracy Clil-owego nauczyciela.....	102
13.2	Wykorzystanie AI w pracy CLIL-owego nauczyciela	104
13.3	Licencje CC	107
13.4	Khanacademy for kids	110
13.4.1	O aplikacji.....	112
14	Metoda projektu a wdrażanie rozwiązań dwujęzycznych w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej	122
14.1	Mini-projekt dwujęzyczny dla przedszkolaków: „Eko-Teatr: mali strażnicy przyrody” ..	124
14.2	Projekty eTwinning dedykowane tematyce dwujęzycznej.....	126
14.2.1	Zastosowanie CLIL (Content and Language Integrated Learning).....	127
14.2.2	Przykłady projektów dwujęzycznych na eTwinning	127
15	Integracja języka angielskiego z teatrem, edukacją zawodową i ekologiczną na zajęciach dwujęzycznych z dziećmi 4-letnimi	129
15.1	Teatr.....	129
15.2	Edukacja zawodowa	130
15.3	Edukacja ekologiczna	131
16	Dwujęzyczna innowacja pedagogiczna	134
16.1	Innowacyjność i innowacja	134

16.2	Innowacja w edukacji	135
17	Wspieranie dwujęzyczności	138
18	Podsumowanie	141
19	Bibliografia	143
20	Spis ilustracji	144

1. Wprowadzenie

Europa jest fenomenem na skalę światową pod względem różnorodności językowej: na stosunkowo niewielkim obszarze, jaki zajmuje UE, mówi się aż 24 językami urzędowymi, reprezentującymi kilka znacząco odmiennych od siebie rodzin językowych i około 60 językami regionalnymi. Fakt ten z jednej strony stanowi wielkie bogactwo Europy wynikające z jej różnorodności kulturowej, z drugiej zaś jest dużym wyzwaniem z punktu widzenia właściwej realizacji swobody przepływu osób, kapitału i usług, która jest podstawą funkcjonowania UE. Oba te aspekty znajdują swoje odzwierciedlenie w unijnej polityce wielojęzyczności, której celem jest z jednej strony zachowanie różnorodności językowej Europy i zapewnienie dostępu do unijnego prawa we wszystkich językach urzędowych UE, a z drugiej zachęcanie do nauki języków obcych i aktywne promowanie wielojęzyczności.

Bycie wielojęzycznym, podobnie jak bycie dwujęzycznym, powoli przestaje być innowacją, ponieważ sam efektywny sposób reagowania na wyzwania współczesności określany jest terminem innowacyjności. Nasze codzienne działania mające na celu realizację założonych działań są innowacyjne dla każdego w mocno zindywidualizowany sposób. Dzisiejszy trzylatek, za osiem lat będzie miał lat dwanaście. Zmieni się otaczająca go rzeczywistość, realia, oczekiwania i styl życia.

Raport McKinsey (2018) wytycza potrzebne umiejętności w perspektywie do 2030 roku. Instytut wskazuje na zmniejszenie znaczenia kompetencji manualnych i fizycznych. Jednocześnie podstawowe kompetencje poznawcze będą musiały zostać zastąpione swoją wersją zaawansowaną. Dużo większe znaczenie będą odgrywały umiejętności społeczne oraz technologiczne.

Kompetencje przyszłości, które należy więc rozwijać to:

- Kreatywność
- Umiejętności przetwarzania i interpretacji złożonych informacji
- Przedsiębiorczość i inicjatywa
- Przywództwo i zarządzanie innymi
- Podstawowe umiejętności cyfrowe
- Zaawansowane umiejętności informatyczne i programowanie

Analizując powyższe kompetencje, można zaryzykować stwierdzenie, iż aspekt dwujęzyczności jest z ich realizacją mocno skorelowany. Kreatywność, przedsiębiorczość czy inicjatywność w oderwaniu od dwujęzyczności rozumianej jako integracja języka z określona treścią zatrzymuje się na rynku lokalnym, z uwagi na brak nośnika jakim jest lingua franca. Bycie dwujęzycznym radykalnie zwiększa nasze szanse na bycie dostrzeżonym, zrozumianym z usłyszanym niezależnie od profesji czy specjalizacji która będziemy reprezentować.

Kompetencje nauczycieli w przedszkolach są kluczowym elementem zapewnienia wysokiej jakości edukacji dwujęzycznej dla najmłodszych dzieci. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ 1 z dnia 22 sierpnia 2022 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli stanowi o konieczności zdobywania przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej kwalifikacji umożliwiających nauczanie języka angielskiego w przedszkolu, będąc tym samym nauczycielem edukacji zintegrowanej. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach specjalnych, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych specjalnych i szkołach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do nauczania języków obcych w przedszkolu i danym typie szkoły, określone w § 12.” Posiadanie takich kwalifikacji poprzez zdanie egzaminu, pozwala współczesnemu nauczycielowi pracującemu z dziećmi w przedszkolu lub w klasach 1-3 SP na realizację podstawowych założeń dwujęzyczności.

Realizując podstawę programową edukacji przedszkolnej czy wczesnoszkolnej w oparciu o zaprojektowane zdarzenia edukacyjne, przy jednoczesnym przeplataniu jej z elementami podstawy programowej z języka obcego nowożytnego stwarzają najmłodszym naturalne warunki immersji językowej, bez traktowania języków obcych jako wyodrębnionych przedmiotów czy zajęć lekcyjnych.

7

Idea wprowadzania, czy też przełączania się na odmienny kod językowy, powoduje swego rodzaju automatyzację zachowań w obszarze komunikacji. Dziecko nie myśli, nie zastanawia się a działa wykorzystując swoją naturalną ciekawość poznawczą połączoną z potrzebą a raczej umiejętnością bawienia się, umiejętnością dostrzegania naturalnego klimatu zabawy i czerpania radości z otaczającej rzeczywistości.

Ilekoć w poradniku mowa o *nauczycielu*, rozumie się przez to osobę odpowiedzialną za planowanie i realizację procesu nauczania, która wspiera rozwój intelektualny, emocjonalny i społeczny dzieci poprzez stosowanie różnorodnych metod dydaktycznych, ocenianie ich postępów oraz aktywną współpracę z uczniami, ich rodzicami oraz innymi nauczycielami w celu osiągnięcia określonych celów edukacyjnych. Nauczyciel może być osobą o dowolnej płci (kobieta, mężczyzna, osoba niebinarna) i zobowiązuje się do stwarzania bezpiecznego i wspierającego środowiska edukacyjnego dla wszystkich uczniów.

Ilekoć w poradniku mowa o *uczestniku*, rozumie się przez to osobę, która aktywnie uczestniczy w procesie kształcenia lub szkolenia, niezależnie od swojej płci. Uczestnik może być kobietą, mężczyzną lub osobą niebinarną, dążącą do rozwoju osobistego i zawodowego poprzez zdobywanie nowych umiejętności, wiedzy oraz doświadczeń.

Zakres tematyczny wsparcia obejmuje naukę języka angielskiego na dwóch poziomach B1 oraz B2.

Podczas planowania i prowadzenia zajęć zgodnych z metodologią CLIL (Content and Language Integrated Learning), nauczyciele stają przed wyzwaniem nie tylko zapewnienia skutecznego przyswajania języka obcego, ale także integrowania go z nauką treści przedmiotowych w sposób dostosowany do wieku i poziomu rozwoju dzieci przedszkolnych.

W niniejszym poradniku skupiamy się na propozycji praktycznych kryteriów oceny, które umożliwią nauczycielom skuteczne monitorowanie swoich umiejętności oraz identyfikowanie obszarów do dalszego rozwoju. Każdy etap kryteriów oceny został opracowany w taki sposób, aby odzwierciedlał kluczowe aspekty nauczania dwujęzycznego w przedszkolach i wspierał doskonalenie praktyk pedagogicznych nauczycieli.

Propozycja kryteriów oceny poziomu nabycia kompetencji przez nauczycieli w kontekście nauczania dwujęzycznego w przedszkolach, obejmujących:

Grafika 1 Opr. Izabela Krzak - Borkowska

2. Wskaźniki nabycia kompetencji dla kursu CLIL (Content and Language Integrated Learning) dla 34 nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

1.1.1 ETAP I – Zakres

Grupa docelowa i zakres tematyczny wsparcia:

- Grupa docelowa: Kurs dedykowany jest 34 nauczycielkom edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, którzy chcą rozwijać umiejętności dwujęzycznego nauczania z wykorzystaniem metodyki CLIL.
- Zakres tematyczny wsparcia: Kurs obejmuje założenia metodyki CLIL, co jest kluczowe dla efektywnego prowadzenia zajęć dwujęzycznych w przedszkolach.
- Kurs obejmuje zarówno szkolenia e-learningowe, jak i stacjonarne, z naciskiem na wskazanie praktycznego zastosowania metodyki CLIL w nauczaniu przedszkolnym.

Zakres tematyczny wsparcia:

- **Zrozumienie metodyki CLIL:** Nauczyciel jest w stanie wyjaśnić zasady i cele metodyki CLIL oraz jej zastosowanie w kontekście przedszkola.
- **Planowanie zajęć:** Nauczyciel potrafi opracować plan zajęć uwzględniający zasady metodyki CLIL, określając cele, treści, formy pracy i metody nauczania.
- **Dobór materiałów dydaktycznych:** Nauczyciel potrafi dobrać odpowiednie materiały dydaktyczne, takie jak książki, gry, piosenki itp., które wspierają naukę dwujęzyczną i odpowiadają poziomowi rozwoju dzieci.

1.1.2 ETAP II – Wzorzec

Uczestnicy kursu powinni osiągnąć następujące cele:

- Zrozumienie i zastosowanie metodyki CLIL w nauczaniu przedszkolnym.
- Umiejętność opracowania dwujęzycznych zdarzeń edukacyjnych oraz materiałów dwujęzycznych na poziomie edukacji przedszkolnej.

10

Szczegółowe założenia:

- Cel i zakres poradnika: poradnik CLIL ma na celu dostarczenie nauczycielom przedszkolnym poglądowych narzędzi i wiedzy niezbędnej do wdrażania metodyki CLIL w codziennej praktyce edukacyjnej.
- Zakładane efekty kursu: uczestnicy kursu zdobędą umiejętności w zakresie planowania dwujęzycznych zdarzeń edukacyjnych.
- Diagnoza i weryfikacja przyrostu wiedzy uczestników odbędzie się w oparciu o informację zwrotną otrzymaną od uczestników w zakresie wiedzy na temat metodyki CLIL.

Metody weryfikacji:

- Informacja zwrotna opracowana przez uczestników dotycząca poziomu znajomości założeń metodyki CLIL przed i po kursie.
- Opracowanie dwujęzycznego zdarzenia edukacyjnego do wykorzystania podczas zajęć dwujęzycznych.

1.1.3 ETAP III – Ocena

Walidacja osiągnięć uczestników zostanie przeprowadzona przez osobę niezależną od osób prowadzących zajęcia, zatrudnioną przez ŚCDN.

Przeprowadzenie oceny po zakończeniu kursu obejmować będzie:

11

- Analizę informacji zwrotnej, otrzymanej od uczestników, obejmującej zrozumienie i zastosowanie metodyki CLIL w nauczaniu przedszkolnym.
- Poprawność przygotowania dwujęzycznych zdarzeń edukacyjnych na poziomie edukacji przedszkolnej..

1.1.4 ETAP IV – Porównanie

Analiza polegać będzie na zestawieniu wyników końcowych z wymaganiami określonymi na etapie II uwzględniając poprawność konstruowania dwujęzycznych zdarzeń edukacyjnych z wykorzystaniem podstawowych założeń metodyki CLIL.

3. Cel i zakres poradnika

Cel i zakres poradnika odnoszą się do wskaźnika rezultatu bezpośredniego

Celem poradnika jest wsparcie 34 nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej z 16 OWP na terenie województwa świętokrzyskiego, w integracji nauczania języka obcego z treściami programowymi przedszkola zgodnie z założeniami metodyki CLIL (Content and Language Integrated Learning), która łączy naukę języka z nauką innych przedmiotów, umożliwiając 330 dzieciom jednoczesne zdobywanie wiedzy z różnych dziedzin oraz rozwijanie umiejętności językowych.

Poradnik zawiera praktyczne wskazówki, strategie dydaktyczne, przykłady zajęć oraz materiały pomocnicze, które mają na celu ułatwienie nauczycielom wprowadzenie dwujęzyczności do codziennych zajęć przedszkolnych. Dzięki temu nauczyciele mogą efektywnie wspierać rozwój językowy dzieci, jednocześnie realizując cele edukacyjne zgodne z programem nauczania.

Zakres poradnika obejmuje:

- **Metodyka CLIL:** Omówienie zasad metodyki CLIL oraz sposobów jej adaptacji do środowiska przedszkolnego.
- **Zasada 5C:** Wyjaśnienie zasady 5C (Communication, Content, Cognition, Culture, Community) i jej znaczenia dla nauczania dwujęzycznego w przedszkolach.
- **Wskazówki metodyczne:** Udzielenie praktycznych wskazówek dotyczących planowania, prowadzenia zajęć i wspierania dwujęzyczności u dzieci w wieku przedszkolnym.
- **Kryteria oceny poziomu nabycia kompetencji:** Określenie kryteriów oceny poziomu nabycia kompetencji przez nauczycieli, obejmujących etapy: zakres, wzorzec, ocena, porównanie.

4. Zakładane efekty kursu

Zakładane efekty odnoszą się do wskaźnika rezultatu bezpośredniego. Po ukończeniu kursu, realizowanego w oparciu o treść zawartą w niniejszym poradniku, nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej osiągną szereg efektów, które znacząco wpłyną na jakość nauczania w przedszkolach. Nauczyciele:

13

- będą rozumieć założenia metody Content and Language Integrated Learning (CLIL) oraz jej zastosowanie w edukacji przedszkolnej, co pozwoli im na skuteczne łączenie treści merytorycznych z nauką języka angielskiego;
- opanują różnorodne metody i techniki nauczania CLIL, które będą dostosowane do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym, wspierając ich rozwój językowy i poznawczy;
- zdobędą umiejętności związane z właściwą identyfikacją i integracją odpowiednich tematów i treści CLIL z programem nauczania przedszkolnego;
- będą efektywnie realizować zajęcia CLIL, uwzględniając indywidualne potrzeby, zainteresowania i style uczenia się dzieci;
- poznają możliwości wykorzystania różnorodnych materiałów dydaktycznych i narzędzi wspomagających naukę języka w ramach zajęć CLIL;
- nauczą się oceniać postępy dzieci w zakresie CLIL oraz dostosowywać zajęcia do ich potrzeb i możliwości, stosując odpowiednie metody oceny i Informacja zwrotna;
- wzmocnią współpracę z rodzicami na temat korzyści wynikających z uczestnictwa dzieci w zajęciach CLIL, angażując ich w proces edukacyjny.

Co więcej, nauczyciele będą kontynuować rozwój zawodowy poprzez refleksję nad własną praktyką pedagogiczną oraz dążenie do doskonalenia umiejętności w zakresie CLIL i wprowadzania innowacyjnych pomysłów w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej będzie naturalnym efektem uczestnictwa w kursie.

14

Dzięki wsparciu obejmującemu udział w kursie oraz implementację założeń metodycznych przedstawionych w niniejszym poradniku, nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej będą lepiej przygotowani do wdrażania metody CLIL w swoich placówkach oraz doskonalenia kompetencji zawodowych.

Przyczyni się to do bardziej efektywnego nauczania języka angielskiego w połączeniu z treściami merytorycznymi oraz wszechstronnego rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym.

5. Mierzenie przyrostu wiedzy uczestników kursu

Uczestnik kursu CLIL będzie poddany różnorodnym formom oceny, aby zmierzyć przyrost jego wiedzy z zakresu CLIL.

Oto główne metody mierzenia przyrostu wiedzy:

- **Testy diagnostyczne przed rozpoczęciem kursu:** Uczestnicy kursu CLIL będą proszeni o wykonanie testu diagnostycznego, który pomoże określić ich początkowy poziom znajomości metodyki CLIL oraz umiejętności związanych z jej zastosowaniem.
- **Ocenianie kształtujące podczas kursu:** Podczas trwania kursu będzie przeprowadzana regularna ewaluacja, obejmująca krótkie quizy, prace domowe i ćwiczenia klasowe. Te oceny pomogą nauczycielom monitorować postępy uczestników i dostosowywać dalsze działania dydaktyczne.

- **Projekty i prace końcowe:** Uczestnicy kursu będą również proszeni o realizację projektów zgodnych z metodologią CLIL oraz przygotowanie prac końcowych, które pozwolą na praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy.
- **Testy końcowe:** Po zakończeniu kursu uczestnicy będą poddani testom końcowym, które porównają ich wiedzę przed i po kursie. Testy te będą oceniać zarówno znajomość teoretyczną, jak i praktyczną z zakresu CLIL.
- **Ankiety ewaluacyjne:** Uczestnicy będą również proszeni o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej, w której będą mogli ocenić swoje doświadczenia związane z kursu i określić swoje postrzeganie przyrostu wiedzy oraz korzyści płynących z uczestnictwa.

15

Osoby korzystające z poradnika CLIL również mogą mieć okazję do mierzenia swojego przyrostu wiedzy z zakresu metodyki CLIL.

Oto możliwe metody mierzenia przyrostu wiedzy dla odbiorców poradnika:

- **Samooocena:** Odbiorcy mogą zastosować samodzielnie testy diagnostyczne i testy sprawdzające, które zostały zaproponowane w poradniku. Porównanie wyników przed i po zapoznaniu się z poradnikiem pozwoli na ocenę przyrostu wiedzy.
- **Samodoskonalenie:** Osoby korzystające z poradnika mogą wykonywać ćwiczenia i zadania zaproponowane w tekście poradnika oraz sprawdzać swoje rozwiązania w oparciu o klucze odpowiedzi i sugestie, co umożliwi bieżącą ocenę postępów.
- **Wymiana dobrych praktyk:** Możliwość dzielenia się doświadczeniami i wnioskami z innymi użytkownikami poradnika, na przykład poprzez fora internetowe lub grupy dyskusyjne, pozwoli na weryfikację zdobytej wiedzy oraz wymianę pomysłów.
- **Ankiety i informacja zwrotna:** Możliwość proaktywnego zbierania informacji zwrotnej od odbiorców, korzystając z ankiet ewaluacyjnych i komentarzy, które pomogą określić, jak poradnik

wspomógł ich w zdobywaniu wiedzy z zakresu CLIL i jakie korzyści
wynikły z jego stosowania.

Mierzenie przyrostu wiedzy uczestników kursu i odbiorców poradnika
będzie kluczowym elementem oceny skuteczności edukacyjnej oraz
użyteczności zaprezentowanych treści z zakresu CLIL.

6. Diagnoza i weryfikacja przyrostu wiedzy uczestników kursu

Diagnoza odnosi się do wskaźnika rezultatu bezpośredniego. Aby przeprowadzić diagnozę oraz weryfikację przyrostu wiedzy uczestników kursu i czytelników poradnika przed i po zakończonym wsparciu, zakłada się podjęcie następujących działań:

17

1. Pre-test (Test wstępny) wykonany przez nauczyciela OWP

Cel: Ocena początkowego poziomu wiedzy i umiejętności uczestników kursu przed rozpoczęciem zajęć.

Proponowane metody:

- Kwestionariusz wiedzy: Test pisemny zawierający pytania zamknięte (np. wielokrotnego wyboru) i otwarte (krótkie odpowiedzi) dotyczące kluczowych zagadnień związanych z metodą CLIL i nauczaniem języka angielskiego w przedszkolu.
- Ankieta samooceny: Formularz, w którym uczestnicy oceniają swoje umiejętności i wiedzę w określonych obszarach (np. znajomość metod nauczania CLIL, umiejętność planowania zajęć dwujęzycznych) na skali Likerta (od 1 do 5).
- Wywiad diagnostyczny: Przeprowadzanie krótkich wywiadów indywidualnych lub grupowych w celu zebrania jakościowych danych na temat początkowego poziomu wiedzy i umiejętności.

2. Monitoring i formatywna ocena postępów

Cel: Regularne monitorowanie postępów uczestników podczas trwania kursu oraz zachęcanie do refleksji nad własnym rozwojem.

Proponowane metody:

- Quizy i testy cząstkowe: Krótkie testy przeprowadzane po zakończeniu każdego modułu kursu, mające na celu sprawdzenie zrozumienia i przyswojenia materiału.
- Projekty i zadania praktyczne: Uczestnicy wykonują zadania praktyczne, np. planowanie i realizacja zajęć CLIL, tworzenie materiałów dydaktycznych, które są oceniane przez prowadzących kurs.
- Sesje poświęcone informacji zwrotnej.
- Regularne spotkania, podczas których uczestnicy otrzymują informację zwrotną na temat swoich postępów oraz wskazówki dotyczące dalszego rozwoju.

3. Post-test (Test końcowy) wykonany przez nauczyciela OWP po zapoznaniu się z treścią poradnika

Cel: Ocena przyrostu wiedzy i umiejętności uczestników po zakończeniu kursu oraz czytelników po przyswojeniu treści poradnika.

Proponowane metody:

- Kwestionariusz wiedzy: Test pisemny analogiczny do pre-testu, zawierający pytania zamknięte i otwarte dotyczące tych samych zagadnień. Porównanie wyników z pre-testu i post-testu pozwoli na ocenę przyrostu wiedzy.

- Ankieta samooceny: Ponowne wypełnienie formularza samooceny przez uczestników, co pozwoli na porównanie początkowych i końcowych ocen własnych umiejętności.
- Wywiad ewaluacyjny: Przeprowadzanie wywiadów indywidualnych lub grupowych w celu zebrania jakościowych danych na temat doświadczeń uczestników kursu oraz ich oceny własnych postępów.

4. Analiza danych i raport ewaluacyjny

Cel: Dokonanie kompleksowej analizy zebranych danych oraz przedstawienie wyników w formie raportu ewaluacyjnego.

Proponowane metody:

- Analiza ilościowa: Porównanie wyników pre-testu i post-testu, analiza wyników quizów, testów cząstkowych oraz ankiet samooceny.
- Analiza jakościowa: Analiza transkrypcji wywiadów oraz jakościowych komentarzy z ankiet.
- Raport ewaluacyjny: Opracowanie raportu zawierającego wyniki analizy, wnioski dotyczące efektywności kursu oraz rekomendacje na przyszłość.

5. Wnioski i rekomendacje

Cel: Przedstawienie wniosków oraz rekomendacji dotyczących dalszego rozwoju programu szkoleniowego oraz treści poradnika.

Proponowane metody:

- Wnioski: Sformułowanie wniosków dotyczących skuteczności kursu w zakresie przyrostu wiedzy i umiejętności uczestników.
- Rekomendacje: Propozycje dotyczące ewentualnych modyfikacji programu kursu oraz poradnika w celu jeszcze lepszego dostosowania

do potrzeb uczestników i osiągnięcia zakładanych celów edukacyjnych.

- Przeprowadzenie takiej diagnozy i weryfikacji pozwoli na dokładne określenie przyrostu wiedzy i umiejętności uczestników kursu, a także na ocenę efektywności programu szkoleniowego oraz poradnika. Dzięki temu można będzie wdrażać odpowiednie działania mające na celu ciągłe doskonalenie procesu edukacyjnego.

20

7. Test wiedzy nauczycieli na temat metodyki CLIL przeprowadzony przed i po uzyskaniem przez uczestników wsparcia.

Część 1: Pytania zamknięte (wielokrotnego wyboru)

1. Co oznacza skrót CLIL?

- a) Content and Language Integrated Learning
- b) Communication and Language in Learning
- c) Content and Literacy in Learning
- d) Cognitive and Language Integrated Learning

2. Jakie są główne cele metody CLIL?

- a) Rozwój kompetencji językowych i poznawczych
- b) Nauka tylko języka obcego
- c) Nauka treści merytorycznych bez użycia języka obcego
- d) Rozwój umiejętności czytania i pisanie

3. Które z poniższych metod aktywizujących dzieci jest najczęściej stosowane w CLIL?

- a) Wykłady
- b) Gry i zabawy
- c) Testy pisemne
- d) Czytanie książek

4. Która z poniższych zasad NIE jest bezpośrednio związana z metodą CLIL?

- a) Integracja treści i języka
- b) Wykorzystanie języka ojczystego jako głównego narzędzia nauczania
- c) Motywowanie do aktywnego uczestnictwa
- d) Ocenianie postępów językowych i poznawczych

5. Który z poniższych elementów jest kluczowy w planowaniu zajęć CLIL?

- a) Tylko treści merytoryczne
- b) Tylko kompetencje językowe
- c) Integracja treści merytorycznych i językowych
- d) Unikanie wszelkich form oceniania

Część 2: Pytania Otwarte

1. Opisz, w jaki sposób metoda CLIL może wspierać rozwój językowy dzieci w wieku przedszkolnym.
2. Podaj przykład tematu zajęć CLIL odpowiedniego dla przedszkolaków i krótko opisz, jak można go zrealizować.
3. Jakie są główne wyzwania związane z wdrażaniem metody CLIL w przedszkolu i jak można im zaradzić?
4. Wymień trzy techniki motywujące dzieci do aktywnego uczestnictwa w zajęciach CLIL.
5. Jak można oceniać postępy dzieci w ramach zajęć CLIL? Wymień przynajmniej dwa sposoby.

6. Część 3: Studium przypadku

Przeczytaj poniższy opis sytuacji i odpowiedz na pytania.

Sytuacja:

Pani Anna, nauczycielka przedszkolna, planuje zajęcia CLIL na temat "Różnorodność biologiczna". Chce zintegrować naukę o zwierzętach z nauką języka angielskiego. Dzieci będą uczyć się nazw zwierząt, ich siedlisk i zwyczajów.

Pytania:

1. Jakie konkretne cele językowe i merytoryczne można wyznaczyć na te zajęcia?
2. Jakie metody aktywizujące mogłaby zastosować Pani Anna, aby dzieci były zaangażowane i aktywnie uczestniczyły w zajęciach?
3. Jakie materiały dydaktyczne mogłaby wykorzystać Pani X w trakcie zajęć? Wymień przynajmniej trzy.
4. Jakie techniki oceny postępów można zastosować, aby sprawdzić, czy dzieci zrozumiały i zapamiętały omawiane treści?

8. Ogólne założenia 60-godzinnego kursu doskonalącego CLIL, skierowanego do nauczycieli edukacji przedszkolnej

7.1 Cele ogólne i szczegółowe kursu

Cele ogólne

- Zrozumienie CLIL jako metody integracji treści merytorycznych i języka w edukacji przedszkolnej.
- Opanowanie metod i technik nauczania CLIL odpowiednich dla dzieci w wieku przedszkolnym.
- Rozwój umiejętności planowania, realizacji i oceny zajęć CLIL w przedszkolu.
- Wzmacnianie kompetencji językowych oraz poznawczych dzieci poprzez zastosowanie CLIL.
- Budowanie współpracy z rodzicami i społecznością w celu wsparcia wdrażania CLIL w przedszkolu.

Cele szczegółowe:

- Zrozumienie założeń teoretycznych CLIL oraz jej roli w rozwoju językowym i poznawczym dzieci w wieku przedszkolnym.
- Identyfikacja tematów i treści CLIL odpowiednich dla grupy wiekowej przedszkolaków oraz ich integracja z programem nauczania.
- Opanowanie różnorodnych metod aktywizujących dzieci i wspierających ich rozwój językowy oraz poznawczy w kontekście CLIL.
- Umiejętność planowania i realizacji zajęć CLIL, uwzględniając potrzeby i zainteresowania dzieci oraz różnorodność stylów uczenia się.
- Wykorzystanie różnorodnych materiałów dydaktycznych i narzędzi wspomagających naukę w ramach zajęć CLIL.
- Rozwinięcie umiejętności oceny postępów dzieci w zakresie CLIL oraz dostosowywanie zajęć do ich potrzeb i możliwości.

- Budowanie partnerstwa z rodzicami poprzez komunikację na temat zalet CLIL oraz zaangażowanie ich w wspieranie procesu nauczania i uczenia się dzieci.
- Kontynuowanie rozwoju zawodowego poprzez refleksję nad własną praktyką pedagogiczną oraz dążenie do doskonalenia umiejętności w zakresie CLIL.

7.2 Zakres szkoleń e-learningowych

Cele i planowanie zajęć dwujęzycznych z uwzględnieniem SMART oraz określania celów

- Definiowanie celów dydaktycznych zgodnie z metodą SMART.
- Praktyczne zastosowanie zasady SMART w planowaniu zajęć dwujęzycznych.
- Określanie celów krótkoterminowe i długoterminowe w edukacji przedszkolnej.

Planowanie zajęć dwujęzycznych: 5 C i Taksonomia Blooma

- Wprowadzenie do koncepcji 5 C (Communication, Cultures, Connections, Comparisons, Communities).
- Integracja 5 C z taksonomią Blooma w planowaniu zajęć.
- Przykłady zadań i ćwiczeń opartych na taksonomii Blooma dla dzieci przedszkolnych.

Tworzenie materiałów dwujęzycznych

- Podstawy tworzenia efektywnych materiałów dydaktycznych dla zajęć dwujęzycznych.
- Wykorzystanie multimediów i technologii w tworzeniu materiałów edukacyjnych.
- Praktyczne warsztaty: tworzenie własnych materiałów dwujęzycznych.

Gry i zabawy językowe

- Rola gier i zabaw w nauce języków obcych w przedszkolu.
- Przykłady popularnych gier językowych dla dzieci.
- Warsztaty praktyczne: projektowanie i testowanie gier językowych.

Storytelling i drama w edukacji dwujęzycznej

- Techniki storytellingu jako narzędzia dydaktycznego.
- Wprowadzenie elementów dramy do zajęć przedszkolnych.
- Ćwiczenia praktyczne: tworzenie i prezentowanie opowiadań oraz scenek.

Kamishibai: Tradycyjne japońskie opowieści w edukacji przedszkolnej

- Historia i zasady działania Kamishibai.
- Jak wykorzystać Kamishibai w nauczaniu języka obcego.
- Warsztaty: tworzenie własnych opowieści Kamishibai.

Edukacja włączająca: Integracja dzieci z różnymi potrzebami w zajęciach dwujęzycznych

- Podstawy edukacji włączającej w przedszkolu.
- Strategie pracy z dziećmi o różnych potrzebach edukacyjnych.
- Praktyczne przykłady i ćwiczenia integracyjne.
- Innowacje pedagogiczne w edukacji dwujęzycznej

Przegląd nowoczesnych metod i narzędzi pedagogicznych.

- Wykorzystanie technologii i mediów cyfrowych w nauczaniu dwujęzycznym.
- Dyskusja i wymiana doświadczeń w zakresie innowacyjnych praktyk.

Moja innowacja: Tworzenie i wdrażanie nowych pomysłów w przedszkolu

- Jak rozwijać i testować własne pomysły edukacyjne.
- Przykłady udanych innowacji w edukacji przedszkolnej.
- Warsztaty: opracowanie i prezentacja własnej innowacji edukacyjnej.

7.3 Zakres szkoleń stacjonarnych

Wprowadzenie do CLIL w edukacji przedszkolnej:

- Definicja CLIL.
- Rola CLIL w rozwoju językowym i poznawczym dzieci w wieku przedszkolnym.
- Korzyści płynące z wdrażania CLIL w przedszkolach.

27

Planowanie zajęć CLIL w przedszkolu:

- Identyfikacja tematów i treści CLIL odpowiednich dla grupy wiekowej przedszkolaków.
- Integracja treści merytorycznych z nauką języka.
- Tworzenie zróżnicowanych i atrakcyjnych zajęć CLIL.

Metody nauczania CLIL w przedszkolu:

- Metody aktywne i interaktywne wspierające naukę języka i treści.
- Wykorzystanie gier, zabaw i eksperymentów jako narzędzi CLIL.
- Techniki motywujące do uczestnictwa i aktywnego udziału dzieci.

Ocenianie postępów w CLIL w przedszkolu:

- Sposoby oceny osiągnięć dzieci w kontekście CLIL.
- Tworzenie ocenianie kształtujące i Informacji zwrotnej dostosowanego do potrzeb dzieci w przedszkolu.
- Monitorowanie postępów językowych i poznawczych w ramach zajęć CLIL.

Wsparcie dla nauczycieli w wdrażaniu CLIL w przedszkolu:

- Budowanie współpracy z innymi nauczycielami i specjalistami w dziedzinie CLIL.
- Dostęp do zasobów edukacyjnych, materiałów dydaktycznych i narzędzi wspomagających nauczanie CLIL.
- Rozwój umiejętności samooceny i doskonalenia praktyki pedagogicznej w kontekście CLIL.

Rola rodziców i społeczności w wsparciu CLIL w przedszkolu:

- Włączanie rodziców do procesu edukacyjnego w kontekście CLIL.
- Komunikacja z rodzicami na temat korzyści wynikających z uczestnictwa dzieci w zajęciach CLIL.
- Budowanie partnerstwa z lokalną społecznością w celu poszerzenia doświadczeń językowych i kulturowych dzieci.

28

Zrównoważone wdrażanie CLIL w przedszkolu:

- Rozwój długoterminowej strategii wdrażania CLIL w przedszkolu.
- Monitorowanie efektywności programu CLIL i dostosowywanie go do zmieniających się potrzeb i warunków.
- Ciągłe doskonalenie praktyki nauczania CLIL poprzez refleksję i uczenie się od doświadczeń.

Założenia kursu obejmują zarówno teoretyczne podstawy CLIL, jak i praktyczne strategie implementacyjne, aby pomóc nauczycielom przedszkolnym skutecznie integrować treści merytoryczne z nauką języka w codziennych zajęciach.

Realizacja treści merytorycznych oraz obecność uczestników na zajęciach będzie skrupulatnie rejestrowana w dzienniku zajęć. Dziennik zajęć będzie prowadzony w celu monitorowania postępów w realizacji programu oraz zapewnienia wysokiej jakości nauczania.

Regularne zapisy będą obejmować:

- Tematy i zakres materiału omawianego na poszczególnych zajęciach.
- Obecność uczestników na zajęciach.

Rejestracja ta pozwoli na bieżące śledzenie postępów oraz umożliwi dostosowanie programu do indywidualnych potrzeb i tempa nauki każdego z uczestników/uczestniczek.

8 Ramy metodyczne nauczania dwujęzycznego

W kontekście nauczania dwujęzycznego w przedszkolach, zróżnicowane formy pracy są kluczowe dla skutecznego przyswajania języka obcego i treści przedmiotowych. Oferują one dzieciom różnorodne doświadczenia edukacyjne, umożliwiając rozwój kompetencji językowych, poznawczych, społecznych i kulturowych. W niniejszym opracowaniu skupimy się na opisie różnorodnych form pracy, które są szczególnie istotne w kontekście metodyki CLIL (Content and Language Integrated Learning) w przedszkolach.

29

8.1 Wyjaśnienie metodyki CLIL

Metodyka CLIL (Content and Language Integrated Learning) to podejście dydaktyczne, które integruje naukę języka obcego z nauką treści przedmiotowych, takich jak matematyka, nauki przyrodnicze czy historia. Główne zasady metodyki CLIL obejmują:

1. **Integracja języka i treści:** W metodologii CLIL, język obcy staje się narzędziem, a nie celem samym w sobie. Dzieci uczą się nowego języka poprzez poznawanie treści przedmiotowych. To znaczy, że nie tylko zdobywają wiedzę w danej dziedzinie, ale również rozwijają swoje umiejętności językowe poprzez stosowanie języka obcego w kontekście konkretnych zagadnień.
2. **Równowaga między językiem a treścią:** Metodyka CLIL stawia na równoważenie nacisku na rozwój językowy i osiągnięcia w dziedzinie przedmiotowej. Oznacza to, że zarówno nauka języka, jak i przyswajanie treści przedmiotowych są równie ważne.
3. **Autentyczne zasoby i konteksty:** W metodologii CLIL korzysta się z autentycznych materiałów i sytuacji komunikacyjnych, które są związane z rzeczywistymi potrzebami dzieci. To może obejmować

wykorzystanie autentycznych tekstów, materiałów multimedialnych, a nawet wizyt studyjnych.

4. **Rozwój kompetencji międzykulturowych:** Metodyka CLIL promuje także rozwój kompetencji międzykulturowych poprzez eksplorację różnych kultur, perspektyw i wartości zawartych w treściach przedmiotowych.

30

W przypadku adaptacji metodyki CLIL do środowiska przedszkolnego, konieczne jest uwzględnienie specyficznych cech tego wieku oraz dostosowanie metod i materiałów do potrzeb małych dzieci. Oto kilka sposobów adaptacji:

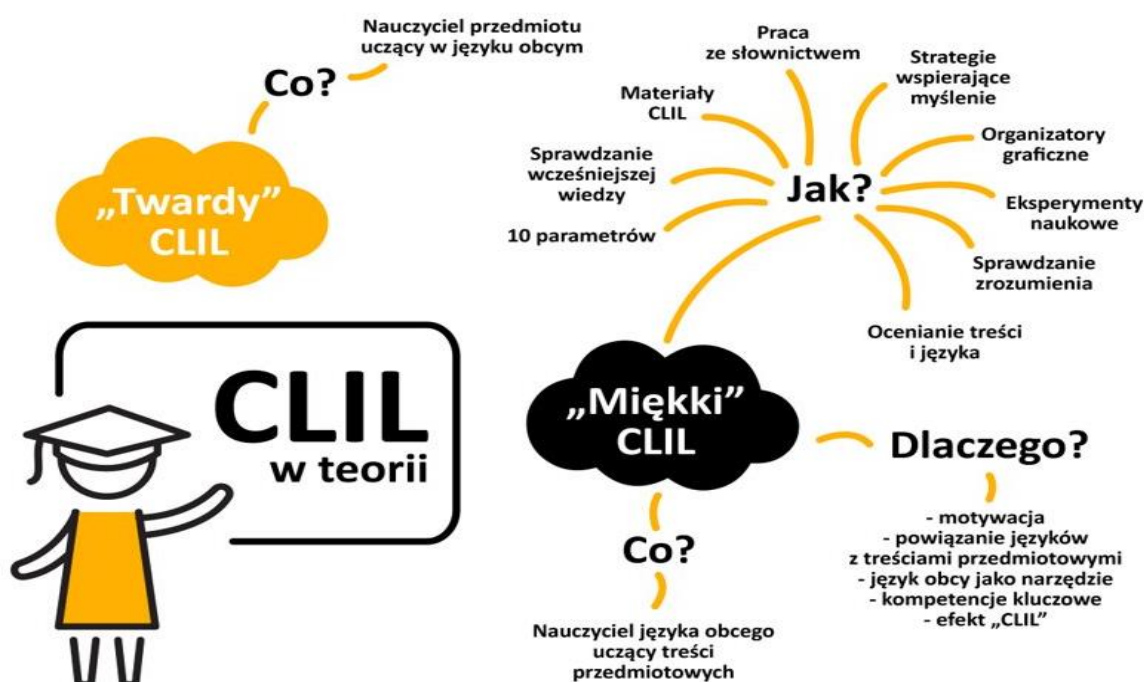
1. **Użycie zabaw i aktywności:** Zamiast tradycyjnych lekcji, w przedszkolach stosuje się zabawy, gry i interaktywne aktywności, które integrują naukę języka i treści przedmiotowych w sposób atrakcyjny i dostosowany do potrzeb dzieci.
2. **Wykorzystanie piosenek i wierszyków:** Dziecięce piosenki, rymowanki i wierszyki mogą być doskonałym narzędziem do nauki języka obcego i przyswajania treści przedmiotowych w kontekście przyjaznym dla dzieci.
3. **Rozwój umiejętności komunikacyjnych:** W przedszkolach skupia się na rozwijaniu umiejętności komunikacji werbalnej i niewerbalnej w języku obcym poprzez interakcję z nauczycielem i innymi dziećmi.
4. **Zastosowanie materiałów edukacyjnych dla dzieci:** Konieczne jest dostosowanie materiałów dydaktycznych do poziomu rozwoju i zainteresowań przedszkolaków, np. poprzez kolorowe ilustracje, proste gry edukacyjne i interaktywne książeczki.

Pisząc o metodyce nauczania dwujęzycznego należy wspomnieć o dwóch różnych odmianach CLIL, w zależności od ilości języka obcego użytego do przekazania nauczanego materiału:

- Soft (miękki) CLIL - więcej nauki języka, mniej nauki przedmiotu;
- Hard (twardy) CLIL - przynajmniej 50% materiału nauczana przez nauczyciele przedmiotu w języku obcym.

Grafika poniżej doskonale oddaje najważniejsze założenia charakteryzujące obydwa z wymienionych modeli CLIL.

31

Grafika 2 Odmiany i możliwości wykorzystania CLIL http://www.bc.ore.edu.pl/Content/984/JO_6_1.pdf

W adaptacji metodyki CLIL do przedszkola kluczowe jest zachowanie zabawy i eksploracji jako głównych metod nauki, przy jednoczesnym umożliwieniu dzieciom eksperymentowania z językiem obcym i treściami przedmiotowymi w sposób naturalny i angażujący.

Upowszechnienie edukacji językowej jest zgodne ze strategią Education and Training 2020, w której po raz kolejny podkreślony został cel edukacji językowej: język ojczysty + dwa.

8.2 Zasada 5C w nauczaniu dwujęzycznym

Zasada 5C (Communication, Content, Cognition, Culture, Community) to kluczowa koncepcja w metodologii CLIL, która stanowi fundament nauczania dwujęzycznego, także w kontekście przedszkolnym. Oto wyjaśnienie każdej z zasad oraz ich znaczenia dla nauczania w przedszkolach:

32

1. **Communication (Komunikacja):**

- **Co to oznacza?:** Zasada ta kładzie nacisk na rozwój umiejętności komunikacyjnych w języku obcym.
- **Dla Przedszkoli:** W przedszkolach komunikacja jest kluczowa dla wsparcia rozwoju językowego dzieci. Poprzez interakcję z nauczycielami i rówieśnikami w języku obcym, dzieci uczą się wyrażać swoje myśli, uczucia i potrzeby.

Pytania kierunkowe:

- Jakiego wsparcia językowego potrzebują dzieci, aby pracować z danymi treściami?
- Czy dzieci potrzebują specjalistycznego słownictwa i zwrotów?
- Jakie są główne cele rozwoju umiejętności komunikacyjnych w języku obcym wśród dzieci przedszkolnych?
- Jakie konkretne umiejętności komunikacyjne dzieci powinny rozwijać poprzez interakcje w języku obcym?
- Jakie gry i zabawy mogą być wykorzystane do promowania komunikacji w języku obcym wśród dzieci w przedszkolu?
- Jakie strategie można zastosować, aby wspierać rozwój umiejętności komunikacyjnych w języku obcym wśród dzieci przedszkolnych?
- W jaki sposób społeczność przedszkolna może wspierać dzieci w praktykowaniu języka obcego poza salą lekcyjną?

2. Content (Treść):

- **Co to oznacza?:** Zasada ta dotyczy przekazywania treści przedmiotowych w języku obcym.
- **Dla Przedszkoli:** W przedszkolach treścią mogą być proste zagadnienia związane z codziennym życiem, tematy zainteresowań dzieci (np. zwierzęta, kolory, pory roku) czy elementarne pojęcia matematyczne. Przekazywanie tych treści w języku obcym pozwala na naturalne łączenie nauki języka z poznawaniem świata.

33

Pytania kierunkowe:

- Jakie są główne cele przekazywania treści przedmiotowych w języku obcym wśród dzieci przedszkolnych?
- W jaki sposób przekazywanie treści przedmiotowych w języku obcym może wspierać rozwój językowy i poznawczy dzieci?

3. Cognition (Kognicja):

- **Co to oznacza?:** Zasada ta odnosi się do rozwijania umiejętności myślenia i rozumowania w kontekście przyswajania wiedzy w języku obcym.
- **Dla Przedszkoli:** W przedszkolach kognicja ma związek z rozwojem umiejętności poznawczych dzieci poprzez eksplorację otaczającego świata, rozwiązywanie problemów i analizę informacji. Nauka w dwóch językach wspiera rozwój elastyczności poznawczej.

Pytania kierunkowe:

- Jak wspierać dzieci w przedszkolu w wykorzystywaniu dwujęzyczności do rozwijania umiejętności myślenia krytycznego i kreatywnego w kontekście różnych dziedzin wiedzy?

4. Culture (Kultura):

- **Co to oznacza?:** Zasada ta dotyczy eksploracji i zrozumienia różnorodności kulturowej poprzez nauczanie w języku obcym.
- **Dla Przedszkoli:** W przedszkolach kultura może być postrzegana poprzez opowiadanie o zwyczajach, tradycjach i świętach różnych krajów oraz poprzez eksplorację różnorodności kulturowej wśród rówieśników. Nauka dwujęzyczna w przedszkolu wspiera rozwój

34

Pytania kierunkowe:

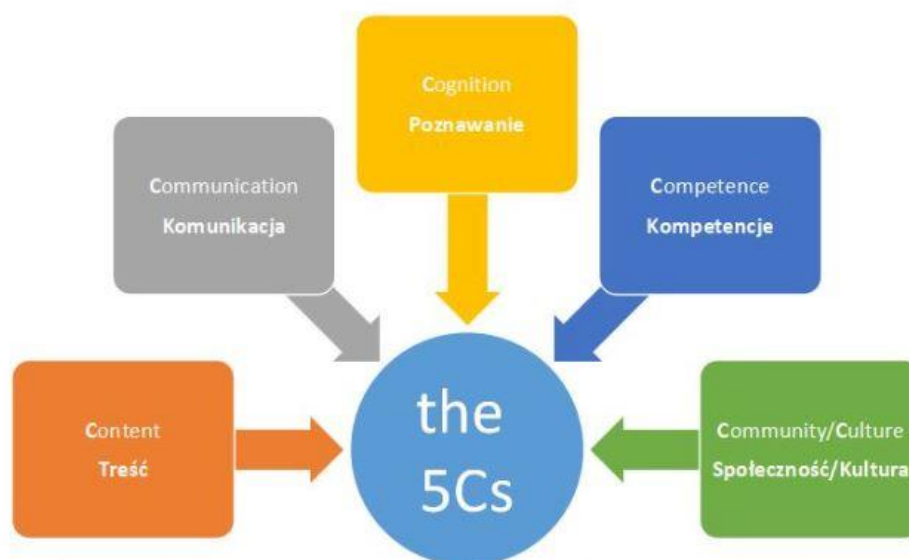
- Jakie implikacje dla danych treści wnosi kontekst kulturowy?
- Jaka jest wartość dodana przekazywanych treści?

Community (Społeczność):

- **Co to oznacza?:** Zasada ta odnosi się do budowania społeczności uczącej się, w której język obcy jest używany jako narzędzie komunikacji i współpracy.
- **Dla Przedszkoli:** W przedszkolach społeczność ucząca się to grupa dzieci, nauczycieli oraz rodziców, którzy wspólnie angażują się w proces nauki. Używanie języka obcego w interakcjach społecznych w przedszkolu wzmacnia zrozumienie języka jako narzędzia komunikacji w różnych kontekstach.

Pytania kierunkowe:

- Jakie są główne cele budowania społeczności uczącej się w kontekście przedszkola?
- Jakie umiejętności komunikacyjne dzieci powinny rozwijać w ramach tej społeczności?
- Jakie materiały i zasoby można wykorzystać do wspierania komunikacji w języku obcym w społeczności przedszkolnej?

Grafika 3 Schemat 5 C Opr. Izabela Krzak - Borkowska

Zasada 5C stanowi kompleksową ramę dla nauczania dwujęzycznego w przedszkolach, uwzględniający nie tylko rozwój językowy, ale także poznawczy, społeczny i kulturowy. Poprzez zastosowanie tych zasad nauczyciele mogą skutecznie integrować naukę języka obcego z przyswajaniem wiedzy i rozwojem kompetencji dzieci w wieku przedszkolnym.

Myśląc o dwujęzyczności, która ma realne szanse zaistnienia pod warunkiem możliwie najwcześniejszej implementacji na poziomie przedszkolnym, warto odnieść się do pewnych kompetencji człowieka, korelujących z zasadą 5C, która stanowi fundament metodyki CLIL. Należy przez to rozumieć korelacje realizowanych na zajęciach treści w kategoriach ośmiu kompetencji kluczowych:

- Porozumiewanie się w języku ojczystym
- Porozumiewanie się w językach obcych
- Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne
- Kompetencje informatyczne

- Umiejętność uczenia się
- Kompetencje społeczne i obywatelskie
- Inicjatywność i przedsiębiorczość
- Świadomość i ekspresja kulturalna

Założenia metodyki CLIL i zasady 5C mogą zatem być postrzegane jako jedno z głównych założeń metodycznych dotyczących edukacji przyszłości.

36

8.3 Zróżnicowane formy pracy przedszkolaków w kontekście CLIL

1. Zabawy i gry edukacyjne:

Zabawy edukacyjne i gry stanowią ważny element nauczania dwujęzycznego w przedszkolach. Poprzez interaktywne zabawy, dzieci uczą się nowych słów, zwrotów i pojęć w języku obcym, jednocześnie angażując się w aktywność fizyczną i społeczną.

W literaturze pedagogicznej terminy „zabawa” i „gra” są używane w kontekście edukacyjnym, jednak ich znaczenie może być interpretowane różnie. Czasami traktuje się je jako synonimy, innym razem zaś rozróżnia się je w sposób przeciwny. W niektórych językach, takich jak francuski (jeu) i niemiecki (Spiel), nie ma rozróżnienia między tymi pojęciami. Natomiast w języku polskim i angielskim występuje różnica: „zabawa” (play) i „gra” (game).

Proponowane gry i zabawy mogą obejmować zakres tematyczny związany z ekologią, teatrem oraz edukacją zawodową, umożliwiając tym samym immersję w różnorodne zasoby leksykalne, które korelują z projektem, na potrzeby którego został opracowany przewodnik. **Propozycje gier mogą być dowolnie modyfikowane w zależności od potrzeb, tak aby jak najpełniej umożliwiały aktywne wdrażanie treści dwujęzycznych, w szczególności w obszarze ekologii i doradztwa zawodowego, w połączeniu z pedagogiką teatru.**

Zabawa:

Zabawa jest spontaniczną i dobrowolną formą działalności, której głównym celem jest zadowolenie. Obok pracy i nauki jest trzecią podstawową formą aktywności ludzkiej. Dla dzieci zabawa stanowi główną formę aktywności, natomiast dorośli i młodzież zajmują się nią głównie w czasie wolnym.

Istnieje wiele teorii dotyczących zabawy. Niektóre z nich traktują zabawę jako przejaw potrzeby samo wyrażenia się dziecka, inne jako formę wykonywania różnych zajęć, sposób „wyładowania” nadmiaru energii, przygotowanie do dorosłego życia oraz pracy. Współczesne poglądy łączą te teorie, uznając, że zabawa pełni różnorodne funkcje, takie jak zaspokajanie indywidualnych potrzeb, ułatwianie wchodzenia w życie społeczne, poznawanie rzeczywistości i dostosowywanie jej do własnych potrzeb.

Gra:

Gra to zabawa ujęta w określone reguły. Według słownika Gibbisa, gra jest działalnością prowadzoną przez współpracujących lub konkurujących uczestników, którzy starają się osiągnąć swoje cele w ramach ustalonych zasad. Maidment i Bronstein definiują grę jako aktywność obejmującą interakcje między jednostkami lub grupami, dążącymi do realizacji określonych celów przy użyciu wyznaczonych środków.

Gry i zabawy językowe:

Gry i zabawy językowe są kategorią gier dydaktycznych, dlatego terminy te są często stosowane zamiennie. **Gry językowe wymagają używania obcego języka w celu osiągnięcia określonego celu.** Mogą one przypominać zabawy tematyczne, zawierać elementy zabaw ruchowych lub konstrukcyjnych. **Gry językowe różnią się od innych technik nauczania języka, takich jak dryle, głównie atmosferą, która charakteryzuje się brakiem zagrożenia i możliwością ponownego przeprowadzenia gry.**

Rodzaje gier językowych:

- **Gry wdrażające system językowy** mają na celu wyrobienie umiejętności rozpoznawania i konstruowania poprawnych wypowiedzi pod względem formy (składnia, pisownia, fonetyka). W trakcie gry dzieci zdobywają punkty za poprawną formę lub tracą je za błędną. Z reguły wymagają one prowadzenia przez nauczyciela, który ocenia poprawność posunięć graczy.
- **Gry rozwijające sprawności komunikacyjne** skupiają się na skuteczności porozumiewania się, a nie na poprawności językowej. Uczestnicy muszą wykazać się umiejętnością słownej wymiany informacji, motywowani istnieniem określonej w regułach luki informacyjnej. Nauczyciel może pełnić rolę obserwatora i konsultanta.

Korzyści z gier językowych:

- Organizacyjna: Gry umożliwiają lepsze zaplanowanie czasu dziecka i nauczyciela, aktywizując wszystkich uczestników.
- Motywująca: Gry wzbudzają zainteresowanie i chęć wygranej, co sprzyja motywacji do nauki.
- Dydaktyczna: Gry aktywizują dzieci, rozwijając różnorodne sprawności językowe, intelektualne i taktyczne.
- Poznawcza: Gry pozwalają nauczycielowi lepiej poznać dzieci, ich zdolności i braki, a dzieciom - lepiej poznać język i swoje możliwości komunikacyjne.
- Wychowawcza: Gry kształtują normy postępowania i umiejętności społeczne, pozwalając nauczycielowi na skuteczniejsze oddziaływanie wychowawcze.

Gra jako swobodniejsza forma kształcenia stwarza więcej okazji do zróżnicowanych interakcji między wszystkimi uczestnikami procesu dydaktycznego niż tradycyjne strategie. Ze względu na czynnik

emocjonalny, immanentnie związany z sytuacją gry, w trakcie interakcji wyraźniej wystąpić mogą różnego rodzaju zachowania- pozytywne (np. koleżeństwo, lojalność, umiejętność godzenia się z przegraną, przestrzeganie reguł gry), jak i negatywne (np. oszukiwanie, wyśmiewanie się z przegranej drużyny, obrażanie się, gdy samemu się przegrało). Daje to nauczycielowi okazję do natychmiastowego ustosunkowania się do zaistniałej sytuacji. Nauczyciel może pochwałą nagrodzić właściwe postępowanie (np. dobrą współpracę drużyny, pogodzenie się z przegraną), tym samym umacniając uczniów w przekonaniu, że zachowali się właściwie.

2. Aktywności twórcze i plastyczne:

Aktywności twórcze, takie jak rysowanie, malowanie, lepienie czy tworzenie prac plastycznych, stanowią doskonałą okazję do rozwijania kompetencji językowych poprzez opisywanie, komentowanie i dyskusowanie na temat swoich prac w języku obcym.

3. Scenariusze i role-play:

Organizacja scenariuszy i role-play pozwala dzieciom na odgrywanie różnych ról i sytuacji, co sprzyja rozwijaniu umiejętności komunikacyjnych w języku obcym. Dzieci mają okazję do korzystania z nowych słów i wyrażen w naturalnych kontekstach komunikacyjnych.

4. Interakcje z autentycznymi materiałami:

Korzystanie z autentycznych materiałów, takich jak książki, czasopisma, filmy czy piosenki w języku obcym, umożliwia dzieciom eksplorację rzeczywistych treści w języku docelowym, co przyczynia się do ich efektywnego przyswajania.

5. Projekty tematyczne i badania terenowe:

Projekty tematyczne i badania terenowe pozwalają dzieciom na zdobywanie wiedzy na różnorodne tematy w języku obcym poprzez eksplorację środowiska, prowadzenie obserwacji i przeprowadzanie eksperymentów.

Zróżnicowane formy pracy stanowią fundament skutecznego nauczania dwujęzycznego w przedszkolach w kontekście metodyki CLIL. Poprzez wykorzystanie interaktywnych, angażujących i autentycznych aktywności, nauczyciele mogą stworzyć inspirujące środowisko edukacyjne, które sprzyja rozwijaniu kompetencji językowych i treściowych u dzieci w wieku przedszkolnym.

8.3.1 Przykładowe gry i zabawy językowe

8.3.1.1 Which one is missing?

Cel gry: Ćwiczenie pamięci, koncentracji oraz spostrzegawczości poprzez zabawę w odgadywanie brakującego obrazka.

41

Przygotowanie:

- Rozłóż wszystkie karty obrazkowe (flashcards) na dywanie w sposób, aby wszystkie były widoczne dla dzieci.
- Upewnij się, że dzieci zapamiętały rozmieszczenie wszystkich kart.

Przebieg gry:

- Powiedz dzieciom, aby zamknęły oczy: „Close your eyes”.
- Możesz podzielić grupę na kilka mniejszych wprowadzając element grywalizacji.
- Gdy dzieci mają zamknięte oczy, wybierz jedną kartę i dyskretnie ją schowaj.
- Wypowiedz zaklęcie: „Abracadabra, abracadabra, one, two, three... open your eyes!”
- Dzieci otwierają oczy i ich zadaniem jest odgadnięcie, którego obrazka brakuje.
- Gdy dzieci odgadną brakującą kartę, pochwal je i pokaż, czy miały rację.
- Powtórz grę, chowając inną kartę za każdym razem.

Wskazówki:

- Zachęcaj dzieci do zapamiętywania jak największej liczby szczegółów na kartach.
- Dostosuj poziom trudności do wieku i umiejętności dzieci, np. zmniejszając lub zwiększając liczbę kart.

8.3.1.2 Guess the word

Cel gry: Rozwój spostrzegawczości, koncentracji oraz słownictwa dzieci poprzez zabawę w zgadywanie przedmiotów widocznych przez mały otwór.

Przygotowanie:

- Usiądź z dziećmi w kółeczku na dywanie.
- Na środku umieść dużą kartkę papieru, która ma taki sam rozmiar jak wasze karty obrazkowe (flashcards).
- Wytnij w kartce niewielkie kółeczko.

Przebieg gry:

- Przetasuj wszystkie karty obrazkowe dedykowane określonej tematyce.
- Wybierz jedną kartę i połóż ją na środku pod kartką z wyciętym otworem tak, aby tylko fragment obrazka był widoczny przez kółeczko.
- Dzieci mają za zadanie odgadnąć, co znajduje się na karcie obrazkowej, patrząc na fragment widoczny przez otwór.
- Po odgadnięciu, odkryj całą kartę i sprawdźcie wspólnie odpowiedź.
- Powtórzcie kroki 2-4, aż wszystkie karty zostaną użyte lub dzieci stracą zainteresowanie.

Wskazówki:

- Zachęcaj dzieci do dokładnego przyglądania się widocznemu fragmentowi.
- Możesz zadawać pytania pomocnicze, aby naprowadzić dzieci na właściwą odpowiedź, np. "Czy to coś, co można zjeść?" lub "Czy to jest zwierzę?". "Is it something you can eat?" or "Is it an animal?"

8.3.1.3 Budowanie wieży z kubeczków

Cel gry: Rozwijanie umiejętności rozpoznawania obrazków oraz koordynacji ruchowej poprzez zabawę w zgadywanie i budowanie wieży.

Przygotowanie:

Przygotuj zestaw kart obrazkowych (flashcards) oraz kubki plastikowe lub papierowe, które będą stabilne i odpowiednie do układania w wieżę.

Przebieg gry:

- Usiądź z dziećmi w kółeczku na dywanie.
- Pokaż dzieciom pierwszą kartę obrazkową.
- Zadaniem dzieci jest odgadnięcie, co przedstawia karta.
- Jeśli dzieci odgadną poprawnie, połóż kartę na dywanie.
- Następnie postaw na karcie kubek.
- Powtórz kroki 2-5, układając na przemian kartę i kubek, tworząc w ten sposób wieżę: karta – kubek – karta – kubek, itd.
- Kontynuuj grę, aż wieża osiągnie maksymalną wysokość lub skończą się karty.

Wskazówki:

- Zachęcaj dzieci do wspólnego zgadywania i współpracy.
- Dostosuj poziom trudności obrazków do wieku i umiejętności dzieci.

8.3.1.4 Simon says

Cel zabawy: Rozwijanie umiejętności słuchania i koncentracji poprzez zabawę w wykonywanie poleceń.

Przygotowanie:

- Wybierz jedno dziecko na „Simona”, który będzie wydawać komendy.
- Pozostałe dzieci ustawiają się w kółku lub rzędzie, aby dobrze widzieć „Simona”.

Przebieg zabawy:

- „Simon” staje w środku i zaczyna grę, wydając komendy poprzedzone słowami „Simon says...”.
- Uczestnicy zabawy wykonują komendę tylko wtedy, gdy jest ona poprzedzona słowami „Simon says...” i jest zgodna z tym, co „Simon” demonstruje.
- Jeśli „Simon” wyda komendę bez słów „Simon says...” lub wykona inną czynność niż polecenie, uczestnicy nie powinni się ruszać.
- Dzieci, które wykonają polecenie, gdy nie powinny, odpadają z gry.
- Gra trwa, aż zostanie tylko jedno dziecko, które zostaje nowym „Simonem”, lub aż dzieci stracą zainteresowanie.

Przykłady komend:

- „Simon says touch your nose” (Simona dotyka nosa, dzieci wykonują polecenie).
- „Simon says jump up and down” (Simona podskakuje, dzieci wykonują polecenie).
- „Clap your hands” (Simona klaska w ręce, ale bez słów „Simon says...”, dzieci nie wykonują polecenia).

Wskazówki:

- Zachęcaj „Simona” do zmieniania tempa komend i wprowadzania różnych ruchów, aby gra była bardziej interesująca.
- Obserwuj dzieci i przypominaj im zasady gry, jeśli to konieczne.

45

wypowiada się używając zdań twierdzących np.: I like cheese, druga zaś używa zdań przeczących np.: I don't like cheese.

8.3.1.5 Zabawa w magnes

Cel zabawy: Ćwiczenie znajomości nazw części ciała oraz rozwijanie umiejętności współpracy i koordynacji ruchowej poprzez zabawę w dotykanie się parami.

Przygotowanie:

- Upewnij się, że dzieci znają nazwy części ciała.
- Poproś dzieci, aby dobrały się w pary i ustawiły się na dywanie, aby miały wystarczająco dużo miejsca do poruszania się.

Przebieg zabawy:

- Nauczyciel wydaje komendy, wskazując, które części ciała mają się dotknąć.
- Parom dzieci mówi się, którą częścią ciała mają się dotknąć, np. „Shoulder to shoulder”, „Knee to knee”, „Head to head”, „Arm to arm” itp.
- Dzieci wykonują polecenia, dotykając się odpowiednimi częściami ciała.
- Nauczyciel zmienia komendy w różnym tempie, aby utrzymać dzieci w ruchu i skupieniu.

- Gra trwa przez określony czas lub do momentu, gdy dzieci stracą zainteresowanie.

Przykłady komend:

- „Shoulder to shoulder” (dzieci dotykają się ramionami).
- „Knee to knee” (dzieci dotykają się kolanami).
- „Head to head” (dzieci dotykają się głowami).
- „Arm to arm” (dzieci dotykają się rękami).
- „Elbow to elbow” (dzieci dotykają się łokciami).
- „Foot to foot” (dzieci dotykają się stopami).

46

Wskazówki:

- Zachęcaj dzieci do szybkiego reagowania na komendy, aby gra była dynamiczna.
- Dostosuj trudność komend do wieku i umiejętności dzieci.
- Możesz wprowadzać element rywalizacji, np. para, która najszybciej wykona komendę, otrzymuje punkt.

8.3.1.6 Zgadywanki

Zabawa, którą można przeprowadzić z dziećmi, wykorzystując ilustracje (flashcards), ma na celu rozwijanie umiejętności rozpoznawania i komunikacji po angielsku.

Przygotowanie

Nauczyciel przygotowuje zestaw ilustracji (flashcards) z różnymi tematami, takimi jak zabawki, zwierzęta, pojazdy, kolory lub liczby. Ilustracje powinny być wystarczająco duże, aby dzieci mogły łatwo je zobaczyć i rozpoznać.

Instrukcja:

Nauczyciel wybiera jedną ilustrację bez patrzenia na nią, obraca ją w kierunku dzieci i zadaje pytanie, próbując zgadnąć, co przedstawia obrazek.

Przykłady pytań mogą brzmieć tak:

- Nauczyciel wylosował ilustrację lalki. Pyta: "Is it a doll?"
- Dzieci odpowiadają: "Yes, it's a doll."
- Nauczyciel wylosował ilustrację pociągu. Pyta: "Is it a car?"
- Dzieci odpowiadają: "No, it's a train."

Dzieci muszą zrozumieć pytanie nauczyciela i odpowiedzieć poprawnie, używając języka angielskiego.

Zadanie polega na rozpoznaniu obrazka i potwierdzeniu lub poprawieniu nauczycielskiej odpowiedzi.

Zróżnicowanie tematyczne:

Zabawa może być kontynuowana z różnymi zestawami ilustracji, aby dzieci mogły praktykować rozpoznawanie różnych kategorii przedmiotów lub pojęć, takich jak zwierzęta, pojazdy, kolory czy liczby.

Cele zabawy:

- Rozwój umiejętności rozumienia mówionego języka angielskiego.
- Ćwiczenie słuchania i reagowania w języku angielskim.
- Utrwalanie słownictwa z różnych kategorii tematycznych.
- Zachęcanie dzieci do aktywnego uczestnictwa i współpracy w grupie.

Ta zabawa nie tylko angażuje dzieci, ale również wspiera ich rozwój językowy poprzez interaktywną naukę i zabawę z nauczycielem oraz innymi dziećmi.

8.3.1.7 Who stole the cookies?

Cel: Ćwiczenie umiejętności językowych, poprawnej wymowy oraz nauka budowania prostych dialogów w języku angielskim poprzez zabawę w oskarżenia i przerzucanie winy.

48

Przygotowanie:

- Usiądź z dziećmi w kółku na dywanie, aby wszyscy dobrze się widzieli.
- Wytłumacz dzieciom zasady gry i zachęć do aktywnego udziału.

Przebieg gry:

- Nauczyciel rozpoczyna grę, wskazując jedno z dzieci i oskarżając je o kradzież ciasteczek: „[Imię dziecka] stole the cookies from the cookie box!”
- Oskarżone dziecko odpowiada z zaskoczeniem: „Who? Me?”
- Nauczyciel potwierdza oskarżenie: „Yes, you!”
- Dziecko broni się: „Not me!”
- Nauczyciel dopytuje: „Then who?”
- Dziecko przerzuca winę na kolejną osobę: „[Imię innego dziecka] stole the cookies from the cookie box!”
- Osoba, na którą przerzucono winę, kontynuuje dialog, powtarzając te same zwroty:
 - „Who? Me?”
 - „Yes, you!”
 - „Not me!”
 - „Then who?”
- Zabawa toczy się dalej, a dzieci kolejno przerzucają winę na następne osoby, powtarzając ten sam dialog.

Wskazówki:

- Upewnij się, że każde dziecko ma okazję wziąć udział w dialogu.
- Możesz pomóc młodszym dzieciom lub tym, które mają trudności z zapamiętaniem fraz.

49

Zabawa może trwać, dopóki każde dziecko nie weźmie udziału lub dopóki dzieci są zainteresowane.

Korzyści z gry:

- Ćwiczenie komunikacji w języku angielskim.
- Nauka budowania prostych dialogów i reakcji.

8.3.1.8 Kolorowanie pod dyktando

Zabawa "Kolorowanie pod dyktando" to interaktywna aktywność, która angażuje dzieci w naukę słów związanych z kolorami oraz elementami obrazków. Jest to doskonały sposób na rozwijanie słownictwa i umiejętności rozumienia instrukcji w języku angielskim.

Przygotowanie:

Obrazki: Nauczyciel przygotowuje lub drukuje obrazki z różnymi elementami, które chce, aby dzieci pokolorowały. Obrazki mogą przedstawiać np. owoce, zwierzęta, pojazdy, krajobrazy itp.

Przykłady instrukcji:

- Apple is red. (Jabłko jest czerwone.)
- Grapes are green. (Winogrona są zielone.)
- The sun is yellow. (Słońce jest żółte.)
- The sky is blue. (Niebo jest niebieskie.)
- The tree is brown. (Drzewo jest brązowe.)

Przebieg zabawy:

- Rozdanie obrazków: Nauczyciel rozdaje dzieciom obrazki i zapewnia zestaw kolorowych kred.
- Dyktowanie kolorów: Nauczyciel dyktuje dzieciom, jakie elementy obrazka powinny być pokolorowane na jaki kolor, używając prostych zdań w języku angielskim.
- Kolorowanie: Dzieci słuchają dyktowanych instrukcji i kolorują odpowiednie elementy obrazka zgodnie z podanymi kolorami.
- Sprawdzenie: Po zakończeniu kolorowania, dzieci mogą pokazać swoje obrazki i nauczyciel może jeszcze raz poprosić o nazwanie pokolorowanych elementów i ich kolorów, aby upewnić się, że każde dziecko zrozumiało i wykonało zadanie poprawnie.

50

8.3.1.9 Właściwa kolejność

Zabawa polega na układaniu elementów w określonej kolejności podanej przez nauczyciela. Jest to doskonałe ćwiczenie rozumienia języka, koncentracji oraz pracy zespołowej, szczególnie gdy zabawę przeprowadza się w małych grupach dzieci.

Przygotowanie:

Wybór tematu: Nauczyciel wybiera temat, na przykład owoce, warzywa, świąteczne skarpety, obrazki z dziećmi w różnych ubraniach, produkty spożywcze, figury geometryczne w różnych kolorach itp.

Przygotowanie:

Przygotowuje się zestawy obrazków lub przedmiotów odpowiadających tematowi zabawy. Każdy zestaw powinien zawierać różne elementy pasujące do tematu.

Przebieg zabawy:

- Nauczyciel lub prowadzący wybiera zestaw elementów i wyświetla je przed dziećmi.
- Następnie, używając jasnych i zrozumiałych instrukcji, nauczyciel daje dzieciom polecenia dotyczące ułożenia elementów w określonej kolejności. Na przykład: "Ułóż owoce od najmniejszego do największego", "Ułóż warzywa według koloru, zaczynając od zielonego", "Ustaw obrazki dzieci w kolejności ubioru od najmłodszej do najstarszej", itp.
- Dzieci starają się zrozumieć polecenie i wspólnie, w grupach, układają elementy zgodnie z instrukcjami.
- Nauczyciel może obserwować, jak dzieci współpracują, czy rozumieją polecenia i czy potrafią logicznie ułożyć elementy.

51

Zaproponowane gry i zabawy stanowią istotny element uzupełniający wykorzystywane platformy e-learningowe oraz zasoby internetowe. Pozwalają one przenieść poznane konstrukcje językowe do realnego świata, podkreślając praktyczność i pragmatyzm nauki języków obcych w kontekście codziennym.

Wprowadzanie elementów ruchowych w sposób naturalny doskonale koresponduje z rozwojem psychofizycznym dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Dzięki temu dzieci uczą się przez działanie, co jest bezwarunkową formułą skutecznego uczenia się poprzez immersję w doświadczenia praktyczne.

Takie podejście pozwala dzieciom na naukę poprzez zabawę, jednocześnie rozwijając kluczowe umiejętności potrzebne do nauki i życia społecznego.

8.4 Przykładowe środki dydaktyczne dostosowane do wieku przedszkolnego

1. **Obrazki i ilustracje** Wykorzystanie obrazków i ilustracji jako wsparcie w przekazywaniu treści merytorycznych, co umożliwia wizualizację informacji i ułatwia zrozumienie dla dzieci.
2. **Karty obrazkowe z podpisami** Stworzenie kart obrazkowych zawierających nazwy przedmiotów, czynności lub pojęć w obu językach, co pozwala na równoczesne zapoznawanie się z terminologią w języku docelowym i ojczystym.
3. **Multimedialne prezentacje** Przygotowanie prezentacji multimedialnych z tekstami, dźwiękami i obrazami, które umożliwiają prezentację treści w sposób interaktywny i angażujący.
4. **Gry językowe** Stworzenie gier językowych, takich jak memorki, plansze czy karty do gry, które pozwalają dzieciom na naukę poprzez zabawę oraz umożliwiają utrwalanie słownictwa i struktur językowych.
5. **Piosenki i rymowanki** Wykorzystanie piosenek i rymowanek w obu językach do nauki nowych słów, wyrażenń oraz poprawy wymowy, co dodatkowo stymuluje pamięć dźwiękową i rytmiczną.
6. **Książki dwujęzyczne** Korzystanie z książek, które zawierają teksty w dwóch językach równolegle lub posiadają dodatkowe objaśnienia w języku docelowym, co ułatwia zrozumienie treści i rozwija umiejętności czytelnice.
7. **Zabawy dydaktyczne** Organizowanie interaktywnych zabaw i aktywności, takich jak role-play, symulacje czy eksperymenty, które pozwalają dzieciom na praktyczne stosowanie języka w różnych kontekstach.
8. **Internetowe zasoby edukacyjne** Korzystanie z interaktywnych stron internetowych, aplikacji edukacyjnych i platform e-learningowych, które oferują różnorodne materiały dydaktyczne i narzędzia wspomagające naukę języka i treści.

Tego typu środki dydaktyczne mogą być dostosowane do różnych potrzeb grupy wiekowej oraz tematyki zajęć, wspierając efektywne nauczanie i uczenie się w kontekście CLIL.

9 Organizacja zajęć dwujęzycznych

9.1 Przykładowa lista tematów zajęć dwujęzycznych (polsko-angielskich) dla dzieci 4-letnich, które dowolnie łączą tematykę ekologii, teatru i doradztwa zawodowego

Zajęcia dwujęzyczne mogą zostać przeprowadzone z pełnym uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dzieci, nauczycieli oraz specyfiki placówki.

W ramach realizacji zajęć istnieje możliwość organizacji i korzystania z zasobów platformy e-learningowej oraz otwartych zasobów edukacyjnych, które pozwolą na efektywną naukę w atrakcyjny sposób.

Zajęcia mogą być dostosowane zarówno pod kątem potrzeb grupy, jak i wymagań programowych placówki, co gwarantuje elastyczność i efektywność procesu nauczania.

Poniżej znajduje się przykładowa lista tematów zajęć dwujęzycznych (polsko-angielskich) dla dzieci 4-letnich, które dowolnie łączą tematykę ekologii, teatru i doradztwa zawodowego, tworząc spójne i angażujące zajęcia.

9.1.1 Świat przyrody na scenie (The world of nature on stage)

1. Odgrywamy rolę drzew w lesie (Acting as trees in the forest)
2. Zwierzęta i ich historie na scenie (Animals and their stories on stage)
3. Stwórzmy teatr motyli (Creating a butterfly theatre)
4. Pszczoły i ich życie - spektakl (Bees and their life – a play)
5. Oceaniczne przygody na scenie (Ocean adventures on stage)
6. Tajemniczy świat owadów (The mysterious world of insects)
7. Leśne zwierzęta w teatrze cieni (Forest animals in shadow theatre)
8. Ptaki na scenie – nauka i zabawa (Birds on stage – learning and fun)
9. Głosy natury – spektakl dźwięków (Sounds of nature – a sound play)
10. Ochrona środowiska przez teatr lalek (Environmental protection through puppet theatre)
11. Klimat w scenariuszach (Climate in scripts)
12. Rzeka życia – przedstawienie (The river of life – a play)
13. Królestwo kwiatów na scenie (The kingdom of flowers on stage)
14. Żółw i zajęcza historia – spektakl (The tortoise and the hare – a play)

9.1.2 Praca w przyrodzie (Work in nature)

15. Zawód: ogrodnik – odgrywanie roli (Profession: gardener – role-playing)
16. Jak zostać leśniczym? (How to become a forester?)
17. Ekologiczny rolnik – zabawa w gospodarstwo (Eco-Farmer – playing the farm)
18. Recyklingowy artysta – tworzenie sztuki (Recycling artist – creating art)
19. Zoolog – opieka nad zwierzętami (Zoologist – caring for animals)
20. Praca ekologa – odkrywamy zawody (Ecologist – exploring jobs)
21. Strażnik lasu – odgrywanie roli (Forest ranger – role-playing)
22. Badacz oceanów – gra na scenie (Ocean explorer – play on stage)
23. Tworzymy teatr zawodów ekologicznych (Creating a theatre of environmental professions)
24. Praca na farmie ekologicznej (Working on an organic farm)
25. Projektowanie ekologicznego miasta (Designing an eco-city)
26. Jak ratować planetę – zawody przyszłości (How to save the planet – jobs of the future)
27. Zawód: weterynarz w teatrze lalek (Profession: veterinarian in puppet theatre)
28. Praca na plantacji – zabawa w rolnika (Working on a plantation – playing farmer)

9.1.3 Zwierzęta i ludzie na scenie (Animals and humans on stage)

29. Stwórzmy teatr zwierząt (Let's create an animal theatre)
30. Świat dżungli na scenie (The world of the jungle on stage)
31. Pies przewodnik – zawody na scenie (Guide dog – jobs on stage)
32. Współpraca ludzi i pszczół (Human and bee cooperation)
33. Superbohaterowie natury – spektakl (Nature's superheroes – a play)
34. Życie na farmie – odgrywanie ról (Life on a farm – role-playing)
35. Zwierzęta domowe i ich historie (Pets and their stories)
36. Ptaki wędrowne – opowieści na scenie (Migratory birds – stories on stage)
37. Rybołówstwo – przedstawienie (Fishing – a performance)
38. Opowieści o polarnych zwierzętach (Stories of polar animals)
39. Ratownik morski – zawód na scenie (Sea rescue worker – a job on stage)

- 40. Dzień na farmie – odgrywanie zwierząt (A day on the farm – acting as animals)
- 41. Rolnicy i ich zwierzęta (Farmers and their animals)
- 42. Stwórzmy teatr zwierząt domowych (Let's create a pet theatre)

9.1.4 Teatr w ogrodzie (Theatre in the garden)

- 43. Historia roślin na scenie (The story of plants on stage)
- 44. Od nasionka do drzewa – spektakl (From seed to tree – a play)
- 45. Ogrodnik i jego praca – teatr lalek (The gardener and his work – puppet theatre)
- 46. Magiczny ogród – tworzenie scenografii (Magic garden – creating scenery)
- 47. Kwiaty opowiadają historie (Flowers tell stories)
- 48. Zawód: ogrodnik – odgrywanie ról (Profession: gardener – role-playing)
- 49. Warzywa w teatrze lalek (Vegetables in puppet theatre)
- 50. Historia jabłka – spektakl (The story of an apple – a play)
- 51. Przygody w ogrodzie – teatr improwizacji (Adventures in the garden – improvisation theatre)
- 52. Stwórzmy ogród na scenie (Let's create a garden on stage)
- 53. Sianie nasion – teatr edukacyjny (Sowing seeds – educational theatre)
- 54. Drzewa mówią – opowieści na scenie (Trees speak – stories on stage)
- 55. Ogród pełen motyli – spektakl (A garden full of butterflies – a play)
- 56. Woda dla roślin – zabawy teatralne (Water for plants – theatre games)

9.1.5 Recykling i twórczość teatralna (Recycling and theatrical creativity)

- 57. Teatr z recyklingu – scenografia z odpadów (Recycling theatre – scenery from waste)
- 58. Tworzenie lalek z recyklingu (Creating puppets from recycled materials)
- 59. Śmieci w sztuce – odgrywanie roli (Trash in art – role-playing)
- 60. Kostiumy z recyklingu (Costumes from recycling)
- 61. Budowanie scenografii z recyklingu (Building scenery from recycled materials)
- 62. Ekologiczna moda – teatr mody (Eco-fashion – fashion theatre)

63. Zawód: artysta recyklingowy (Profession: recycling artist)
64. Teatr ekologiczny – ochrona środowiska na scenie (Eco-theatre – environmental protection on stage)
65. Papierowe lalki w teatrze (Paper puppets in theatre)
66. Rzeźby z recyklingu – tworzenie rekwizytów (Recycled sculptures – creating props)
67. Tworzymy własną sztukę z odpadów (Creating our own art from waste)
68. Kreatywne kostiumy z materiałów ekologicznych (Creative costumes from eco materials)
69. Segregacja śmieci na scenie (Waste sorting on stage)
70. Zielone rekwizyty – tworzenie dekoracji (Green props – making decorations)

9.1.6 Doradztwo zawodowe na scenie (Career advice on stage)

71. Zawody w teatrze (Professions in theatre)
72. Jak zostać aktorem? (How to become an actor?)
73. Zawód: scenograf – tworzenie sceny (Profession: set designer – creating the scene)
74. Reżyser – kto to jest? (Who is a director?)
75. Kostiumolog – zabawy z modą (Costume designer – fashion fun)
76. Odkryj zawody przyszłości (Discover the jobs of the future)
77. Kim jest technik teatralny? (Who is a theatre technician?)
78. Praca w teatrze cieni (Working in shadow theatre)
79. Zawód: choreograf – tańczymy na scenie (Profession: choreographer – dancing on stage)
80. Operator światła w teatrze (Lighting Operator in Theatre)
81. Tworzenie scenariuszy – przyszły scenarzysta (Creating scripts – future scriptwriter)
82. Kucharz ekologiczny – przedstawienie o zdrowym jedzeniu (Eco-Chef – a play about healthy eating)
83. Praca w cyrku – odgrywanie ról (Working in a circus – role-playing)
84. Młody architekt – projektowanie sceny (Young architect – designing the stage)

9.1.7 Sztuka i natura w teatrze (Art and nature in theatre)

85. Malowanie przyrody – teatr wizualny (Painting nature – visual theatre)
86. Zawód: artysta natury (Profession: nature artist)
87. Kolory natury w scenografii (Colors of nature in scenery)
88. Teatr krajobrazów – malowanie scenerii (Landscape theatre – painting scenery)
89. Stwórzmy teatr ptaków (Let's create a bird theatre)
90. Artystyczne inspiracje przyrodą (Artistic inspirations from nature)
91. Gra światła i cieni – teatr natury (The play of light and shadow)

10 Scenariusze zajęć dla nauczycieli

Scenariusze udostępnione dzięki uprzejmości firmy Yellow House Education. Materiał opracowany w ramach iPreschool.care – platforma do zdalnego nauczania przedszkolnego w warunkach izolacji finansowanego przez NCBR w ramach działania POIR.01.01.01-00-1236/20-00 Materiały stanowią własność firmy YHE. Autor: Izabela Krzak - Borkowska

59

10.1 Przykładowy scenariusz 1 – dzieci starsze 5-6 lat

Krąg tematyczny: Przyroda

Temat: Wiosenny ogród

Cele operacyjne, Dziecko:

- klasyfikuje rzeczy zgodnie z instrukcją;
- stosuje angielskie tłumaczenia:
 - wiosennych kwiatów;
 - budowy rośliny;
- liczy do 10 po polsku i angielsku ;
- wnioskuje na podstawie doświadczeń;
- wypowiada się na temat roślin oraz kwiatów;
- orientuje się czym jest cykl wzrostu rośliny;
- przedstawia budowę rośliny;
- wybrane wyrazy dzieli na sylaby.

Zintegrowane treści anglojęzyczne:

- spring/wiosna;
- flowers
- przebiśniegi - snowdrop,
- krokusy- crocus,
- pierwiosnki - primroses,
- stokrotki - daisy,
- żonkile - daffodils,
- tulipany - tulips
- seed - nasiono,
- roots - korzenie,
- leaves - liście,
- flower bud - pąk,
- flower - kwiat
- sun - słońce,
- air - powietrze,
- soil - gleba,
- water - woda
- garden - ogród

Proponowany scenariusz łączy nowoczesne technologie z nauką przez działanie. Propozycja obejmuje cykl 5-dniowy (poniedziałek – piątek).

Zaproponowane zdarzenia edukacyjne mogą być wykorzystywane w sposób dowolny w zależności od potrzeb nauczyciela oraz możliwości grupy. Zaleca się łączenie treści cyfrowych z aktywnością dzieci.

Bohaterami zajęć, którzy prowadzą dziecko, może być postać zaprojektowana przez nauczyciela, wykonana w formacie na przykład pacynki czy wydrukowana na kartce.

Dzieci wspólnie wybierają imię dla swojego przewodnika, który towarzyszy im w odkrywaniu kolejnych ciekawostek. Może to być postać zwierzątka lub chłopca/dziewczynki.

Poniżej przedstawione zostały postacie wygenerowane za pomocą AI – proponowane imię **TIMMY**;

lub

Grafika 4 Propozycja PRZEWODNIKA <https://gencraft.com>

Grafika 5 Propozycja PRZEWODNIKA <https://gencraft.com>

Propozycja tematów na poszczególne dni tygodnia:

- Dzień 1. - Wiosenne kwiaty
- Dzień 2. - Budowa kwiatów
- dzień 3. - Jak dbamy o nasze rośliny
- Dzień 4. - Matematyczne kwiaty.
- dzień 5. -Wizyta w ogrodzie botanicznym

Propozycja interaktywnych zdarzeń edukacyjnych na ekranie:

Dzień 1 (poniedziałek)

Dziecko wykonuje ćwiczenie na wzór: [SPRING FLOWERS](https://learningapps.org) (źródło: learningapps.org)

Polecenie: Dopasuj nazwy do obrazków.

Po wykonaniu pełnej aktywności, dziecko otrzymuje informację zwrotną: *Great job!* lub *Well done!*

Dzień 2 (wtorek)

Dziecko ogląda krótką animację *Life Cycle of Plants* (źródło: [Life Cycle of Plants | Science Game and Lesson Plan](https://www.youtube.com/watch?v=...) – YouTube)

Dzień 3 (środa)

Dziecko ogląda krótką animację: *Peep and the Big Wide World: Peep Plants a Seed* (źródło: [Peep and the Big Wide World: Peep Plants a Seed](https://www.youtube.com/watch?v=...) – YouTube)

Dzień 4 (czwartek)

Dzieci wykonują animację na wzór: [kl. 1 A world of plants](https://www.learningapps.org) (źródło: learningapps.org)

Po wykonaniu pełnej aktywności, dziecko otrzymuje informację zwrotną: *Well done !* lub *Great job!*

Proponowany opis zdarzeń edukacyjnych w sali:

Dzień 1

1. Przedstawienie wiszących na tablicy obrazków kwiatów:

- przebiśniegi - snowdrop,
- krokusy- crocus,
- pierwiosnki - primroses,
- stokrotki - daisy,
- żonkile - daffodils,
- tulipany - tulips

2. Podanie angielskich nazw nowo wprowadzonych kwiatów - grafika do wybrania według uznania z flickr <https://www.flickr.com/>
3. Wspólne oglądanie i opisywanie wyglądu kwiatów, porównywanie kolorów, wyglądu liści i kwiatów – dialogi inicjowane przez postać.
4. Prawidłowe nazywanie kwiatów, a następnie dzielenie nazw na sylaby w towarzystwie nowego towarzysza zabaw
5. Timmy uświadamia dzieciom, że kwiaty te znajdują się pod ochroną.
6. Nauczyciel/Timmy zapoznaje dzieci z angielskim określeniem *Be full of the joys of spring* określenie, które oznacza „być bardzo radosnym”.
7. Timmy zaprasza dzieci do zabawy - *pachnące zagadki*, np.
 - *Jak ten kwiatek się nazywa, co słowo „pan” w nazwie ukrywa? /tulipan/ tulip/*
 - *Młody juhas w górach chwycił się za głowę, gdy zobaczył w śniegu kwiaty fioletowe. /krokus/ crocus /*

Dzień 2.

1. Nauczyciel/Timmy prezentuje dzieciom filmik edukacyjny; [From a Seed to a Flower](#) Videos About Plants: Teacher Approved - Simply Kinder
2. Dzieci, omawiając cykl wzrostu rośliny, powtarzają w języku angielskim następujące wyrazy: seed - nasiono, roots - korzenie, leaves - liście, flower bud - pąk, flower - kwiat, posługując się grafiką poniżej:

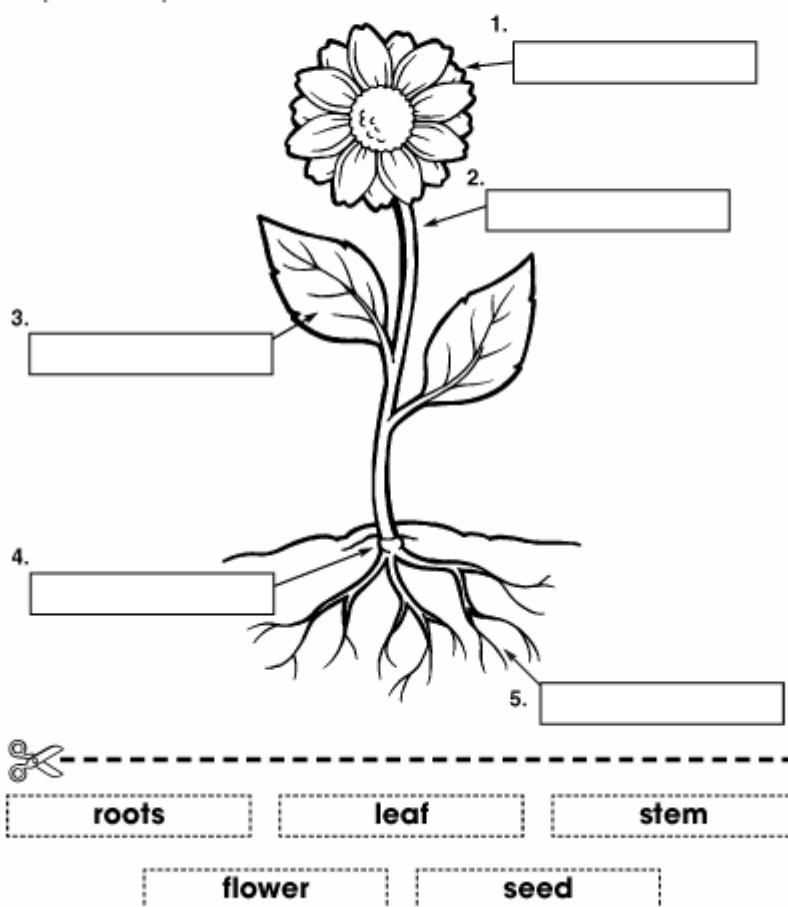
Grafika 6 dostępna pod adresem [Printable Plant Science Posters for Use with Young Students. TeachersMag.com](https://www.teachersmag.com/printable-plant-science-posters-for-use-with-young-students)

3. Dzieci wykonują kartę pracy. Podpisują/dopasowują części rośliny oraz ją kolorują.

Life Science

Parts of a Plant

Directions: Cut out the word cards below. Glue them in the correct places so the parts of the plant are labeled.

#3706 Cut & Paste Science

60

©Teacher Created Resources, Inc.

Karta pracy 1 dostępna pod adresem: http://www.educationworld.com/a_lesson/worksheets/TCM/pdfs/parts_of_a_plant.pdf

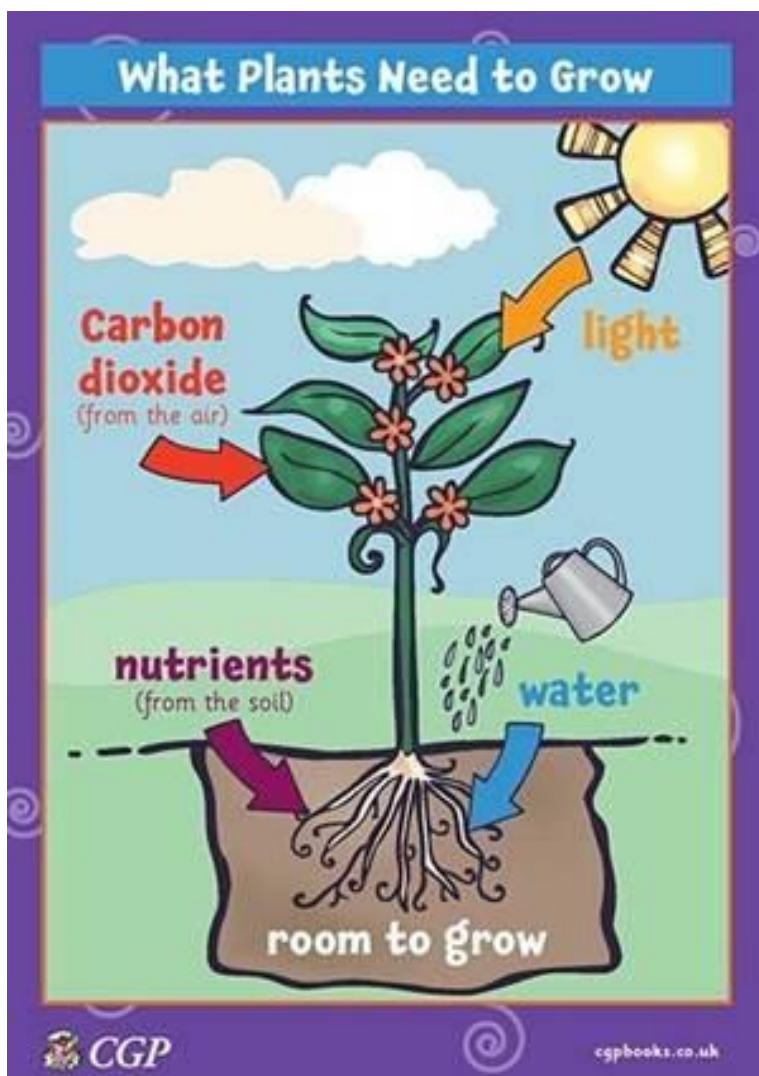
Proponowana aktywność przed snem:

Rozmowa dziecka z rodzicami na temat cyklu wzrostu roślin. Rozmowa na temat podstawowych funkcji poszczególnych części roślin. utrwalenie budowy roślin w języku angielskim na przykładzie roślin znajdujących się w pokoju dziecka.

Dzień 3.

1. Wspólne przypomnienie cyklu wzrostu rośliny.
2. Nauczyciel zabiera dzieci na spacer do przedszkolnego ogródka lub kącika przyrody.
3. Nauczyciel wprowadza wyraz *GRARDEN* - ogród.
4. Wspólna rozmowa nauczyciela/Timmiego z dziećmi na temat roślin posadzonych w ogrodzie /kąciku przyrody.
5. Pogadanka z dziećmi na temat dbania o rośliny, *What do plants need to grow?* - Omówienie plakatu – grafika poniżej.

64

Grafika 7 dostępna pod adresem:

<https://www.cgplus.co.uk/app /responsive/CgpClassBox/media/Resource/ks2/science/s2wae55/s2wae55-cover.jpg?w=300>

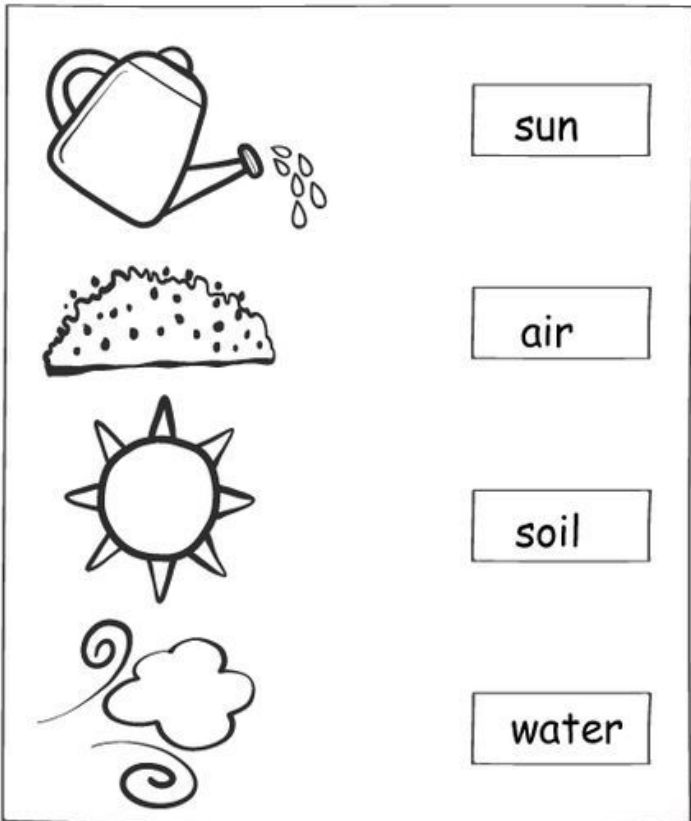
Nauczyciel/Timmy wprowadza wyrazy:

- SUN - słońce,
- AIR powietrze,
- SOIL - gleba,
- WATER - woda

6. Dzieci wykonują kartę pracy – propozycja poniżej:

65

What do plants need to grow?
Color the pictures. Match each picture with the correct word

sun

air

soil

water

Name _____

www.cleverlearner.com

Karta pracy 2 dostępna pod adresem: <https://pin.it/PJqBZx30G>

Aktywność przed snem:

Wykonanie doświadczenia: *Jak rośliny piją?* Umieszczamy białe kwiaty typu złocień, biały goździk w wodzie z barwnikiem - akwarelą lub atramentem. Można rozciąć łodygę na pół i umieścić każdą część w innym barwniku. Po jakimś czasie roślina zmieni kolor. Rośliny piją przez łodygę - woda jest zasysana przez łodygę ku górze, od nasady płatków ku ich końcowi.

Dzień 4.

1. Nauczyciel wspólnie z dziećmi przypomina po polsku i angielsku:
 - budowę rośliny;
 - jak należy o nią dbać.
2. Dzieci wykonują kartę pracy -proponycja poniżej:

66

Base Ten Name: _____

Flower Measuring

Count and color the total number of cubes for each flower. Then write the correct number in the box.

Karta pracy 3 dostępna pod adresem:

<https://pl.pinterest.com/pin/1900024833899077/visual-search/?x=16&y=16&w=532&h=697&cropSource=6&surfaceType=flashlight>

3. Policz i pokoloruj odpowiednia ilość kwadratów, tak aby była ona zgodna z wysokością poszczególnych kwiatów.
4. W puste miejsca, wpisz liczbę pokolorowanych kwadratów.

Narzędzia, środki do realizacji zabawy:

- materiały plastyczne;
- kredki/farby, blok A3;
- kolorowy papier;
- nożyczki;
- klej;
- miska z wodą;

Informacje dla towarzysza zabawy

Towarzysząc dziecku w zabawie podkreślamy jak istotne znaczenie dla funkcjonowania naszego organizmu mają rośliny. Rozmawiamy z dzieckiem na temat budowy roślin. Traktujemy działania dziecka jako jego osobiste poważne eksperymenty. W codziennych rozmowach powtarzamy i utrwalamy poznane słownictwo w języku angielskim, integrując treści przedmiotowe z językowymi. Pokazujemy, że językiem możemy się bawić.

W zakresie realizacji zadań przedszkola:

- Tworzenie sytuacji edukacyjnych sprzyjających budowaniu zainteresowania dziecka językiem obcym nowożytnym, chęci poznawania innych kultur;
- Wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka poprzez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju.
- Wspieranie samodzielnej dziecięcej eksploracji świata, dobór treści adekwatnych do poziomu rozwoju dziecka, jego możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania, z poszanowaniem indywidualnych potrzeb i zainteresowań.

W zakresie osiągniętych umiejętności, dziecko:

- rozumie bardzo proste polecenia w języku obcym nowożytnym i reaguje na nie; uczestniczy w zabawach, np. muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych; używa wyrazów i zwrotów mających znaczenie dla danej zabawy lub innych podejmowanych czynności;
- wykonuje własne eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom, nazywa je;
- klasyfikuje przedmioty według: wielkości, kształtu, koloru, przeznaczenia

10.2 Przykładowy scenariusz 2 – dzieci młodsze 3-4 lata

Krąg tematyczny: Człowiek

Temat: Kolory tęczy

Cele operacyjne, Dziecko:

- wypowiada : *I love You! I'm sad/happy;*
- rozpoznaje i nazywa emocje;
- panuje nad emocjami;
- wyraża adekwatnie reakcje na emocje innych.

Zanurzanie w języku - istotne pojęcia:

- I love You!
- happy
- sad
- green
- red
- blue
- yellow

Proponowany scenariusz koreluje z treściami opracowanymi w ramach Programu Powszechnej Dwujęzyczności, który pomaga dzieciom stać się dwujęzycznymi w sposób naturalny, poprzez zabawy od najmłodszych lat.

I love you

Grafika 8 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: <https://fb.watch/saRfueic3U/>

Może jednakowoż zostać zrealizowany niezależnie, w oparciu o otwarte zasoby internetowe.

Proponowany scenariusz łączy nowoczesne technologie z nauką przez działanie. Propozycja obejmuje cykl 5-dniowy (poniedziałek – piątek).

Zaproponowane zdarzenia edukacyjne mogą być wykorzystywane w sposób dowolny w zależności od potrzeb nauczyciela oraz możliwości grupy. Zaleca się łączenie treści cyfrowych z aktywnością dzieci.

Bohaterami zajęć, którzy prowadzą dziecko, może być postać zaprojektowana przez nauczyciela, wykonana w formacie na przykład pacynki czy wydrukowana na kartce.

Dzieci wspólnie wybierają imię dla swojego przewodnika, który towarzyszy im w odkrywaniu kolejnych ciekawostek. Może to być postać zwierzątka lub chłopca/dziewczynki.

Propozycja tematów na poszczególne dni tygodnia:

- Dzień 1. - Kocham Cię!
- Dzień 2. - Nasze emocje.
- Dzień 3 - I'm happy.
- Dzień 4. - I'm sad.
- Dzień 5 - „Podróż do krainy: złości, radości i smutku”.

Propozycja interaktywnych zdarzeń edukacyjnych na ekranie:

- **ZDARZENIE 1 (poniedziałek)**

Dzieci odsłuchują piosenkę *Kocham Cię!*

<https://portal.bilingualfuture.com/lesson/goAbgpdc?lang=pl>

- **ZDARZENIE 2 (wtorek)**

Dzieci odsłuchują piosenkę *Kocham Cię!*

<https://portal.bilingualfuture.com/lesson/goAbgpdc?lang=pl>

- **ZDARZENIE 3 (środa)**

Dzieci wspólnie oglądają animację Happy and Sad (Sesame Studios)

Grafika 9 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: <https://youtu.be/4Rh6H8fa4UM?feature=shared>

- **ZDARZENIE 4 (czwartek)**

Dzieci odsłuchują piosenkę *If You're Happy*, następnie wykonuje ruchy i gesty naśladując postacie z nagrania.

Nauczyciel/Timmy zachęca dzieci do wspólnego odśpiewania piosenki.

72

Grafika 10 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: <https://youtu.be/l4WNrvVjiTw?feature=shared>

ZDARZENIE 5 (piątek)

- Dziecko wykonują aktywności ruchowe przy poznanych nagraniach Video:
- Kocham Cię!
<https://portal.bilingualfuture.com/lesson/goAbgpdc?lang=pl>,
- Happy and Sad (Sesame Studios)
<https://youtu.be/4Rh6H8fa4UM?feature=shared>
- *If You're Happy*
<https://youtu.be/l4WNrvVjiTw?feature=shared>

UWAGA! Dziecko podejmuje również próby samodzielnego śpiewania w/w piosenek.

Proponowany opis zdarzeń edukacyjnych w sali:

ZDARZENIE 1 (poniedziałek)

1. Nauczyciel/Timmy zaprasza dzieci do zabawy. Staje przed nimi i pokazuje różne emocje:
 - szczęśliwy - happy,
 - zły – angry ,
 - smutny – sad, prezentując emocje nazywa je po polsku, tłumacząc na angielski.

Do tego celu wykorzystuje mimikę twarzy, postawę ciała i gesty. Dzieci decydują, czy to, co wyraża nauczyciel, jest przyjemne czy nieprzyjemne i próbują nazwać poszczególne stany.

2. Nauczyciel/Timmy prosi dzieci, aby naśladowały to co robi, układając palce rąk w kształt serca/heart. Niech złożą kciuki i palce wskazujące razem tak, by tworzyły koło, a następnie zegną czubki palców wskazujących do środka, by pokazać serce/heart.
3. Nauczyciel wspólnie z dziećmi ogląda film i wspólnie układa palce.
I love YOU
<https://portal.bilingualfuture.com/lesson/goAbgpdc?lang=pl>
4. Po obejrzeniu filmu, prosi dzieci, by pomyślały o kimś, kogo kochają – np. o kimś z rodziny. Dzieci mówią w swoim języku ojczystym, kim jest ta osoba. To pomoże im powiązać piosenkę z własnym doświadczeniem. Nauczyciel zaprasza dzieci do ponownego oglądania i powtórzenia gestów opisanych powyżej. Niech próbują także śpiewać piosenkę, na ile potrafią.

Propozycja aktywności przed snem dla Rodziców:

Wspólnie z dzieckiem Obejrzyj film.

- Jakie zwierzęta Baby Beetles oglądają na filmie.

- Kogo ma Ring Ring? (pluszowego misia – Teddy).

Poza czasem oglądania filmów wprowadzić taki miły, codzienny rytuał: zatrzymać się, spojrzeć na malucha, uśmiechnąć się i powiedzieć po angielsku: *I love you!*

74

ZDARZENIE 2 (wtorek)

1. Nauczyciel przypisuje do znaków pogody konkretne emocje np.
 - słońce – radość – happy;
 - deszcz – smutek – sad;
 - piorun – złość – angry;
 - śnieg – błogi spokój,
 - chmury i wiatr – zdenerwowanie,
 - czarne chmury – strach itp.
2. Nauczyciel, omawiając dane słownictwo podaje angielskie odpowiedniki.
3. Zabawa ruchowa przy piosence *How are You today?*
<https://youtu.be/teMU8dHLqSI>

Na każdą przerwę w muzyce dzieci zatrzymują się patrzą na wyznaczony symbol i pokazują emocje na swojej twarzy i swoim ciałem przypisaną

Grafika 11 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: <https://youtu.be/teMU8dHLqSI>

do danego symbolu. Dzieci podejmują próby wspólnego zaśpiewania piosenki.

4. Zakreślenie różnic na karcie pracy - karta pracy z zeszytu ćwiczeń: str. 13 <https://portal.bilingualfuture.com/lesson/goAbgpdc?lang=pl>
Nauczyciel prosi dzieci, aby przyjrzały się uważnie obu obrazkom, następnie znalazły i zakreśliły kółkiem wszystkie różnice między nimi (są cztery różnice).

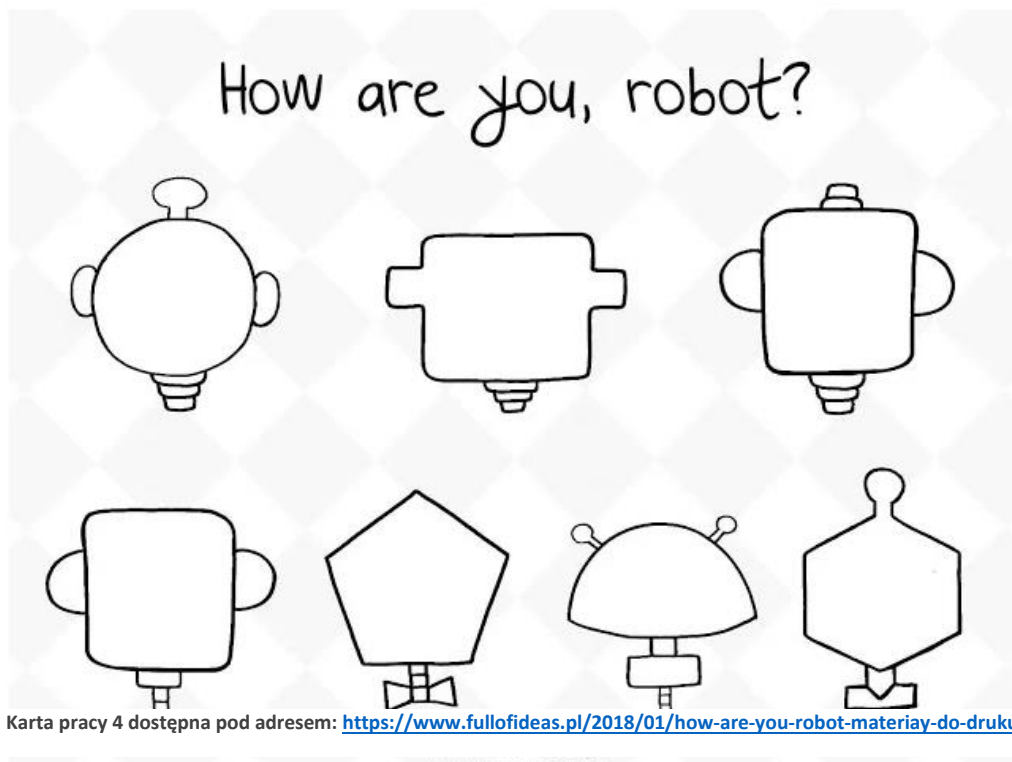
75

13

Grafika 12 Zrzut ekranu grafiki dostępnej pod adresem: <https://portal.bilingualfuture.com/lesson/goAbgpdc?lang=p>

Nauczyciel drukuje karty pracy dla każdego dziecka. Przed rozdaniem kredek ołówkowych i/lub pasteli nauczyciel podnosi wydrukowaną kartę pracy, prosi dzieci, by pokolorowały wszystkie cztery roboty.

UWAGA!

W ramach przygotowania do zadania nauczyciel dodatkowo może nakreślić przerywane linie oddzielające roboty. W takim przypadku, nauczyciel powinien parokrotnie wodzić palcem po przerywanej linii, powtarzając przy tym wyraz *line, cut the line!* Następnie poprosić dzieci, aby te również parokrotnie paluszkami wodziły po przerywanej linii, powtarzając za nauczycielem *line, cut the line!*

W kolejnym kroku, nauczyciel/Timmy zachęca dzieci, żeby rozciąły kartę na cztery części wzdłuż przerywanej linii i rozdały obrazki swoim koleżankom i kolegom mówiąc *I love you!*

Aktywność przed snem

Rozmowa z dzieckiem na temat aktywności, czynności codziennych, które sprawiają im radość, próba wyjaśnienia dlaczego.

ZDARZENIE 3 (środa)

1. Nauczyciel ogląda film z grupą na siedząco. Happy and Sad (Sesame Studios) - <https://youtu.be/4Rh6H8fa4UM?feature=shared> Dzieci podzielone na dwie grupy (sad & happy) pokazują, że udziela im się nastrój filmu, klaszcząc, kiedy na ekranie pojawia się emocja happy, wdychając i potrząsając głową, kiedy widzą emocję sad.
2. Nauczyciel pyta dzieci, czy odcinek jest wesoły/happy, czy smutny/sad. nauczyciel prosi dzieci, aby pokazały, jakie mają miny, kiedy są smutne.
3. Nauczyciel odtwarza film ponownie. Prosi dzieci, by odegrały scenki ilustrujące smutek – sad, złość – angry, szczęście – happy.
4. Po obejrzeniu filmu prosi kilkoro dzieci na ochotnika, żeby opowiedziały w swoim języku ojczystym, kiedy ostatnio było im smutno, kiedy były wesołe a kiedy szczęśliwe.
5. Nauczyciel przygotowuje kosz szczęścia i wkłada do niego karty ilustrujące emocje: „smutny/sad”, „angry/zły” oraz „szczęśliwy/happy”. Zaprasza dzieci pojedynczo, by wyjmowali z kosza po jednej karcie i wypowiadali imię postaci na karcie lub słowa happy i sad (po angielsku).

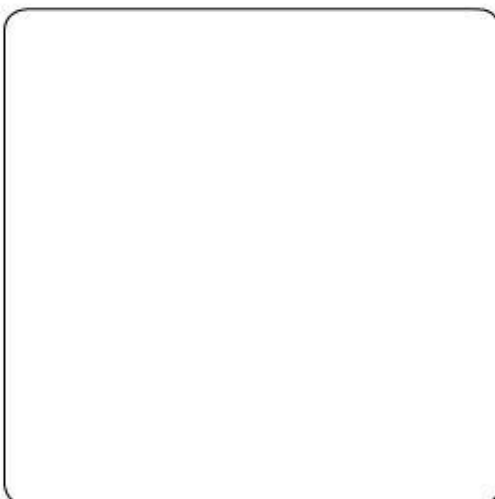
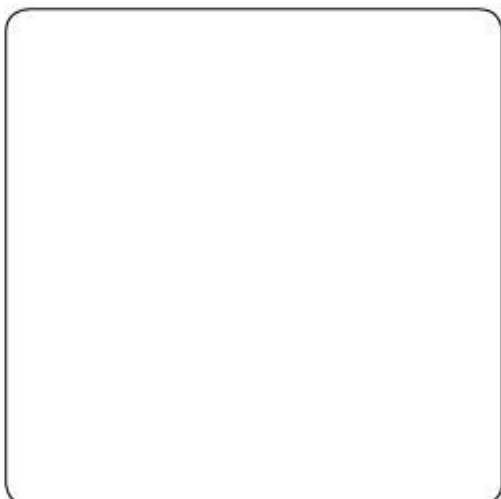
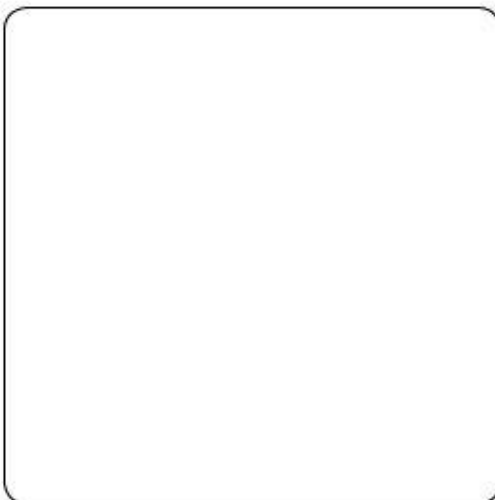
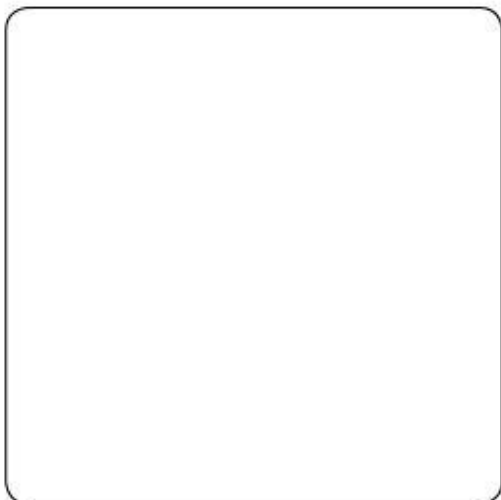
6. Dziecko wypełnia kartę edukacyjną – propozycja pod linkiem:

Draw Your Feelings

Name: _____

78

Draw four things that make you feel happy.

www.wordunited.com
EYFS | SEN | EY-SEN003

 WordUnited

Karta pracy 5 dostępna pod adresem: <https://pl.pinterest.com/pin/6192518228429079/>

Fundusze Europejskie
dla Świętokrzyskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

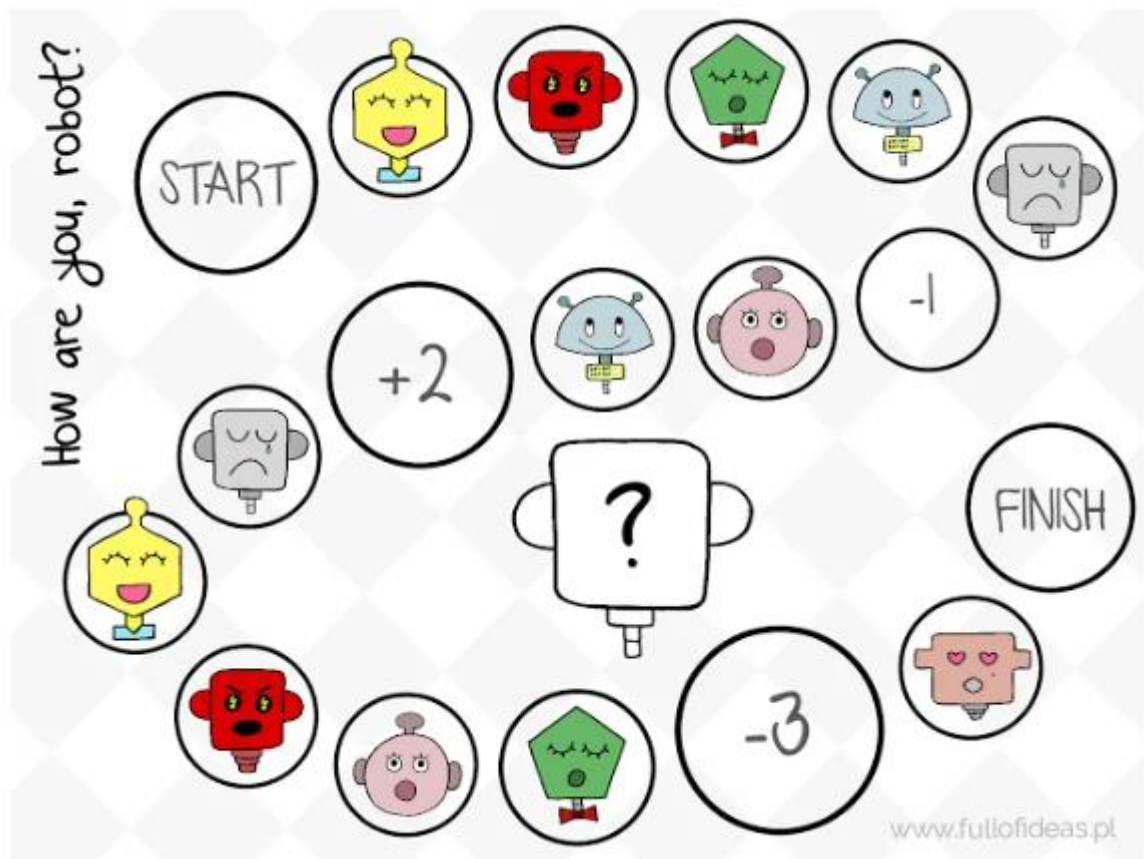

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Aktywność przed snem - Emocjonalna gra planszowa

Dzieci i rodzice wspólnie siadają na podłodze. Prosta gra na utrwalenie nowego „emocjonalnego” słownictwa. Dodatkowo, dzieci, poza samym nazywaniem emocji, mogą je także prezentować. Propozycja poniżej:

79

Grafika 13 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: www.fullofideas.pl

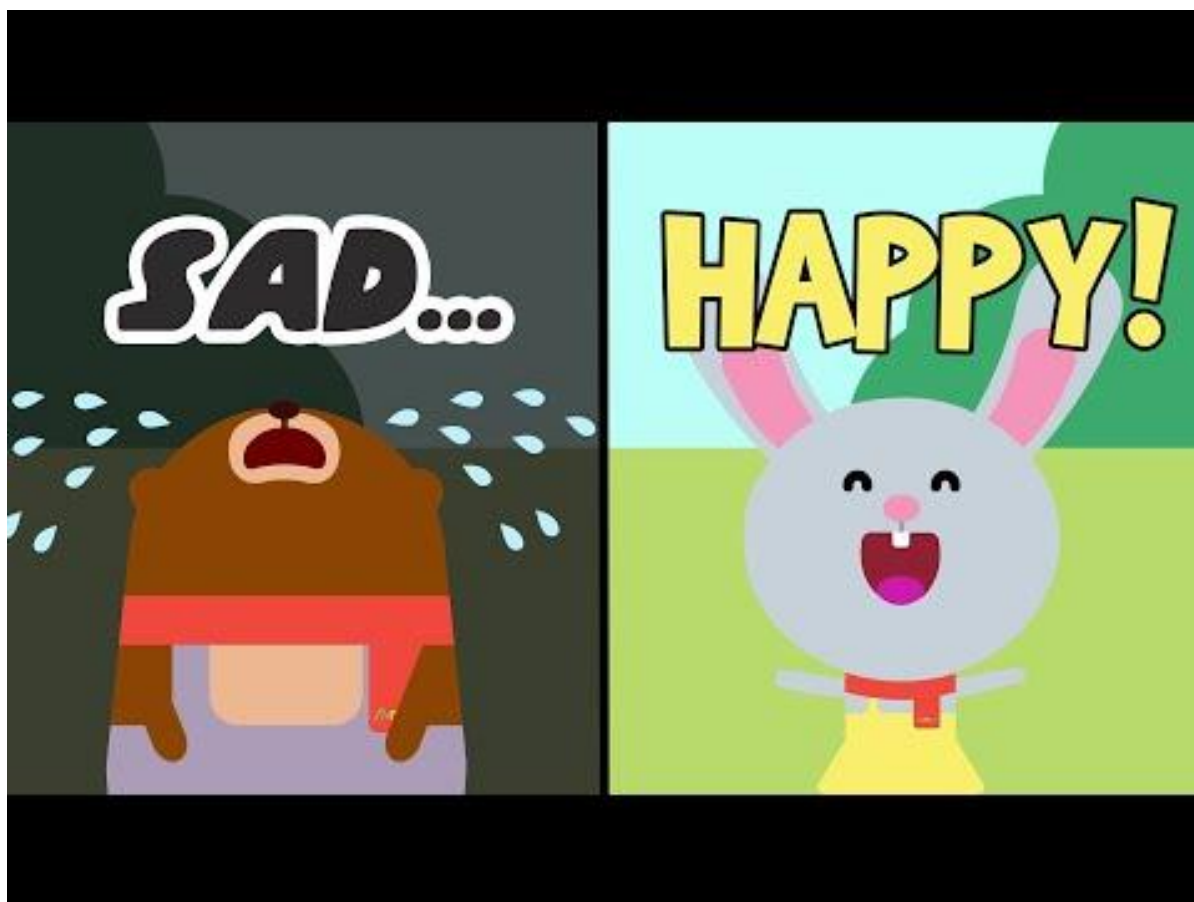
ZDARZENIE 4 (czwartek)

1. Nauczyciel ogląda z dziećmi animację *If You're Happy*.

<https://youtu.be/l4WNrvVjiTw?feature=shared>

Rekomenduje się, aby dzieci wykonywały różne aktywności w takt muzyki. Ta piosenka jest o szczęściu,. Poproś dzieci, by przy ponownym oglądaniu pomyślały o jakiejś osobie, z którą czują się szczęśliwe.

2. Nauczyciel/Timmy zachęca dzieci, by powtarzały słowo *happy/I'm happy!* Na koniec nauczyciel prosi dzieci, by je dla Ciebie powtórzyły i pochwal je, jeśli potrafią!
3. Po obejrzeniu nagrania nauczyciel prosi wszystkich, by opowiedzieli w swoim języku ojczystym, co lub kto sprawia, że czują się szczęśliwe. Może to być krewny, przyjaciel, zabawka albo domowe zwierzątko. Nauczyciel pomaga dzieciom powiązać słownictwo z piosenki z ich własnymi doświadczeniami życiowymi. Dzieci oglądają nagranie ponownie, powtarzając gesty opisane powyżej. Dzieci próbują śpiewać piosenkę, na tyle, na ile potrafią
4. Nauczyciel prosi dzieci, by wzięły się parami za ręce. Odtwarza piosenkę *How Are You? ♪ | Emotions Song | Wormhole Learning - Songs For Kids* <https://www.youtube.com/watch?v=O13gITUS5t4>.
Dzieci chodzą dookoła sali, ilustrując mimiką i gestem słowa piosenki.

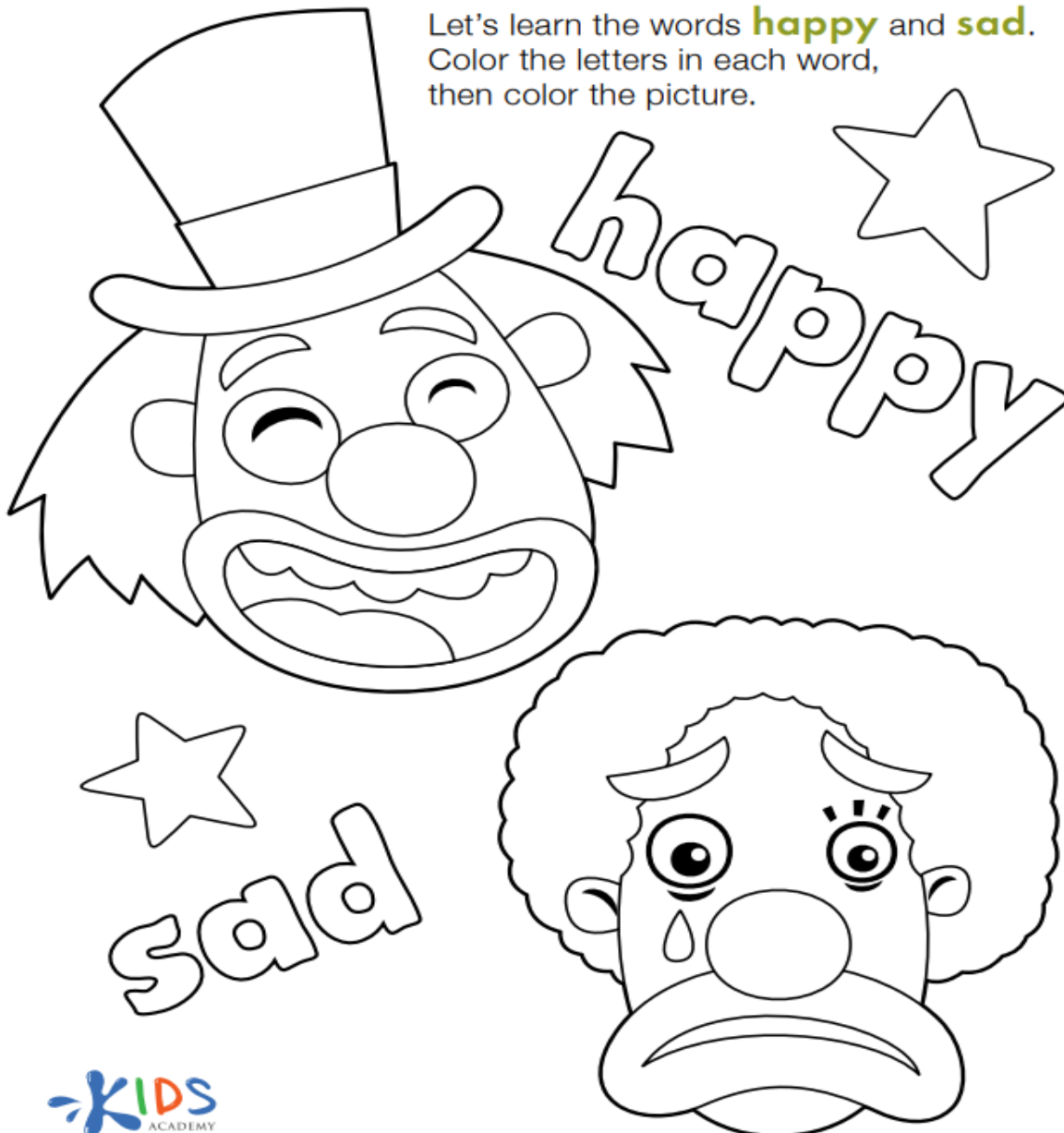
Grafika 14 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: <https://www.youtube.com/watch?v=O13gITUS5t4>.

5. Dla urozmaicenia przy kolejnym słuchaniu dowolnej z zaproponowanych piosenek, dzieci siadają w kręgu i po kolei dobierają się w pary - starając się powtórzyć/powiedzieć *I'm happy with You!* –obchodzą krąg, po czym wracają na swoje miejsca, podczas gdy reszta grupy klaszcze lub kiwa głowami w takt muzyki. Nauczyciel wybiera kolejną szczęśliwą parę! Na koniec nauczyciel chwali wszystkich.

Nauczyciel prosi dzieci o pokolorowanie karty pracy przygotowanej przez nauczyciela. Poniżej przykład.

WORDS COLORING: HAPPY AND SAD

Let's learn the words **happy** and **sad**.
Color the letters in each word,
then color the picture.

KIDS
ACADEMY

Copyright © 2019 Kids Academy Company. All rights reserved

Get more worksheets at www.kidsacademy.mobi

Karta pracy 6 dostępna pod adresem: <https://www.kidsacademy.mobi/printables/words-coloring-happy-and-sad/>

UWAGA!

Przystępując do kolorowania karty Dzieci NIE MUSZĄ dokładnie pokolorować wszystkich elementów wskazanych na karcie pracy, robią to na miarę swoich możliwości. Najbardziej zależy nam na nazwaniu kolorów w języku angielskim. Do pokolorowania karty zaleca się wykorzystanie pasteli.

83

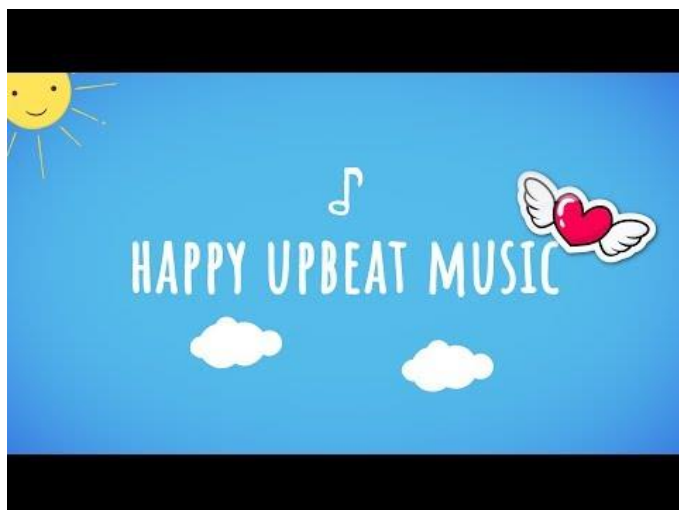
Aktywność przed snem:

Rodzic wysłuchuje wspólnie z dzieckiem piosenkę *I love You!*. Oglądając film uśmiechajcie się do siebie i kołyszcie razem rytmicznie. Ze względu na tempo piosenka doskonale nadaje się do śpiewania podczas wędrówek. Rodzic zachęca dziecko, aby śpiewało ją dla ciebie, kiedy np. maszerujecie do sklepu albo na plac zabaw.

ZDARZENIE 5 (piątek)

1. Dzieci ustawiają się w pociąg i jadą do krainy złości, tutaj ludzie chodzą obrażeni, są źli i zagniewani, tupią nogami, zaciskają dłonie w pięści i krzyczą. Następnie pociąg rusza dalej i zatrzymuje się w krainie smutku. Tutaj ludzie chodzą markotni, płaczą, Na końcu pociąg rusza do krainy radości, gdzie ludzie są zawsze uśmiechnięci, życzliwi i pomocni wobec siebie, witają się z nami serdecznie.

Dzieci wypowiadają się w której krainie podobało im się najbardziej i dlaczego? Podczas tej zabawy w każdej krainie słyszeć muzykę odpowiednią do emocji: złości, smutku i radości.

Grafika 15 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: <https://www.youtube.com/watch?v=iwKS4b9aUeI>

Piosenką w krainie smutku jest np. *The Sad Song | Emotional Song for Kids* / *HeyKids Nursery Rhymes*.

Grafika 16 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: <https://www.youtube.com/watch?v=7-TnsixSZ74>

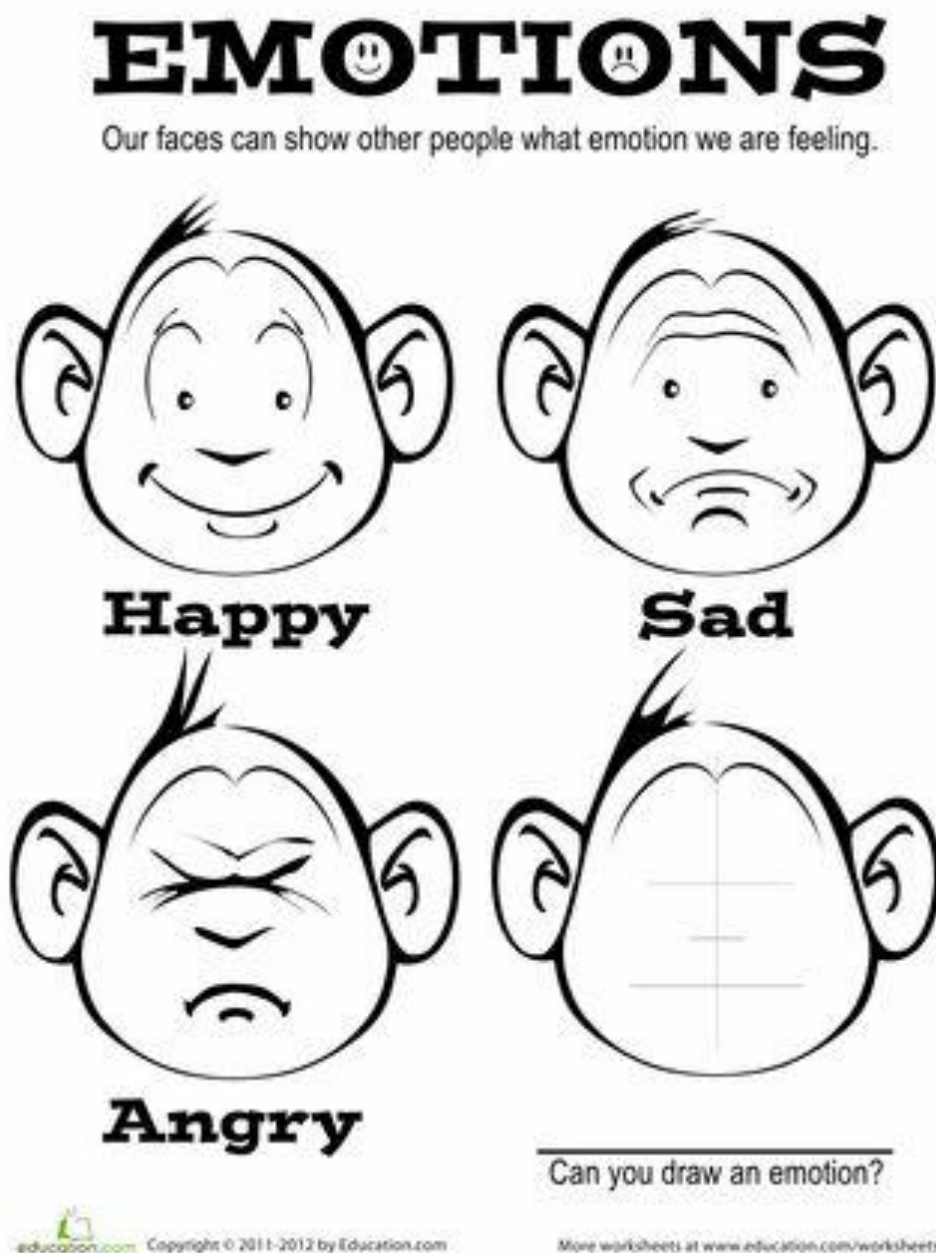
Każda kraina znajduje się w innym miejscu sali i jest oznaczona symbolem oddającym daną emocję.

2. Nauczyciel powtarza, podsumowuje, że to, o czym dzieci mówiły, o czym się uczyły i co pokazywały, nazywamy emocjami i krótko

wyjaśnia to pojęcie (są to uczucia, które towarzyszą nam w danej chwili, nasze reakcje na to, co się wokół nas dzieje). W tym miejscu warto uświadomić przedszkolakom, że wszystkie emocje, także te nieprzyjemne, są naturalne i potrzebne.

3. Nauczyciel zaprasza dzieci, by usiadły przy stolikach. Rozdaje kredki ołówkowe lub świecowe, dzieci kolorują kartę edukacyjną

85

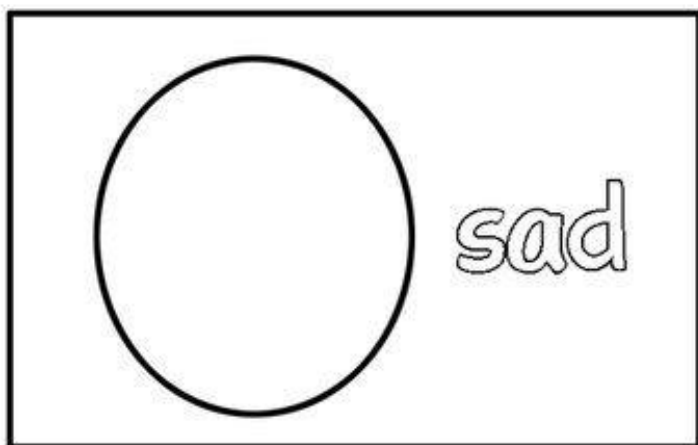
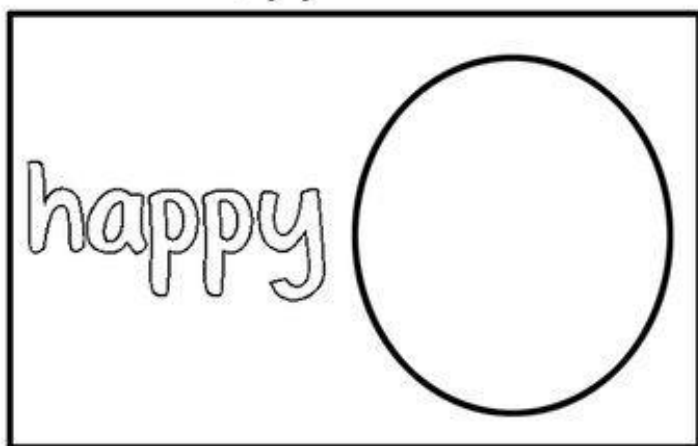

Karta pracy 7 dostępna pod adresem: <https://i.pinimg.com/564x/19/5d/49/195d499c1e24525ff67990a519dee1b6.jpg>

4. Nauczyciel odtwarza piosenki w tle, prosząc dzieci, by pokolorowały dwie miny: wesołą i smutną. Pomaga dzieciom złożyć i skleić karty tak, żeby po jednej stronie był szczęśliwy/happy, po drugiej – smutny/sad. Podpisuje te dwustronne karty imieniem dziecka i zachowuje do kolejnej zabawy.

Draw the opposites.

Opposites

twistynoodle.com

Karta pracy 8 dostępna pod adresem: <https://i.pinimg.com/564x/62/ff/9b/62ff9b23b8ed278b8b13068ed0f0ebe6.jpg>

Aktywność przed snem:

Oglądając film *I love You! How Are You?* ♪ | *Emotions Song* | *Wormhole Learning - Songs For Kids* <https://www.youtube.com/watch?v=O13gITUS5t4> uśmiechajcie się do siebie i kołyszcie razem rytmicznie.

Ze względu na tempo piosenka doskonale nadaje się do śpiewania podczas wędrówek. Zachęcaj więc dziecko, aby śpiewało ją dla ciebie, kiedy np. maszerujecie do sklepu albo na plac zabaw.

Informacje dla towarzysza zabawy

Dzięki aktywnościom dziecko:

- Uczy się rozpoznawać i nazywać emocje
- Rozwija wrażliwość emocjonalną i empatię
- Akceptuje własną emocjonalność
- Rozwija umiejętność wyrażania i rozładowywania emocji w sposób akceptowany społecznie
- Potrafi adekwatnie reagować na emocje innych
- Lepiej funkcjonuje w grupie rówieśniczej

Każda praca plastyczna jest okazją do powtarzania i utrwalania nowo poznanego słownictwa. Spędzając z dzieckiem czas wolny w domu, warto korzystać z naturalnych możliwości/okoliczności utrwalania i implementowania nowych wyrazów do słownika dziecka.

W zakresie realizacji zadań przedszkola istotną rolę odgrywa:

Tworzenie sytuacji edukacyjnych sprzyjających budowaniu zainteresowania dziecka językiem obcym nowożytnym, chęci poznawania innych kultur;

Wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka poprzez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju.

Wspieranie samodzielnej dziecięcej eksploracji świata, dobór treści adekwatnych do poziomu rozwoju dziecka, jego możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania, z poszanowaniem indywidualnych potrzeb i zainteresowań.

W zakresie osiągniętych umiejętności, dziecko:

- rozumie bardzo proste polecenia w języku obcym nowożytnym i reaguje na nie; uczestniczy w zabawach, np. muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych; używa wyrazów i zwrotów mających znaczenie dla danej zabawy lub innych podejmowanych czynności;
- wykonuje własne eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom, nazywa je;
- przedstawia swoje emocje i uczucia, używając charakterystycznych dla dziecka form wyrazu;

11 Materiały dydaktyczne dla dzieci

Dzieci przedszkolne, zazwyczaj w wieku od 3 do 6 lat, znajdują się w fazie intensywnego rozwoju fizycznego, emocjonalnego, społecznego i poznawczego. Ich charakterystyka obejmuje kilka kluczowych elementów, które są istotne przy planowaniu i realizacji edukacji przedszkolnej.

Wiek i rozwój

Dzieci w wieku przedszkolnym przeżywają szybki rozwój fizyczny i mózgowy. W tym okresie mają dużą plastyczność mózgu, co sprzyja nauce nowych umiejętności językowych i poznawczych. Ich zdolność do uczenia się jest wysoka, ale koncentracja uwagi jest krótka, dlatego ważne jest, aby zajęcia były zróżnicowane i angażujące.

Styl nauki

Dzieci przedszkolne uczą się głównie przez zabawę, naśladowanie dorosłych, eksplorację świata oraz doświadczenia zmysłowe. Zabawy symulujące życiowe sytuacje pomagają im w nauce języka i rozwijaniu umiejętności społecznych. Są to również czynniki, które wzmacniają ich zdolności poznawcze.

Potrzeby emocjonalne

Dla dzieci przedszkolnych kluczowe jest zapewnienie bezpieczeństwa emocjonalnego, akceptacji oraz pozytywnego wsparcia. Stabilne relacje z nauczycielami i innymi dziećmi budują ich pewność siebie i poczucie własnej wartości, co sprzyja otwieraniu się na nowe doświadczenia i uczenie się.

Zrozumienie tych aspektów jest kluczowe dla skutecznego projektowania programów nauczania i zajęć, które będą odpowiednio dopasowane do potrzeb rozwojowych i psychospołecznych dzieci w wieku przedszkolnym.

11.1 Tworzenie materiałów dwujęzycznych dla dzieci

Kluczowe zasady tworzenia materiałów dydaktycznych

- **Zrozumiałość:** Materiały powinny być dostosowane do poziomu rozwoju dziecka, używając prostego języka i jasnych instrukcji.
- **Atrakcyjność:** Kolory, ilustracje i interaktywne elementy przyciągają uwagę dzieci i zwiększają zaangażowanie.
- **Zabawa:** Nauka przez zabawę jest najskuteczniejsza. Włączanie gier, piosenek i ruchu fizycznego wspomaga proces edukacyjny.
- **Interaktywność:** Materiały powinny zachęcać do aktywnego uczestnictwa, np. przez manipulowanie obiektami, udział w grach czy śpiewanie piosenek.

- **Różnorodność:** Różne formy aktywności, takie jak czytanie, rysowanie, śpiewanie, budowanie, pomagają utrzymać zainteresowanie i rozwijają różne umiejętności.

Tworząc własne materiały, należy wziąć pod uwagę:

90

- **Planowanie:** Określenie celów edukacyjnych, wybór tematu i formy materiału.
- **Prototypowanie:** Tworzenie pierwszej wersji materiału i testowanie go z dziećmi.
- **Ewaluacja:** Obserwacja reakcji dzieci, zbieranie opinii od nauczycieli i rodziców, wprowadzanie poprawek.
- **Personalizacja:** Dostosowanie materiałów do indywidualnych potrzeb i zainteresowań dzieci.

Warto pamiętać o tym, do czego zachęcają wybitni psycholodzy.

Rysunek 1 oprac. Izabela Krzak - Borkowska

Tworzenie materiałów dwujęzycznych dla dzieci w kontekście psychologii obejmuje wiele aspektów, które są kluczowe dla skutecznego uczenia się i rozwoju dzieci w dwóch językach. Oto kilka istotnych punktów, które warto uwzględnić. Dzieci uczące się dwóch języków przechodzą przez specyficzne etapy rozwoju językowego. Ważne jest, aby materiały dwujęzyczne były odpowiednio dostosowane do poziomu ich rozwoju kognitywnego i językowego.

Przykładowe etapy obejmują:

- **Faza jednojęzyczna:** Dziecko uczy się jednego języka jako głównego.
- **Faza dwujęzyczna wczesna:** Dzieci zaczynają rozumieć i używać dwóch języków, ale mogą mieć tendencję do mieszania słów i struktur.
- **Faza dwujęzyczna zaawansowana:** Dzieci rozwijają umiejętność separowania i używania obu języków w różnych kontekstach.

92

Zasada jednoczesnego wystawienia (one-person-one-language approach) sugeruje, że każdy nauczyciel powinien używać tylko jednego języka wobec dziecka, co pomaga klarownie oddzielać oba języki.

Zasada języka macierzystego (minority language at home) zaleca używanie języka mniejszościowego w domu, aby umożliwić dziecku rozwój w tym języku, podczas gdy większość językowa jest używana na zewnątrz domu.

Materiały dwujęzyczne powinny odzwierciedlać zarówno kulturowe, jak i społeczne konteksty, z którymi dzieci są związane. Wprowadzanie elementów kultury obu języków może pomóc dzieciom lepiej zidentyfikować się z językami i zrozumieć ich znaczenie w różnych kontekstach życia codziennego.

Ważne jest, aby rodzice/ opiekunowie i nauczyciele byli świadomi korzyści dwujęzyczności i mieli dostęp do materiałów edukacyjnych i wsparcia, które pomogą im wspierać rozwój językowy swoich dzieci. Może to obejmować warsztaty, poradnictwo i dostęp do zasobów edukacyjnych.

11.2 Przykłady materiałów dwujęzycznych dla dzieci

Przykładowe materiały dydaktyczne, które mogą być wykorzystane do realizacji zajęć dwujęzycznych w przedszkolu:

Karty obrazkowe z podpisami.

Przygotowanie kolorowych kart z ilustracjami przedmiotów codziennego użytku, zwierząt, owoców, warzyw itp., z podpisami w obu językach (np. polskim i angielskim).

Książeczki dwujęzyczne.

Wybór książeczek dla dzieci zawierających teksty w dwóch językach (np. polskim i angielskim), z prostymi opowieściami, wierszykami lub rymowankami.

Plansze edukacyjne.

Stworzenie plansz edukacyjnych z ilustracjami przedstawiającymi różne sytuacje (np. w domu, w szkole, na placu zabaw) oraz związane z nimi słownictwo w obu językach.

Gry edukacyjne.

Wykorzystanie gier planszowych, karcianych lub interaktywnych aplikacji edukacyjnych, które umożliwiają dzieciom naukę nowych słów i wyrażen w sposób zabawny i interaktywny.

Puzzle językowe.

Przygotowanie puzzli zawierających obrazki związane z danym tematem lekcji oraz odpowiadające im słowa lub zdania w dwóch językach do ułożenia przez dzieci.

Karty do gry memory.

Stworzenie kart do gry memory z ilustracjami i odpowiadającymi im słowami lub zwrotami w obu językach, co pozwoli dzieciom na utrwalenie słownictwa poprzez grę.

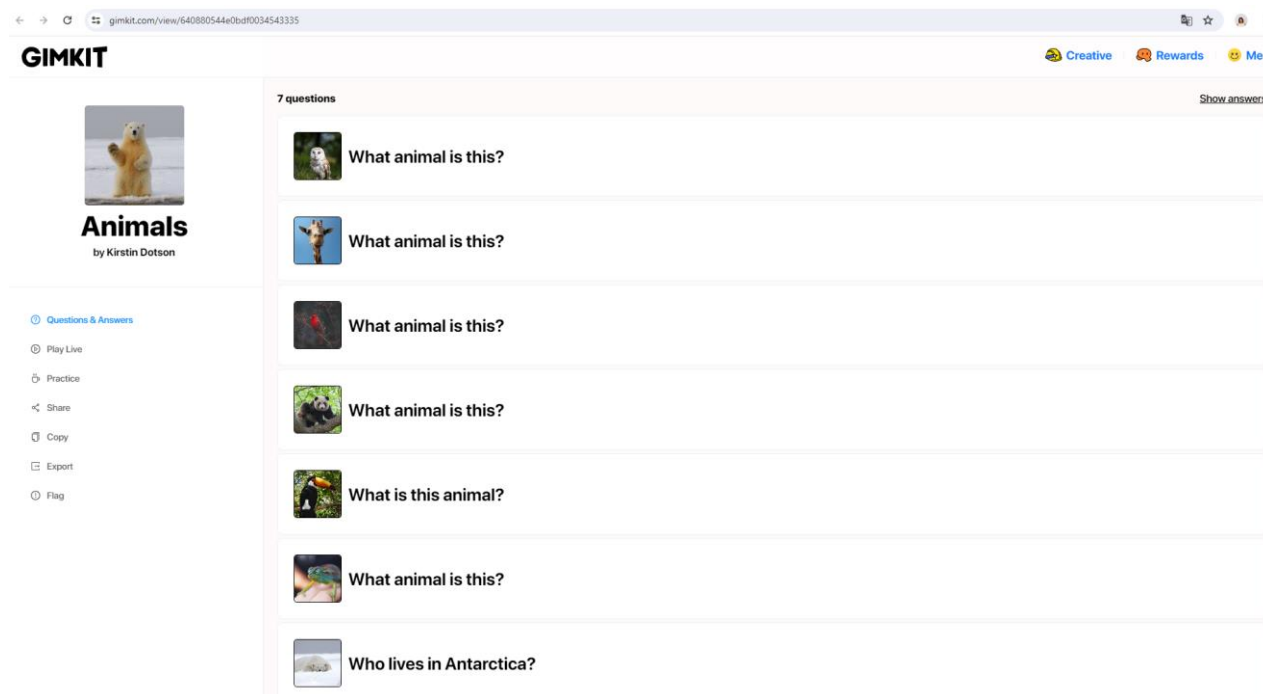
Multimedialne prezentacje.

Przygotowanie prezentacji multimedialnych zawierających ilustracje, dźwięki i teksty w dwóch językach, prezentujących różne zagadnienia związane z tematem zajęć.

Zestawy plastyczne do tworzenia.

Zapewnienie zestawów plastycznych (np. plastelina, kolorowe papierki, kredki) oraz instrukcji w dwóch językach do tworzenia prac plastycznych związanych z omawianym tematem.

11.3 Platformy e-learningowe

Grafika 17 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://www.gimkit.com/view/640880544e0bdf0034543335>

12 Wskazówki metodyczne

Poniżej omówiono praktyczne wskazówki dotyczące planowania, prowadzenia zajęć i wspierania dwujęzyczności u dzieci w wieku przedszkolnym

95

12.1 Planowanie Zajęć

Określenie celów zajęć. Sprecyzuj klarownie cele, jakie chcesz osiągnąć poprzez zajęcia dwujęzyczne, zarówno pod względem rozwoju językowego, jak i treściowego.

Dobór tematów i treści
Wybierz tematy i treści, które są interesujące dla dzieci i łatwe do zrozumienia w kontekście ich wieku i doświadczeń.

Planowanie aktywności i zasobów
Przygotuj różnorodne aktywności, gry, piosenki, książeczki oraz inne materiały dydaktyczne, które wspierają naukę dwujęzyczną.

Uwzględnienie różnorodności
Zapewnij różnorodność materiałów i aktywności, aby dostosować się do różnych stylów uczenia się dzieci i zainteresować wszystkie grupy dzieci.

Grafika 18 Opr. Izabela Krzak – Borkowska

12.2 Planowane cele edukacji w zakresie języka obcego nowożytnego w przedszkolu

- Uczestniczy w zabawach: muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych.
- Rozumie proste polecenia i reaguje na nie.
- Powtarza rymowanki, proste wierszyki i śpiewa piosenki w grupie.
- Rozumie sens prostych historyjek opowiadanych lub czytanych, gdy są wspierane, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami.

12.3 Prowadzenie zajęć:

1. **Tworzenie zanurzonego środowiska językowego:** Stwórz atmosferę, w której język obcy jest naturalnie używany, np. poprzez prowadzenie rozmów, śpiewanie piosenek, czytanie książeczek i opowiadanie historii.
2. **Wykorzystanie wizualizacji i ruchu:** Wykorzystuj kolorowe ilustracje, gesty, mimikę twarzy i ruch ciała, aby wspomagać zrozumienie i przyswajanie języka obcego przez dzieci.
3. **Angażowanie dzieci w aktywności interaktywne:** Zachęcaj dzieci do aktywnego uczestnictwa w zajęciach poprzez gry, zabawy, role-play i inne formy interakcji, które wymagają używania języka obcego.
4. **Wsparcie indywidualne:** Zapewnij wsparcie dla dzieci o różnym poziomie znajomości języka poprzez dostosowanie aktywności do ich umiejętności oraz udzielanie indywidualnej pomocy w miarę potrzeb.

96

12.4 Projektowanie działań dwujęzycznych

W dzisiejszym dynamicznym środowisku edukacyjnym coraz większe znaczenie przywiązuje się do stosowania metodologii dwujęzycznej, takiej jak CLIL (Content and Language Integrated Learning).

Planując i realizując zajęcia dwujęzyczne, nauczyciel powinien zdawać sobie sprawę z konieczności wyznaczenia celów, które są szczegółowe, mierzalne, adekwatne do możliwości, realistyczne oraz terminowe. Te kluczowe kryteria, często określane skrótem SMART (Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bound), stanowią fundament skutecznego projektowania i oceny procesu nauczania i uczenia się. Poprzez jasno sprecyzowane cele, nauczyciel może skutecznie kierować procesem dydaktycznym, dostosowując go do indywidualnych potrzeb i zdolności dzieci, oraz efektywnie monitorować postępy w osiąganiu zamierzonych rezultatów.

Szczegółowe	Co chcemy osiągnąć? Dlaczego chcemy to osiągnąć? Jakie są wymagania? Jakie są ograniczenia?	Praktyczne rozwiązania do realizacji działań dwujęzycznych/Planowanie i podstawy realizacji działań dwujęzycznych.
Mierzalne	Jak będziemy mierzyć postępy? Skąd będziemy wiedzieć, że cel został osiągnięty?	Efekty pracy Informacja zwrotna od dzieci, Ewaluacja zajęć
Adekwatne do możliwości	Jak można zrealizować ten cel? Jakie logiczne kroki należy podjąć?	Systematyczny udział w szkoleniach, wymiana dobrych praktyk, etc.
Realistyczne	Czy ten cel jest wart uwagi? Czy to odpowiedni czas? Czy mamy zasoby niezbędne do realizacji tego celu? Czy ten cel jest zgodny z naszymi długoterminowymi planami?	
Terminowe	Ile czasu potrwa realizacja tego celu? Jaki termin wyznaczymy na realizację tego celu? Kiedy będziemy pracować nad realizacją tego celu?	

Tabela 1 Charakterystyka celów zgodnie z metodą SMART

12.5 Sugestie metodyczne

Przed realizacją zajęć, warto przeanalizować ich przebieg. Poniżej propozycja arkusza zajęć dwujęzycznych.

CLIL – planowanie zajęć edukacyjnych

Poziom językowy: A1

Czas trwania zajęć:

Krąg tematyczny/zakres tematyczny (podstawa programowa):

.....

.....

.....

Cele zajęć:

.....

.....

ZADANIA I AKTYWNOŚCI	ŚRODKI DYDAKTYCZNE
SŁOWNICTWO	FUNKCJE JĘZYKOWE
OSIĄGNIĘTE REZULTATY	NOWO UKSZTAŁTOWANE POJĘCIA
EDUKACJA	INNE

Tabela 2 Opr. Izabela Krzak - Borkowska

12.6 Efektywność nauczania

Wskaźnikiem efektywności wczesnego nauczania języków obcych nie mogą być:

- liczba słów, które dziecko wymienia z pamięci,
- zapamiętane teksty piosenek, które dziecko odtwarza często bez zrozumienia poszczególnych słów, czy zwrotów i tym samym, nie jest w stanie posłużyć się słowami z piosenki w innym kontekście.

Celem wczesnych doświadczeń językowych powinno być kształtowanie kompetencji różnojęzycznej u dzieci oraz budowanie motywacji do uczenia się języków. DZIECKO wie, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumieć trzeba nauczyć się ich języka. (jedno z wymagań szczegółowych na koniec klasy III).

12.7 Implementacja założeń Taksonomia Blooma w nauczaniu dwujęzycznym

Dopełnieniem, i poniekąd uzupełnieniem powyższego stwierdzenia jest kolejna składowa CLIL, mowa o Taksonomii Blooma, postrzeganej jako strategię efektywnej nauki.

99

Grafika 19 Piramida 6 poziomów Taksonomii Blooma w sferze kognitywnej, opr. Izabela Krzak - Borkowska

Odkrywając nauczanie dwujęzyczne, każdy nauczyciel potrzebuje czasu na indywidualne „przepracowanie” głównych założeń, a co za tym idzie „wypracowanie” swojej indywidualnej ścieżki i pomysłu na „dwujęzycznego Ja”. Z uwagi na liczne czynniki, nad którymi należy się pochylić, dwujęzyczna zmiana nie dzieje się natychmiast.

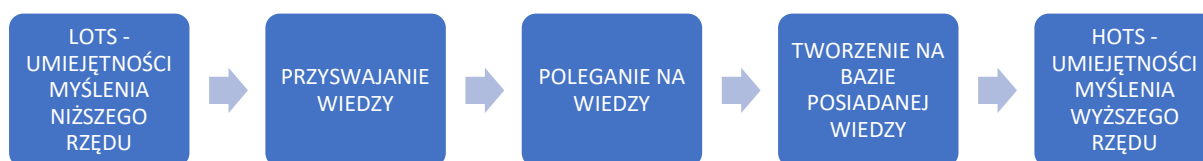
Dlatego też, dwujęzyczność to proces i właściwie projekt, którego głównym celem staje się wypracowanie indywidualnego modelu dwujęzycznego nauczyciela. Nauczyciela przedszkola, edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciela szkoły podstawowej czy ponadpodstawowej. Każda grupa,

każdy poziom edukacyjny jest różny. Przedszkolna, naturalna ciekawość poznawcza, potrzeba ruchu i zabawy przeradza się w pewnym momencie w obowiązek, czasami nawet niechęć. O tym zawsze należy pamiętać. Przedszkolna dwujęzyczność, pozornie mało istotna, stanowi o tym w jaki sposób dzieci i rodzice postrzegają działania dwujęzyczne na poziomie formalno - prawnym. Wielu zadaje sobie pytanie czy warto?

100

Dlatego też tak ważna jest indywidualizacja tego działania w zależności od poziomu edukacyjnego oraz grupy społecznej, która jest odbiorcą działań nauczyciela.

12.8 HOTS & LOTS na lekcji dwujęzycznej

Grafika 20 Rozwijanie procesów myślowych w oparciu o założenia Taksonomii Blooma, opr. Izabela Krzak - Borkowska

Format dwujęzyczności zależy od poziomu edukacyjnego i wieku dzieci.

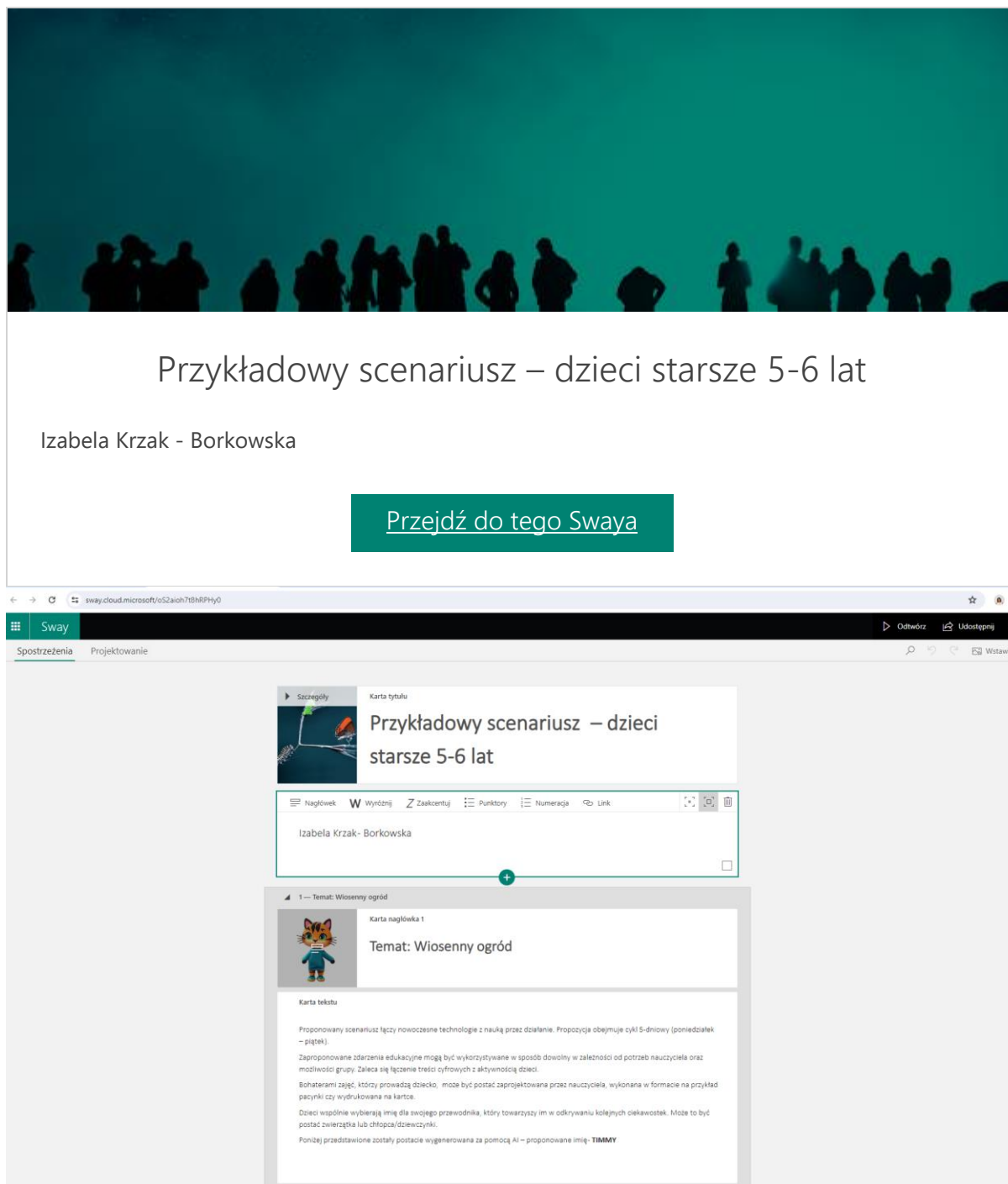
Chodzi o kolejną składową jaką stanowi HOTS, czyli myślenie wyższego rzędu, znane jako umiejętności myślenia wyższego rzędu, to koncepcja reformy edukacji oparta na taksonomii uczenia się.

Im jesteśmy młodszy, tym prostsze, mniej złożone są nasze procesy poznawcze. Z wiekiem, nasze myślenie staje się coraz bardziej złożone. Podobnie jest z dwujęzycznością. Zadawane na poziomie edukacji przedszkolnej tzw. „skinny questions” np. „Do you like apples?”, na kolejnych etapach edukacyjnych przechodzą w tzw. „fat questions” „Why you don't like apples?”. Powyższe zdanie to właściwie kolejny przykład czy może nawet

dowód na to, że dwujęzyczność to proces, projekt, algorytm na który oddziałuje wiele zmiennych.

13 Cyfrowe narzędzia CLIL-owego nauczyciela

13.1 Sway w pracy Clil-owego nauczyciela

Przykładowy scenariusz – dzieci starsze 5-6 lat

Izabela Krzak - Borkowska

[Przejdź do tego Swaya](#)

Przykładowy scenariusz – dzieci starsze 5-6 lat

Izabela Krzak - Borkowska

Temat: Wiosenny ogród

Proponowany scenariusz łączy nowoczesne technologie z nauką przez działanie. Propozycja obejmuje cykl 5-dniowy (poniedziałek – piątek).

Zaproponowane zdarzenia edukacyjne mogą być wykorzystywane w sposób dowolny w zależności od potrzeb nauczyciela oraz możliwości grupy. Zaleca się łączenie treści cyfrowych z aktywnością dzieci.

Bohaterami zajęć, którzy prowadzą dziecko, może być postać zaprojektowana przez nauczyciela, wykonana w formie na przykład pacynki czy wydrukowana na kartce.

Dzieci wspólnie wybierają imię dla swojego przewodnika, który towarzyszy im w odkrywaniu kolejnych ciekawostek. Może to być postać zwierzątka lub chłopca/dziewczynki.

Poniżej przedstawione zostały postacie wygenerowane za pomocą AI – proponowane imię: **TIMMY**

Grafika 21 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://sway.cloud.microsoft/oS2aioh7t8hRPHy0?ref=Link>
Opr. Izabela Krzak – Borkowska

Nauczyciel edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej może odnieść wiele korzyści z korzystania z aplikacji Microsoft Sway, która jest narzędziem do

tworzenia interaktywnych prezentacji i treści multimedialnych. Oto kilka powodów, dlaczego warto, aby nauczyciel korzystał z tej aplikacji:

- **Interaktywność i zaangażowanie:** Sway umożliwia tworzenie interaktywnych prezentacji, które mogą bardziej angażować dzieci w porównaniu do tradycyjnych metod nauczania. Animacje, multimedia i interaktywne elementy mogą uczynić lekcje bardziej interesującymi i atrakcyjnymi dla młodszych dzieci.
- **Łatwość użycia:** Sway jest intuicyjny i łatwy w obsłudze, co pozwala nauczycielom szybko tworzyć profesjonalnie wyglądające prezentacje bez konieczności posiadania zaawansowanych umiejętności technicznych. Dzięki prostemu interfejsowi, nauczyciele mogą skupić się na treści, a nie na technicznych aspektach tworzenia prezentacji.
- **Wsparcie dla multimedii:** Sway pozwala na łatwe włączanie różnych typów multimedii, takich jak zdjęcia, filmy, dźwięki, a nawet interaktywne mapy. To może pomóc w stworzeniu bardziej dynamicznych i angażujących materiałów edukacyjnych, które mogą lepiej przyciągnąć uwagę dzieci.
- **Łatwe udostępnianie:** Prezentacje stworzone w Sway można łatwo udostępniać online, co umożliwia rodzicom i nauczycielom dostęp do materiałów edukacyjnych z domu. To może wspierać współpracę pomiędzy nauczycielami a rodzicami i umożliwiać kontynuację nauki poza przedszkolem.
- **Elastyczność:** Sway pozwala na łatwe aktualizowanie i modyfikowanie treści, co jest szczególnie przydatne w dynamicznym środowisku przedszkolnym, gdzie plany zajęć mogą się zmieniać. Nauczyciele mogą szybko dostosowywać prezentacje do potrzeb i zainteresowań dzieci.
- **Kreatywność i innowacyjność:** Korzystanie z Sway może inspirować nauczycieli do bardziej kreatywnego podejścia do nauczania. Możliwość eksperymentowania z różnymi formami prezentacji może

prować do odkrywania nowych, skuteczniejszych metod nauczania.

- **Personalizacja nauki:** Sway umożliwia tworzenie spersonalizowanych materiałów edukacyjnych, które można dostosować do indywidualnych potrzeb i zainteresowań dzieci. Dzięki temu nauczyciele mogą lepiej odpowiadać na zróżnicowane potrzeby dzieci i tworzyć bardziej zindywidualizowane doświadczenia edukacyjne.
- **Wsparcie dla różnorodnych stylów uczenia się:** Sway może wspierać różnorodne style uczenia się, od wizualnego po kinestetyczny. Prezentacje mogą zawierać elementy, które pomagają w przyswajaniu wiedzy przez dzieci z różnymi preferencjami edukacyjnymi.

104

Podsumowując, Microsoft Sway to wszechstronne narzędzie, które może wzbogacić proces nauczania w przedszkolu, ułatwić tworzenie angażujących i interaktywnych materiałów edukacyjnych oraz wspierać nauczycieli w ich codziennej pracy.

13.2 Wykorzystanie AI w pracy CLIL-owego nauczyciela

Przygotowując zajęcia/zdarzenia dwujęzyczne dla dzieci w wieku przedszkolnym, warto mieć na uwadze możliwości stwarzane przez AI (Artificial Intelligence).

Sztuczna inteligencja (AI) może znacząco wspomóc dwujęzycznego nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej w generowaniu grafiki do zajęć dwujęzycznych z kilku kluczowych powodów:

- **Personalizacja materiałów dydaktycznych:** AI może tworzyć grafiki dostosowane do specyficznych potrzeb i zainteresowań dzieci, co zwiększa ich zaangażowanie i skuteczność nauki. Personalizowane materiały mogą lepiej wspierać indywidualne ścieżki edukacyjne i różnorodne style uczenia się.

- **Szybkość i efektywność:** Dzięki AI nauczyciele mogą szybko generować wysokiej jakości materiały graficzne, oszczędzając czas, który mogą przeznaczyć na bezpośrednią pracę z dziećmi. Automatyzacja procesu tworzenia grafiki eliminuje potrzebę manualnego rysowania lub korzystania z ograniczonych zasobów gotowych obrazów.
- **Różnorodność i kreatywność:** AI potrafi generować szeroki zakres stylów graficznych i tematów, co umożliwia nauczycielom tworzenie różnorodnych i kreatywnych materiałów. To pomaga w utrzymaniu zainteresowania dzieci i stymulowaniu ich wyobraźni.
- **Adaptacja kulturowa i językowa:** Narzędzia AI mogą tworzyć grafiki uwzględniające specyficzne elementy kulturowe i językowe, co jest niezwykle ważne w kontekście dwujęzycznym. Dzięki temu materiały dydaktyczne mogą być bardziej spójne z kulturą i językiem, które są nauczane, co ułatwia dzieciom przyswajanie nowych treści.
- **Integracja technologiczna:** Wykorzystanie AI w generowaniu grafiki może być zintegrowane z innymi technologiami edukacyjnymi, takimi jak aplikacje edukacyjne czy interaktywne tablice, co tworzy bardziej angażujące i interaktywne środowisko nauki.
- **Aktualizacja i elastyczność:** AI umożliwia szybkie aktualizowanie materiałów graficznych w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby edukacyjne lub nowe tematy w programie nauczania. Nauczyciele mogą elastycznie reagować na potrzeby dzieci, dostarczając im aktualne i adekwatne materiały.

Dzięki tym zaletom AI wspiera dwujęzycznych nauczycieli w tworzeniu atrakcyjnych i efektywnych materiałów dydaktycznych, które wspomagają rozwój językowy i poznawczy dzieci w przedszkolach i szkołach podstawowych.

Wśród najbardziej popularnych narzędzi należy wskazać ChatGPT. Uruchomienie ChatGPT bez wątpienia stanowi przełomowy moment w

rozwoju sztucznej inteligencji. Choć narzędzie to, stworzone przez laboratorium badawcze OpenAI, wciąż nie dorównuje prawdziwej „ludzkiej” inteligencji, jest to znaczący krok w kierunku jej cyfrowego odpowiednika. Przyjrzyjmy się, co kryje się za ChatGPT.

ChatGPT jest wirtualnym asystentem, zdolnym do udzielania sensownych odpowiedzi na różnorodne pytania i rozwiązywania prostych zadań. Serwis został uruchomiony 30 listopada i natychmiast zyskał ogromną popularność, przyciągając ponad milion użytkowników w ciągu pierwszych pięciu dni.

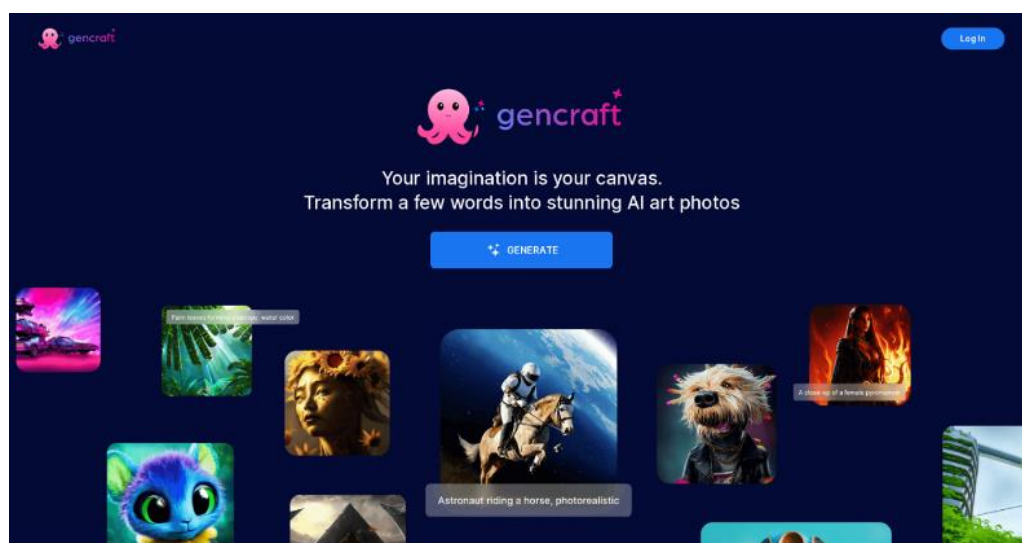
Więcej na temat GPT na tronie: <https://startup.pfr.pl/pl/aktualnosci/co-jest-chat-gpt-jak-i-do-czego-go-uzywac/>

Pracując z przedszkolakami, dziećmi rozpoczynającymi swoją przygodę z edukacją, zaczynamy od działaniach opartych na słowie, grafice, ruchu.

W dzisiejszej rzeczywistości, wille obrazów objętych jest prawami autorskimi i licencjami m. in. Creative Commons, o których mowa dalej.

W związku z powyższym, warto wiedzieć o propozycji AI, dającej nauczycielom możliwość wygenerowania spersonalizowanej grafiki, potrzebnej do realizacji określonego zdarzenia edukacyjnego i jego celu.

Do takich narzędzi należy aplikacja Gencraft

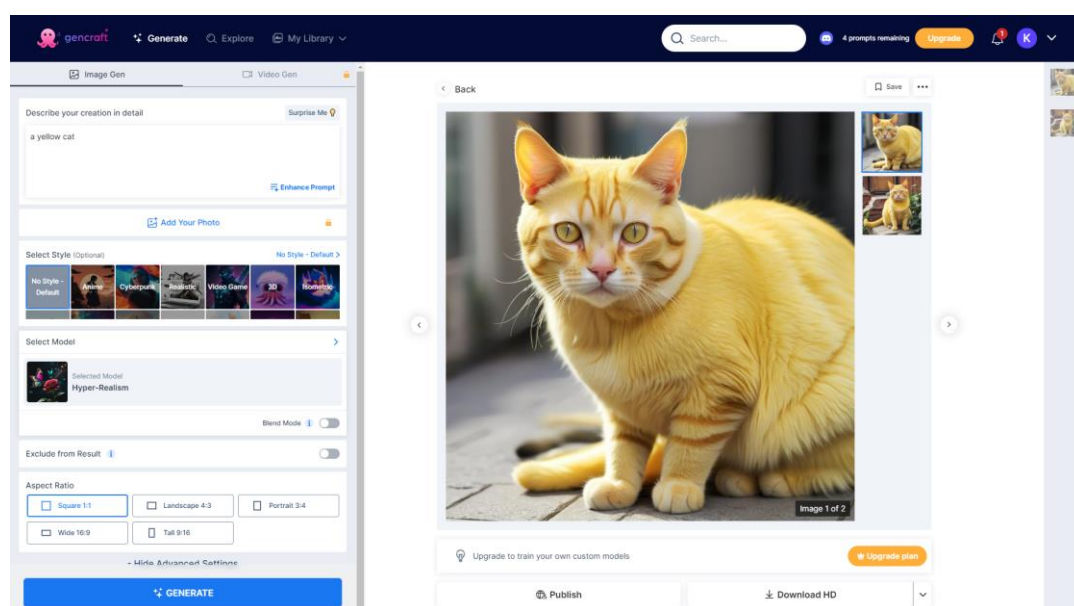

Grafika 22 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://gencraft.com/generate>

Podobnie jak większość narzędzi multimedialnych online, warunkiem nieodpłatnego korzystania z graficznego generatora AI jest zarejestrowanie się i utworzenie konta przy wykorzystaniu adresu mailowego.

Po dokonaniu rejestracji, użytkownik ma możliwość opisanie grafiki, której wygenerowaniem jest zainteresowany/zainteresowana. Opis powinien zostać wprowadzony w języku angielskim, i tutaj z pomocą przychodzi kolejne narzędzie AI <https://www.deepl.com/pl/translator>

Poniżej przykładowy opis oraz wygenerowana grafika, możliwa do pobrania:

Grafika 23 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://gencraft.com>

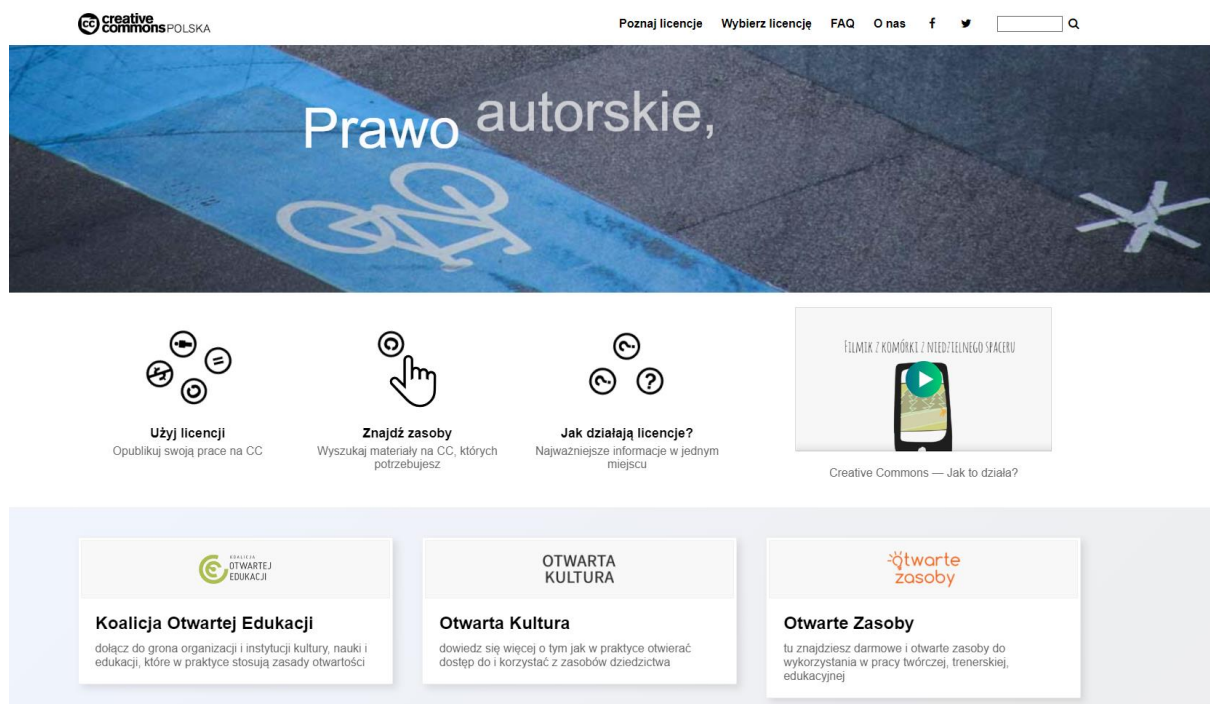
13.3 Licencje CC

Nauczyciel edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej powinien posiadać podstawową wiedzę z zakresu licencji Creative Commons (CC). Może ona okazać się być bardzo przydatna z kilku powodów:

- **Tworzenie i udostępnianie materiałów:** Nauczyciele często tworzą różnorodne materiały edukacyjne, takie jak prezentacje, karty pracy, piosenki, filmy czy scenariusze zajęć. Dzięki licencjom CC mogą łatwo określić, jak inni mogą legalnie korzystać z tych materiałów. Mogą na

przykład pozwolić na ich swobodne kopiowanie, adaptację czy dystrybucję, pod warunkiem odpowiedniego uznania autorstwa.

- **Korzystanie z zasobów edukacyjnych:** Licencje CC pozwalają nauczycielom na legalne korzystanie z szerokiej gamy materiałów edukacyjnych dostępnych w sieci, takich jak zdjęcia, filmy, muzyka, czy gotowe scenariusze zajęć. Wiedza na temat licencji pomaga nauczycielom wybrać odpowiednie materiały, które mogą być swobodnie używane w ich pracy, bez ryzyka naruszenia praw autorskich.
- **Zachęcanie do kreatywności i współpracy:** Korzystanie z licencji CC może promować wśród dzieci wartości takie jak dzielenie się i współpraca. Nauczyciele mogą nauczać dzieci o znaczeniu twórczości i dzielenia się swoimi pracami z innymi, co może inspirować kreatywność i wspólne tworzenie.
- **Bezpieczeństwo prawne:** Znajomość licencji CC pomaga nauczycielom unikać problemów prawnych związanych z naruszeniem praw autorskich. Wiedza na temat tego, jakie materiały mogą być legalnie używane i w jaki sposób, chroni nauczycieli i placówki edukacyjne przed ewentualnymi konsekwencjami prawnymi.
- **Promowanie otwartych zasobów edukacyjnych (OER):** Otwarta edukacja i otwarte zasoby edukacyjne, które są często licencjonowane na licencjach CC, mogą stanowić wartościowe narzędzie w codziennej pracy nauczyciela. Wspieranie ruchu OER może przyczynić się do wzrostu jakości edukacji poprzez dostęp do darmowych, wysokiej jakości materiałów dydaktycznych.

Grafika 24 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://creativecommons.pl>

Więcej na temat licencji można dowiedzieć się odtwarzając nagranie pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=ouQowkWRImA>

Podsumowując, wiedza na temat licencji Creative Commons jest dla nauczyciela edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej narzędziem, które umożliwia efektywne i legalne korzystanie z zasobów, tworzenie i dzielenie się materiałami edukacyjnymi, a także promowanie wartości takich jak współpraca i kreatywność wśród dzieci.

13.4 Khanacademy for kids

Grafika 25 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy

Khan Academy Kids to narzędzie, które można wykorzystać w pracy w przedszkolu na zajęciach dwujęzycznych. Oto kilka sposobów, jak można to zrobić:

1. Interaktywne lekcje

Język angielski: Aplikacja oferuje mnóstwo interaktywnych lekcji z języka angielskiego, które mogą być używane jako wsparcie do nauki podstawowych słów, zdań i zwrotów. Dzieci mogą słuchać i powtarzać, co pomaga im w przyswajaniu języka.

Dwujęzyczne ćwiczenia: Dzięki różnorodnym ćwiczeniom, które są dostępne w aplikacji, dzieci mogą uczyć się nowych słów i zwrotów w obu językach.

2. Gry i zabawy edukacyjne

Nauka przez zabawę: Khan Academy Kids zawiera wiele gier edukacyjnych, które pomagają dzieciom w nauce poprzez zabawę. Gry te mogą być używane do nauki języka angielskiego w sposób angażujący i interesujący.

Rozwijanie umiejętności: Gry te pomagają także w rozwijaniu innych umiejętności, takich jak matematyka, logika i kreatywne myślenie, co jest dodatkową korzyścią.

3. Czytanie i słuchanie bajek

Bajki dwujęzyczne

Aplikacja oferuje kolekcję bajek i opowiadań, które można czytać i słuchać w języku angielskim. To doskonały sposób na wprowadzenie dzieci w świat języka angielskiego poprzez historie, które są dla nich interesujące.

111

Interaktywne historie

Dzieci mogą uczestniczyć w interaktywnych historiach, które nie tylko uczą języka, ale także rozwijają wyobraźnię i kreatywność.

4. Zadania i projekty tematyczne

Projekty ekologiczne

Można wykorzystać tematyczne projekty dostępne w aplikacji, takie jak te związane z ekologią, aby uczyć dzieci języka angielskiego w kontekście ochrony środowiska.

Teatr i dramy

Zadania związane z teatrem mogą być realizowane przy pomocy aplikacji, pomagając dzieciom w nauce języka angielskiego poprzez odgrywanie ról i dramatyczne przedstawienia.

5. Indywidualne ścieżki nauczania

Dostosowanie do poziomu

Aplikacja pozwala na indywidualne dostosowanie ścieżek nauczania do poziomu każdego dziecka, co jest szczególnie przydatne w grupach dwujęzycznych, gdzie poziom znajomości języka może być różny.

Monitorowanie postępów

Nauczyciele mogą monitorować postępy dzieci i dostosowywać zadania i ćwiczenia do ich potrzeb.

13.4.1 O aplikacji

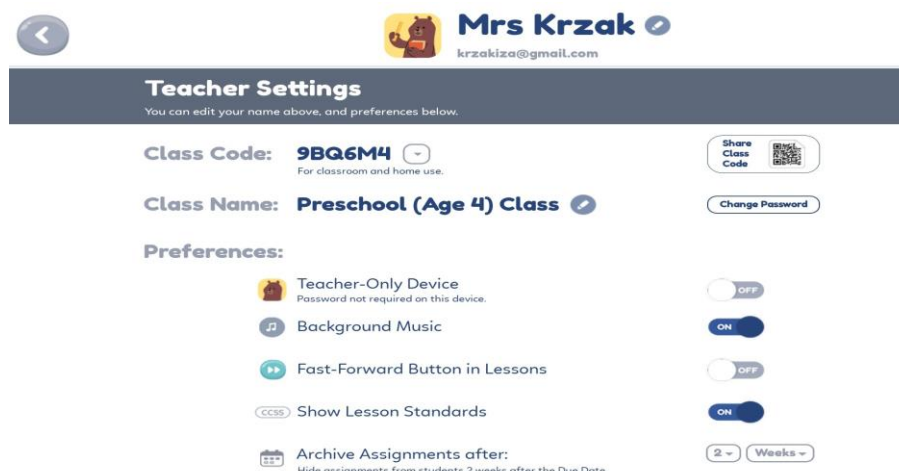
Grafika 26 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak – Borkowska,
<https://pl.khanacademy.org/kids>

Aplikację instalujemy na urządzeniach przenośnych. Nauczyciel logując się podaje e-mail, następnie prośba o weryfikację którego przychodzi na podany adres mailowy. Istnieje możliwość wyboru avatara. Kolejnym krokiem jest utworzenie tworzy klasy określając:

- Poziom edukacyjny
- Listę dzieci

W celu utworzenia tzw. „klasy” generowany jest kod QR oraz standardowy kod, które to udostępniane są dzieciom/rodzicom celem dołączenia do wirtualnego zespołu klasowego w aplikacji.

Nauczyciel samodzielnie generuje ustawienia zespołu, co przedstawia grafika poniżej.

Grafika 27 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak - Borkowska

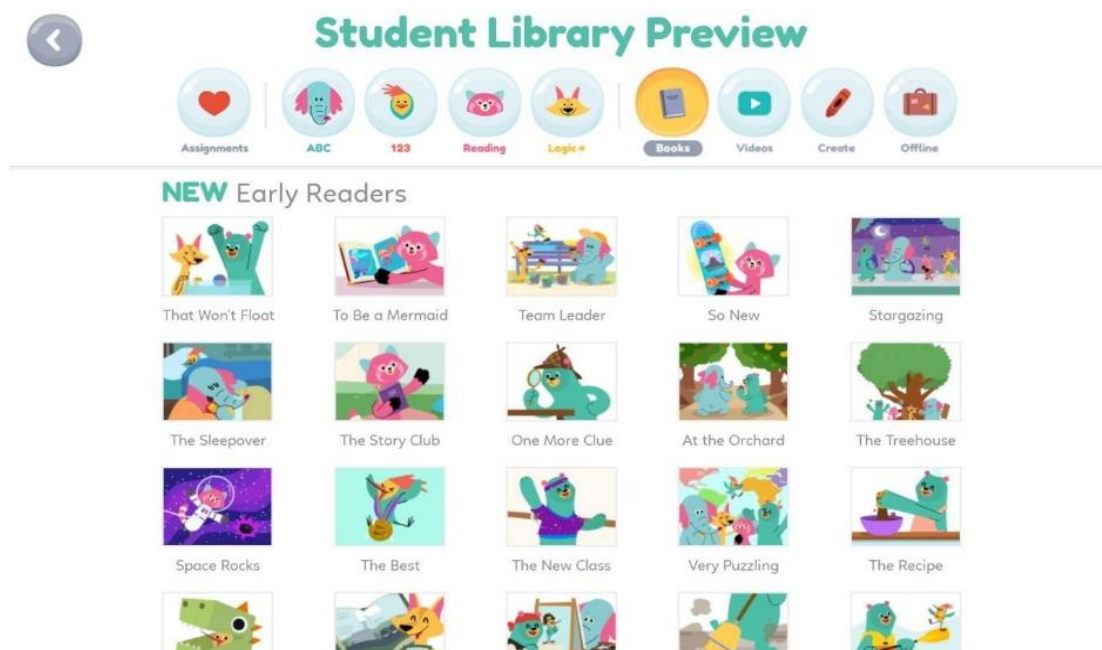
Prezentacja możliwości aplikacji z pozycji dziecka

Grafika 28 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak – Borkowska

Częściami składowymi, do których ma dostęp dziecko/rodzic są:

Biblioteczka dziecka;

Grafika 29 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak – Borkowska

Pokój głównych bohaterów aplikacji;

The Learning Path

The Learning Path personalizes the learning experience for every student.

Dynamically adapts to a student's skill level on each topic: Students are presented with activities, books, educational videos, and creative lessons that allow them to learn each skill at the appropriate level and at their own pace.

- Student progression is based on mastery of a topic.
- Students will progress quickly if they've already mastered a topic. If students need more practice on components of a topic, the program will provide them with more practice lessons. If they are struggling with a concept, the learning path will present more basic lessons with additional scaffolding.

Rotates through thousands of lessons and books on a variety of subjects: The Learning Path rotates through different subjects with a whole child approach.

- English Language Arts (reading, language, writing)
- Math
- Science (nature and animal books)
- Social emotional skills
- Approaches to learning (executive function skills, focus, flexible thinking)
- Creativity
- Physical development (gross motor skills, fine motor skills)

Sequencing and progression of lessons is based on research on how children develop early literacy and math skills.

114

Grafika 30 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak – Borkowska

The Characters

In Khan Academy Kids, five original animal characters encourage children to think, play, learn, and persist. They guide students as they learn through interactive lessons, books, animated videos, and creative activities.

				
Ollo	Reya	Peck	Sandy	Kodi
Letters	Reading	Counting	Geometry	Guide
Elephant (Africa)	Red Panda (Asia)	Bird (South America)	Dingo (Australia)	Bear (North America)
Male	Female	Male	Female	Female
Dependable, emotive, empathetic	Confident, happy in her own world	Excited, inquisitive, impulsive	Strong cultural identity, free spirit	Enthusiastic, optimistic, fair

Guide the learning experience

The characters introduce lessons on topics like reading, language, counting, and geometry, and appear throughout the interactive learning experience. Our main guide character, Kodi, helps students learn with instructions, helpful tips, encouragement, and reinforcement of the learning concepts. Educational experts and teachers scripted the language used by the characters to teach concepts and encourage students to keep learning with a growth mindset. As an example, instead of just giving students affirmation when they get the right answer (e.g., "Yay!"), the characters often praise what the child has done (e.g., "You traced the letter D.")

Grafika 31 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak – Borkowska

Ścieżka edukacyjna dziecka.

Bardzo ciekawym rozwiązaniem jest wprowadzenie postaci towarzyszących dziecku w odkrywaniu nowych informacji. Każda z postaci ma przypisane określone cechy charakteru i odpowiada za określone zadanie:

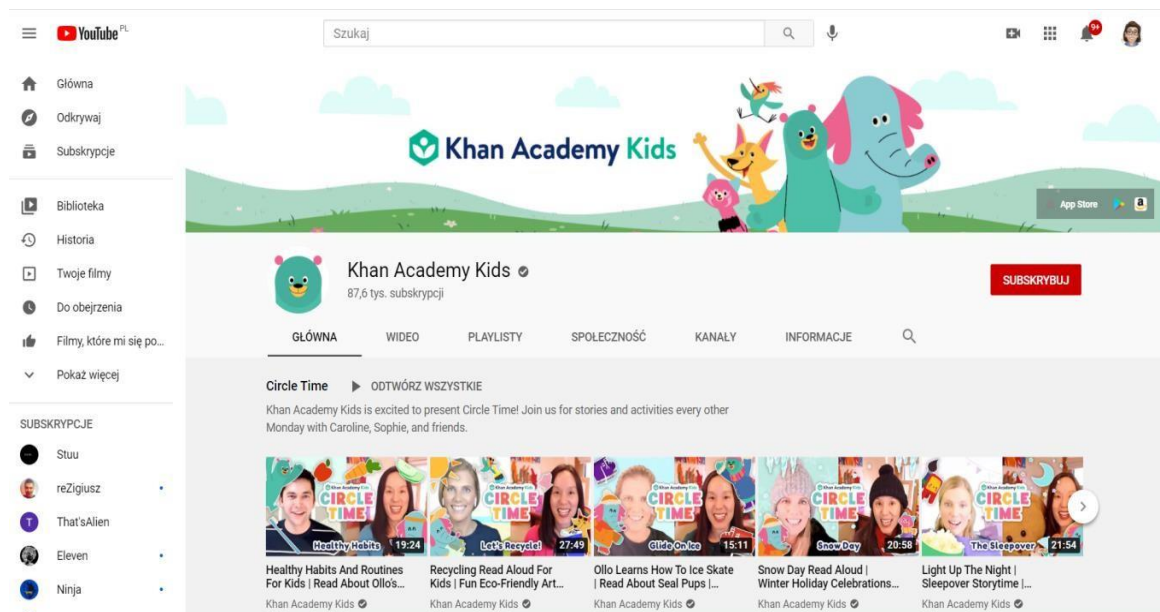
- OLLO - Litery;
- REYA - Czytanie;
- PECK - Liczenie;
- SANDY – Geometria;
- KODI jest przewodnikiem dziecka

Co może nauczyciel i co może uczeń?

Nauczyciel może:

- sprawdzać;
- utworzyć ścieżkę edukacyjną korzystając z zasobów aplikacji.

Dziecko wspólnie z rodzicem ma możliwość budowania indywidualnej ścieżki edukacyjnej zgodnej z opracowanymi planami. Do dyspozycji są zasoby platformy jak również nagrania online na kanale YOUTUBE.

Grafika 32 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw>

Przykładowy tygodniowy plan pracy, wygenerowany dla użytkowników aplikacji

Weekly Planner

Week of: _____

Use this template to show how topics will
be covered over the course of the week.
Find more tips for planning your week at:
khan.co/KhanKids-WeeklyPlanner

116

Ages 2-4	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday
🧱 Blocks & toys					
📖 Reading & listening					
🎵 Sensory exploration					
🗣️ Imaginary play					
🎨 Arts & crafts					

Grafika 33 Zrzut ekranu: Przykładowy tygodniowy plan pracy, wygenerowany dla użytkowników aplikacji Khan Academy for Kids

Przykładowe karty pracy do wydruku

117

www.khankids.org

Khan Academy Kids

Karta pracy 9 Poglądowa karta pracy Khan Academy

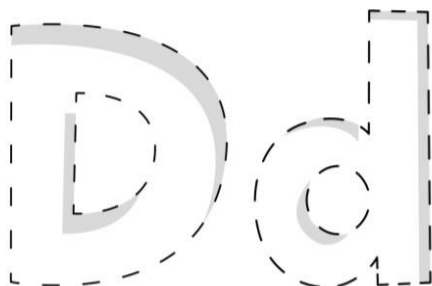
Writing Workshop

Read "Eight Dance Moves" in the Khan Academy Kids app! Download for free in your app store.

In "Eight Dance Moves," it's Dance Party Day at the Kids' Club!

Find five words that start with the letter D in the book! Write them in the blanks.

The letter D can be uppercase or lowercase! Trace below.

These words in "Eight Dance Moves" start with the letter D!

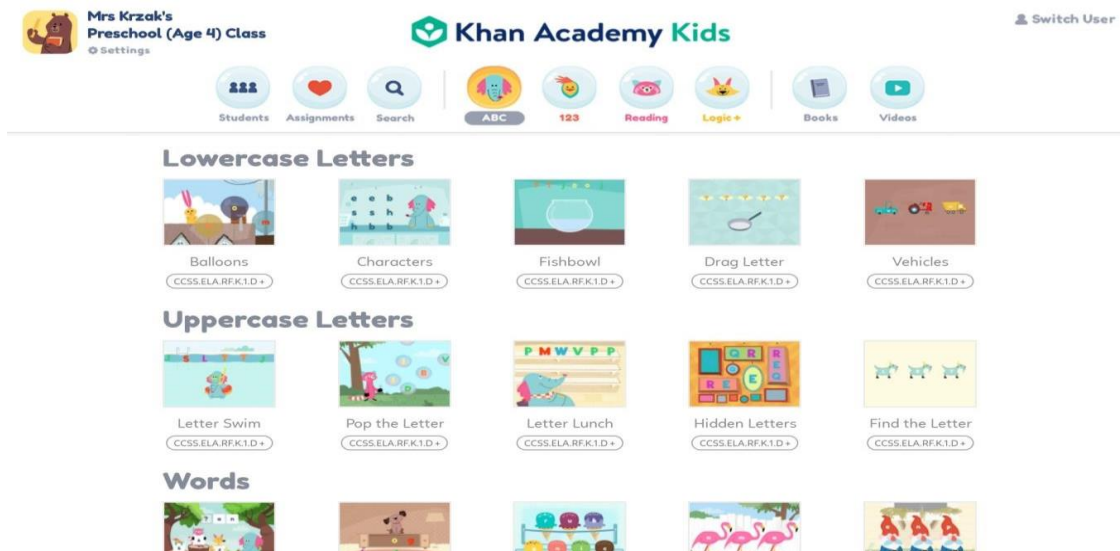
Take a picture of your work and send to us at: khan.co/KhanKids-SubmitYourArt

Khan Academy Kids

Karta pracy 10 Poglądowa karta pracy Khan Academy

Aplikacja zawiera również przewodnik dla rodzica a gotowymi ilustracjami oddającymi charakter zadania edukacyjnego.

Poznanie liter

Grafika 34 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTig5ARw>

Literki są sklasyfikowane w kategoriach :

- Podstawowe;
- Zaawansowane;
- Pełne wyrazy.

Czytanie

Grafika 35 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTig5ARw>

Klasyfikacja zgodna z poznaną literką.

Myślenie matematyczne

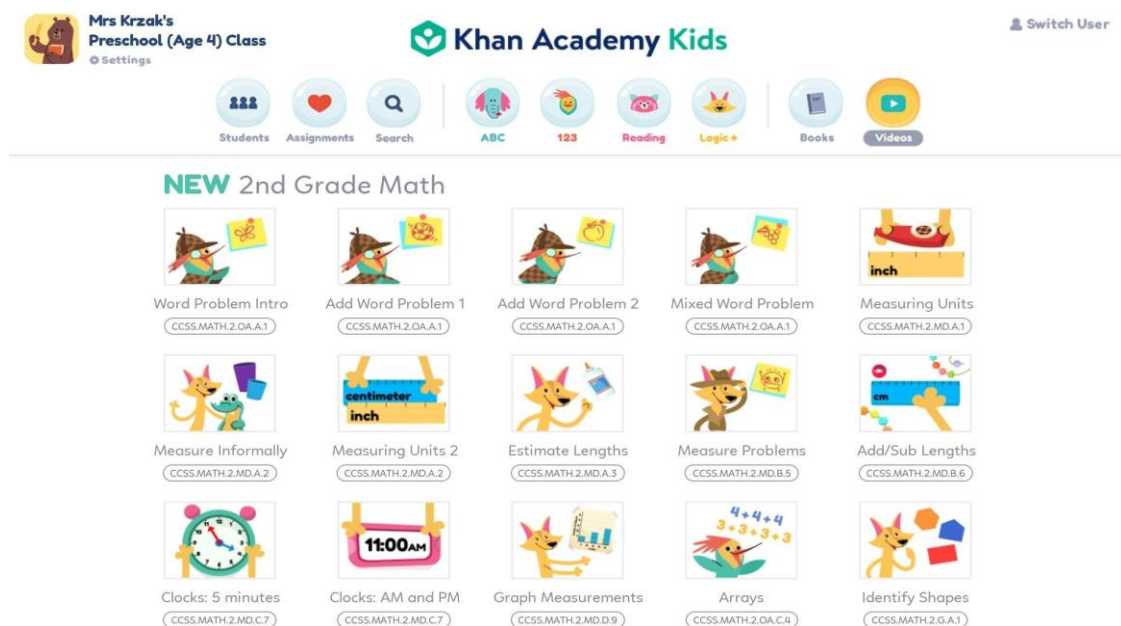

Grafika 36 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem:

<https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTig5ARw>

Kategoryzacja operacji matematyczno - logicznych

Zadania matematyczne -kategoryzacja

Grafika 37 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem:

<https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTig5ARw>

Krótkie opowiadania dla dzieci

Grafika 38 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTig5ARw>

Inne aktywności w tym te, wyzwajające myślenie krytyczne

Grafika 39 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTig5ARw>

Ocenianie

Nauczyciel ma możliwość:

- Oceniania pracy dziecka na platformie;
- Wglądu w pracę dziecka na dowolnym etapie wykonywania zadania;
- Wyszukiwania określonej lekcji.

121

Welcome to Khan Academy Kids, Mrs Krzak

Assign lessons to your students by viewing books, videos, and English Language Arts, Math, and Logic+ lessons in this Library. Then, simply tap the Heart button in the lessons to assign!

You can then manage your assignments here.

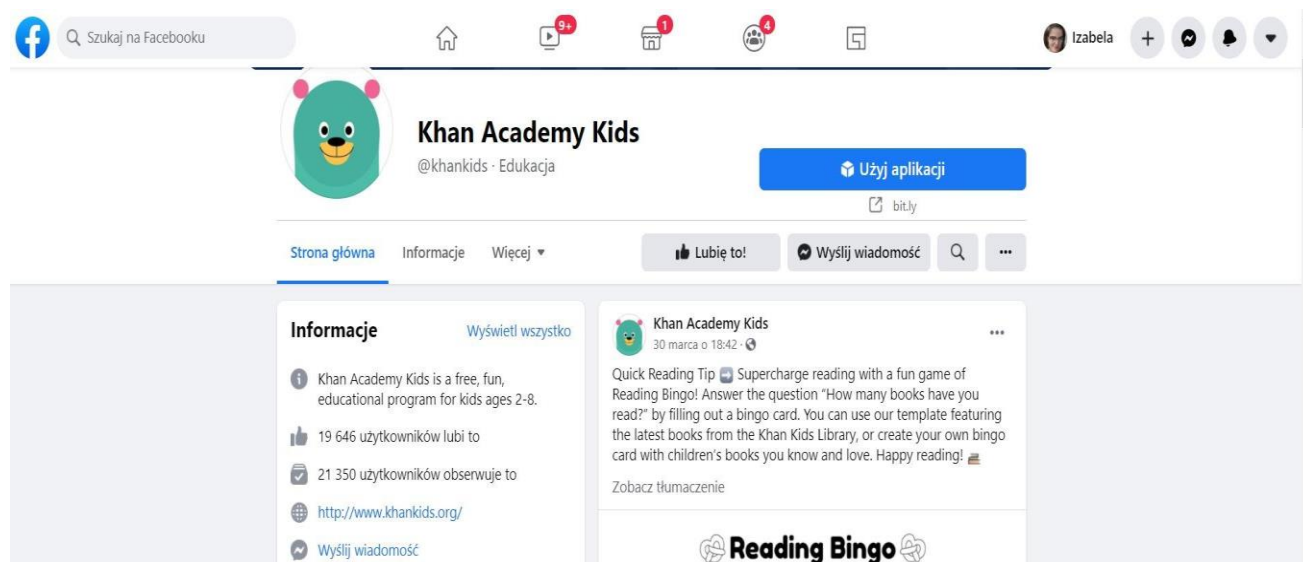
To view Student Reports, tap the Students button.

To search lessons by Standards, tap the Search button.

Grafika 40 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem:

<https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw>

Zasoby w social media – FB Facebook

Grafika 41 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem:

<https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw>

14 Metoda projektu a wdrażanie rozwiązań dwujęzycznych w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

Metoda projektu to podejście pedagogiczne, które polega na angażowaniu dzieci w realizację konkretnych, kompleksowych zadań, zwanych projektami. Projekty te są zazwyczaj zorientowane na praktyczne zastosowanie wiedzy i umiejętności oraz często mają charakter interdyscyplinarny.

122

Kluczowe cechy metody projektu

- Zorientowanie na dziecko. Dzieci są aktywnymi uczestnikami procesu nauczania, podejmując decyzje dotyczące wyboru tematu, planowania i realizacji projektu.
- Interdyscyplinarność. Projekty często obejmują różne dziedziny wiedzy, co pozwala na integrację różnych przedmiotów i tematów. dzieci mogą stosować wiedzę z matematyki, nauk przyrodniczych, języka, sztuki i innych dziedzin.
- Praktyczne zastosowanie. Dzieci uczą się poprzez praktyczne działanie, co pomaga im zrozumieć, jak teoretyczna wiedza może być stosowana w rzeczywistych sytuacjach.
- Rozwój umiejętności. Projekty pomagają rozwijać umiejętności takie jak krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, współpraca, komunikacja i samodzielne uczenie się.
- Procesowy charakter. Metoda projektu składa się z kilku etapów, które mogą obejmować wybór tematu, planowanie, badanie, realizację, prezentację wyników i refleksję.

Metoda projektów promuje:

- Nowy obraz dziecka – aktywny i zaangażowany konstruktor własnej wiedzy;
- Nową rolę nauczyciela – przewodnik, inicjator, jednocześnie partner i uczestnik dziecięcej nauki;

- Nowy styl pracy – nauka to wspólny i interaktywny proces, w którym uczestniczą dzieci i nauczyciele;
- Nową rolę rodziców – rodzice jako partnerzy, współtworzą proces edukacji.

Metoda projektów jest oparta na wiedzy i badaniach dotyczących rozwoju i uczenia się małych dzieci. Wpisuje się w nurt edukacji aktywnej, zorientowanej na podmiotowość dziecka. U jej podstaw leży dziecięca inicjatywa i autonomia oraz przekonanie, że dzieci uczą się najlepiej, gdy czują się bezpiecznie oraz są emocjonalnie intelektualnie zaangażowane w poznawanie świata.

Wdrożenie dwujęzycznych rozwiązań w edukacji przedszkolnej, łączącej edukację zawodową, ekologię i pedagogikę teatru, można zrealizować za pomocą metody projektu, która angażuje dzieci w aktywne, praktyczne i interdyscyplinarne działania.

Działania w ramach projektu *Przedszkolne Inkubatory Świętokrzyskiej Dwujęzyczności* powinny mieć jasno określone cele, np.:

- Rozwój umiejętności językowych dzieci w dwóch językach.
- Zwiększenie świadomości ekologicznej i dbałości o środowisko.
- Integracja edukacji zawodowej poprzez poznawanie różnych zawodów.
- Rozwój umiejętności teatralnych i kreatywności.

Proponując rozwiązanie, w którym zajęcia CLIL (Content and Language Integrated Learning) będą korelowały z tematyką omawianą odpowiednio na zajęciach z ekologii, doradztwa zawodowego i pedagogiki teatru, warto opracować zintegrowany tygodniowy plan zajęć, w którym poszczególne tematy będą się wzajemnie uzupełniać.

14.1 Mini-projekt dwujęzyczny dla przedszkolaków: „Eko-Teatr: mali strażnicy przyrody”

Cel projektu:

Celem projektu jest wprowadzenie przedszkolaków w podstawy ekologii oraz różnych zawodów związanych z ochroną środowiska, poprzez zabawę teatralną w języku polskim i angielskim. Dzięki zastosowaniu metodologii CLIL (Content and Language Integrated Learning), dzieci będą uczyć się języka obcego poprzez naturalne poznawanie treści z ekologii i edukacji zawodowej.

124

Tematyka projektu:

- **Ekologia:** Poznanie podstaw ochrony środowiska, segregacji odpadów, roli drzew i wody w życiu codziennym.
- **Zawody:** Wprowadzenie pojęć związanych z zawodami, które mają na celu ochronę środowiska, takie jak: strażnik przyrody, ogrodnik, leśnik, biolog.
- **Teatr:** Stworzenie prostego przedstawienia teatralnego, w którym dzieci odegrają role związane z zawodami i ochroną przyrody. Dialogi będą prowadzone w dwóch językach: polskim i angielskim.

Opis działań:

1. Wprowadzenie pojęć (CLIL):

- Nauczyciel wprowadza podstawowe słownictwo w dwóch językach (np. „tree” – „drzewo”, „recycling” – „recykling”, „nature protector” – „strażnik przyrody”).
- Dzieci poznają różne zawody związane z ochroną środowiska, a nauczyciel opisuje, czym zajmują się przedstawiciele tych zawodów, podając nazwy w obu językach.

2. Warsztaty ekologiczne

- Przedszkolaki uczą się segregacji śmieci poprzez zabawę w sortowanie odpadów (w dwóch językach: plastic, paper, glass).
- Wspólne sadzenie roślin – dzieci dowiadują się, jak ważne są drzewa i rośliny dla przyrody, jednocześnie poznając słownictwo w obu językach (np. to plant a tree).

3. Przygotowanie przedstawienia

- Każda grupa dzieci wciela się w inne zawody ekologiczne. Nauczyciel pomaga dzieciom przygotować krótkie scenki (np. strażnik przyrody ratuje zwierzęta, ogrodnik sadi drzewa).
- Dzieci uczą się prostych dialogów w języku polskim i angielskim, które będą odgrywać w czasie przedstawienia.

4. Przedstawienie teatralne

Na zakończenie projektu dzieci odgrywają przygotowane role przed rodzicami i kolegami. Każda postać wypowiada kwestie w obu językach, co umożliwia rozwój umiejętności językowych w sposób naturalny i zintegrowany z treścią ekologiczną.

Materiały

- Kolorowe pojemniki do segregacji odpadów.
- Kartki z obrazkami przedstawiającymi zawody i elementy przyrody.
- Stroje i akcesoria do przedstawienia (np. czapki strażnika przyrody, grabki ogrodnika, znaczki recyklingowe).

Korzyści dla dzieci

- Rozwój świadomości ekologicznej.
- Poznanie podstaw języka angielskiego w sposób zabawowy i naturalny.
- Wzmacnianie umiejętności społecznych i pracy zespołowej.
- Wyrażanie siebie poprzez teatr.

Podsumowanie

Projekt „Eko-Teatr: mali strażnicy przyrody” pozwoli dzieciom zintegrować wiedzę z różnych obszarów: ekologii, edukacji zawodowej i języka obcego. Poprzez zabawę w teatr, przedszkolaki będą miały możliwość nauki poprzez doświadczenie, co jest idealnym podejściem w edukacji przedszkolnej.

14.2 Projekty eTwinning dedykowane tematyce dwujęzycznej

Platforma eTwinning oferuje nauczycielom i uczniom w całej Europie wyjątkowe możliwości współpracy w ramach różnorodnych projektów edukacyjnych <https://etwinning.pl/>.

Jednym z najbardziej wartościowych obszarów, który można rozwijać w projektach eTwinning, jest edukacja dwujęzyczna. Dzięki współpracy międzynarodowej oraz nowoczesnym narzędziom, nauczyciele mają możliwość wprowadzenia dwujęzyczności do codziennej nauki poprzez innowacyjne i angażujące projekty.

Nauka przez autentyczną współpracę: Projekty eTwinning umożliwiają uczniom nawiązanie bezpośredniego kontaktu z rówieśnikami z innych krajów, co daje im szansę na używanie języka obcego w autentycznych sytuacjach. Uczniowie mogą wspólnie tworzyć materiały, prowadzić rozmowy online i uczestniczyć w międzynarodowych działaniach, co wzmacnia ich kompetencje językowe oraz międzykulturowe.

Motywacja do nauki języków: Dzięki współpracy z uczniami z innych krajów, motywacja do nauki języków obcych wzrasta. Uczniowie widzą realny sens w nauce nowego języka, gdyż potrzebują go do komunikacji i współpracy przy projekcie. W eTwinning możliwe jest realizowanie projektów w jednym lub dwóch językach, co stymuluje zarówno rozwój języka ojczystego, jak i obcego.

14.2.1 Zastosowanie CLIL (Content and Language Integrated Learning)

Projekty dwujęzyczne mogą opierać się na metodologii CLIL, w której nauka języka obcego jest zintegrowana z nauką treści przedmiotowych. Na przykład, uczniowie mogą realizować projekt z biologii, geografii czy historii, jednocześnie używając języka angielskiego czy francuskiego. Dzięki temu uczą się języka obcego w sposób naturalny, skupiając się na treści, a nie na gramatyce.

- **Rozwój umiejętności cyfrowych:** eTwinning to platforma, która korzysta z nowoczesnych narzędzi cyfrowych, takich jak TwinSpace, fora, czaty, wideokonferencje, czy aplikacje do współpracy online. Praca nad projektem dwujęzycznym pozwala uczniom rozwijać kompetencje cyfrowe, które są kluczowe we współczesnym świecie. Uczniowie uczą się również, jak tworzyć materiały multimedialne w dwóch językach.
- **Rozwijanie kompetencji międzykulturowych:** Projekty eTwinning związane z dwujęzycznością wspierają nie tylko rozwój językowy, ale także rozumienie różnorodnych kultur. Uczniowie poznają tradycje, wartości i styl życia swoich zagranicznych partnerów, co kształtuje ich otwartość na inne kultury i umiejętność współpracy w międzynarodowych zespołach.

14.2.2 Przykłady projektów dwujęzycznych na eTwinning

Our green planet

Projekt, który łączy naukę języka angielskiego z tematyką ochrony środowiska. Uczniowie z różnych krajów przygotowują dwujęzyczne prezentacje o lokalnych problemach ekologicznych, proponują rozwiązania i prowadzą rozmowy na temat globalnych wyzwań. Projekt może opierać się na CLIL i rozwijać zarówno słownictwo ekologiczne, jak i wiedzę przyrodniczą.

My culture, your culture

Celem projektu jest wzajemne poznawanie kultur uczniów z różnych krajów poprzez dwujęzyczne zadania i wymianę doświadczeń. Uczniowie tworzą dwujęzyczne materiały, takie jak e-booki, plakaty, czy filmy, przedstawiające ich tradycje, kuchnię, święta czy muzykę.

128

Maths without Borders

Projekt łączący naukę matematyki i języka angielskiego. Uczniowie z różnych krajów wspólnie rozwiązują problemy matematyczne, przygotowują dwujęzyczne zadania, quizy i prezentacje. Dzięki temu rozwijają nie tylko kompetencje językowe, ale także umiejętności logicznego myślenia i pracy w zespole.

Korzyści dla nauczycieli

Nauczyciele realizujący projekty dwujęzyczne na eTwinning zdobywają doświadczenie w pracy metodą projektową, która sprzyja rozwojowi kompetencji kluczowych u uczniów. Mają również możliwość wymiany dobrych praktyk z nauczycielami z innych krajów, co wzbogaca ich warsztat pracy. Dodatkowo, nauczyciele mogą zdobyć certyfikaty i uczestniczyć w szkoleniach eTwinning, które pomagają w rozwijaniu projektów i pracy w środowisku międzynarodowym.

Podsumowanie

Projekty dwujęzyczne na platformie eTwinning to świetna okazja dla uczniów do nauki języka obcego w kontekście rzeczywistych zadań, rozwijania kompetencji cyfrowych, międzykulturowych i przedmiotowych. To także okazja dla nauczycieli do wzbogacenia swojego warsztatu i wprowadzenia nowoczesnych metod nauczania, które odpowiadają na potrzeby współczesnych uczniów.

Podsumowanie

Metoda projektu umożliwia wprowadzanie dzieci w przedszkolu w świat dwujęzyczności, zawodów, ekologii i teatru w sposób angażujący, interaktywny i holistyczny. Dzięki temu dzieci rozwijają swoje umiejętności językowe, świadomość ekologiczną oraz kreatywność, jednocześnie poznając różnorodność zawodów i zdobywając praktyczne umiejętności życiowe. Kluczowym elementem jest spójność tematyczna i integracja różnych dziedzin wiedzy. Dzięki takiemu podejściu dzieci nie tylko uczą się nowego języka, ale także zdobywają wiedzę o świecie przyrody, poznają różne zawody oraz rozwijają swoje umiejętności teatralne i kreatywność. Regularne, zróżnicowane zajęcia utrzymują zaangażowanie dzieci i wspierają ich wszechstronny rozwój.

129

15 Integracja języka angielskiego z teatrem, edukacją zawodową i ekologiczną na zajęciach dwujęzycznych z dziećmi 4-letnimi

Integracja różnych dziedzin nauki w programie nauczania przedszkolnego może znacząco wzbogacić doświadczenie edukacyjne dzieci. Język angielski, jako drugi język, może być wprowadzany w sposób naturalny i zabawowy poprzez tematy takie jak teatr, edukacja zawodowa i ekologiczna. W tym rozdziale przedstawione zostaną wskazówki i pomysły na to, jak skutecznie integrować te treści na zajęciach z dziećmi 4-letnimi.

15.1 Teatr

Teatr jest doskonałym narzędziem do nauki języka angielskiego, ponieważ angażuje dzieci w interaktywną i kreatywną formę zabawy. Oto kilka pomysłów na integrację języka angielskiego z teatrem:

Scenki teatralne w języku angielskim:

Przygotowanie krótkich, prostych dialogów lub scenariuszy opartych na znanych bajkach lub historiach z wykorzystaniem lalek lub rekwizytów, aby uczynić przedstawienie bardziej interesującym. W trakcie, rekomenduje się powtarzanie prostych fraz i zwrotów, aby dzieci mogły je zapamiętać i używać.

130

Warsztaty aktorskie:

Zorganizowanie zajęć, na których dzieci będą mogły naśladować różne postacie zwierząt, zawodów lub postaci z bajek, używając angielskich nazw i opisów. Wprowadzenie podstawowych zwrotów i pytań, takie jak "What's your name?" (Jak masz na imię?) i "I am a lion" (Jestem lwem).

Teatr cieni:

Wykorzystanie teatru cieni do przedstawienia prostych historii w języku angielskim.

Dzieci mogą odgrywać role, używając cieni do ilustrowania opowieści, co pomoże im zrozumieć i zapamiętać słowa.

15.2 Edukacja zawodowa

Zapoznavanie dzieci z różnymi zawodami w kontekście języka angielskiego może być bardzo inspirujące i edukacyjne. Oto kilka strategii.

Poznajemy zawody

Wprowadzenie słownictwa związanego z zawodami, takie jak "doctor" (lekarz), "teacher" (nauczyciel), "firefighter" (strażak) z użyciem obrazków i książek, tak, aby dzieci mogły zobaczyć, jak wygląda praca w różnych zawodach.

Role play (odegranie ról):

Stworzenie kącika zawodowego w sali, gdzie dzieci mogą przebierać się i odgrywać różne role zawodowe, zachęcając ich do używania prostych

zwrotów w języku angielskim, na przykład "I am a doctor. I help people."
(Jestem lekarzem. Pomagam ludziom.)

Wizyta gościa:

Najprostszą formułą jest zaproszenie rodzica lub innego gościa, który opowie o swoim zawodzie w języku angielskim. W tym celu warto przygotować proste pytania, które dzieci mogą zadać gościowi, na przykład "What do you do?" (Czym się zajmujesz?) i "Do you like your job?" (Czy lubisz swoją pracę?)

131

15.3 Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna jest kluczowa dla rozwijania świadomości środowiskowej u dzieci. Integracja języka angielskiego z tematami ekologicznymi może przebiegać w następujący sposób:

Proste lekcje ekologii

Przykładową aktywnością jest wprowadzenie podstawowych pojęć związanych z ekologią, takie jak "recycling" (recykling), "tree" (drzewo), "water" (woda) z użyciem obrazków, piosenek i gier, aby uczynić naukę przyjemną i angażującą.

Projekty ekologiczne

Działaniem projektowym mogą być zajęcia, na których dzieci będą mogły sadzić rośliny lub tworzyć prace plastyczne z materiałów recyklingowych, używając przy tym angielskich nazw, powtarzając przy tym proste instrukcje i zwroty w języku angielskim, na przykład "Let's plant a tree" (Posadźmy drzewo) i "Recycle the paper" (Przetwarzaj papier).

Ekologiczne piosenki i wierszyki

Najbardziej naturalną formułą integracji ekologii z językiem angielskim jest nauka prostych piosenek i wierszyków o tematyce ekologicznej z włączeniem ruchów i gestów, aby dzieci mogły lepiej zrozumieć słowa i frazy. Poniżej propozycja działania uwzględniającego korelację obszarów edukacyjnych wokół centralnego tematu, jakim jest "Las i jego mieszkańcy".

Dzień 1: Ekologia i CLIL

- Ekologia: Zajęcia na temat "Las i jego mieszkańcy". Dzieci uczą się o różnych zwierzętach żyjących w lesie, drzewach i roślinach.
- CLIL: Słownictwo związane z lasem i zwierzętami leśnymi w drugim języku. Użycie książeczek, piosenek i zabaw, np. "Kto mieszka w lesie?" w języku obcym.

Dzień 2: Doradztwo zawodowe i CLIL

- Doradztwo zawodowe: Poznanie zawodu leśnika. Zaproszenie leśnika, który opowie o swojej pracy, pokaże narzędzia, jakimi się posługuje.
- CLIL: Słownictwo związane z zawodem leśnika i narzędziami, których używa. Proste zdania opisujące, co robi leśnik, np. "Leśnik dba o las" w drugim języku.

Dzień 3: Ekologia i CLIL

- Ekologia: Zajęcia na temat ochrony środowiska w lesie. Dzieci uczą się, jak dbać o las, np. sadzenie drzew.
- CLIL: Słownictwo związane z ochroną środowiska, takie jak "sadzenie drzew". Ćwiczenia praktyczne z użyciem słownictwa w języku obcym.

Dzień 4: Pedagogika teatru i CLIL

- Pedagogika teatru: Przygotowanie krótkiej scenki teatralnej o życiu w lesie. Dzieci odgrywają role zwierząt i roślin leśnych.

- CLIL: Użycie wcześniej nauczonego słownictwa w kontekście teatralnym. Tworzenie prostych dialogów w języku docelowym, np. "Jestem wiewiórką. Co robisz w lesie?" w drugim języku.

Dzień 5: Podsumowanie i integracja wszystkich tematów

133

- Zajęcia integracyjne: Podsumowanie tygodnia. Dzieci prezentują swoje scenki teatralne rodzicom lub innym grupom przedszkolnym.
- CLIL: Powtórzenie całego słownictwa z tygodnia poprzez gry i zabawy. Konkursy, quizy, śpiewanie piosenek w języku obcym.

Podsumowanie

Integracja języka angielskiego z teatrem, edukacją zawodową i ekologiczną może znacząco wzbogacić program nauczania przedszkolnego, jednocześnie rozwijając umiejętności językowe dzieci.

Kluczem do sukcesu jest zabawowy i interaktywny sposób wprowadzania nowych treści, co sprawi, że nauka będzie przyjemna i angażująca.

Przykłady podane w tym rozdziale stanowią tylko punkt wyjścia; nauczyciele mogą dostosować i rozwijać te pomysły w zależności od potrzeb i zainteresowań dzieci.

16 Dwujęzyczna innowacja pedagogiczna

Świat, w którym żyją Twoje dzieci, bardzo różni się od świata, w którym żyłeś Ty i Twoi rodzice, dlatego trzeba spojrzeć na edukację z całkiem innej perspektywy

Ken Robinson, *Ty, Twoje dziecko i szkoła*

Poprzez implementację działań dwujęzycznych na poziomie edukacji przedszkolnej, które obejmują zróżnicowane wydarzenia edukacyjne z zakresu edukacji zawodowej, pedagogiki teatru oraz edukacji ekologicznej, wykorzystując język jako narzędzie, tworzymy oraz wprowadzamy innowacyjne rozwiązania. Te działania mogą stanowić podstawę do opracowania i wdrożenia innowacyjnych praktyk pedagogicznych, które mają potencjał przekształcenia sposobu nauczania i uczenia się w kontekście przedszkolnym.

16.1 Innowacyjność i innowacja

Innowacyjność to efektywny sposób reagowania na wyzwania współczesności. Pojęcie Innowacji rozumiane jest jako:

- **Nowatorskie rozwiązanie programowe, organizacyjne lub metodyczne mające na celu poprawę jakości pracy szkoły** (działanie mające charakter programowy, organizacyjny lub metodyczny) Art.41 ust.1 pkt 3 u.s.o. – uchylone rozporządzenie;
- **Połączenie kreatywności oraz procesu wdrażania nowych pomysłów.** (...) To proces publiczny i może być komentowany oraz oceniany przez innych. Innowatorzy muszą zatem liczyć się z reakcją otoczenia.
- **Nowe rozwiązania ważnych problemów związanych z funkcjonowaniem szkoły, których efektem są głębokie i trwałe zmiany na lepsze.** Uwzględniając, że dotyczą one ważnych obszarów

funkcjonowania szkoły, głębokość i trwałość zmian odnosi się przede wszystkim do skali nowatorskiego działania. (Nie chodzi o odrażanie rozwiązań, których nikt nigdy nie wymyślił, testował czy upowszechniał.

Planując działania innowacyjne, warto pamiętać, że **każda innowacja jest zmianą, ale nie każda zmiana jest innowacją**. Innowacja ma prowadzić ku lepszemu funkcjonowaniu, a jej celem jest zastosowanie nowych rozwiązań do zauważonych problemów.

Działania innowacyjne postrzegane są jako hybryda istniejących działań, rozwiązań powstała np. w wyniku przepływu idei pomiędzy różnymi sektorami (Mulgan i in., 2007, s.5)

Przystępując do realizacji innowacyjnych działań dwujęzycznych, należy pamiętać o tym, że:

- Wymyślanie, testowanie upowszechnianie innowacji wymaga czasu.
- Dobrze przygotowanie uchodzi za połowę sukcesu!
- Najlepiej przemyślane rozwiązanie, niesie ze sobą ryzyko niepowodzenia.
- Rozwijaniu kompetencji i osobowości innowatorów służą szkolenia.
- Nie ma sensu podejmować działań, których efekty są nieistotne i nie wpływają znacząco na rozwój szkoły.

16.2 Innowacja w edukacji

Od września 2017r. o podjęciu działań innowacyjnych NIE TRZEBA informować ani kuratorium oświaty ani organu prowadzącego. Decyzję o wprowadzeniu innowacji podejmuje Dyrektor szkoły w drodze zarządzenia. Nie ma żadnych dodatkowych regulacji w tej materii – dyrektor ma pełną autonomię.

Zarządzenie powinno określać całą procedurę zgłaszania działań innowacyjnych:

- Jakie warunki muszą spełnić, by zostać za takie uznane?
- Jakie są kryteria dopuszczenia takich działań?
- Jakie dokumenty należy złożyć po zakończeniu innowacji?

136

Poniżej propozycja pytań kontrolnych z wyjaśnieniami, stanowiących wskazówki dla nauczycieli dotyczące opracowywania koncepcji innowacji.

- 1. Kto?** - Autor (autorzy): Jan Kowalski, nauczyciel przedszkola.
- 2. Z kim?** - Realizatorzy: Nauczyciele przedszkola oraz kadra pedagogiczna.
- 3. Jak to nazwać?** - "EkoTeatr Przedszkolaka" (ETP)
- 4. Czego dotyczy?** - Rodzaj: innowacja metodyczna.
- 5. Na czym polega?** - Przedmiot: stworzenie interaktywnych, dwujęzycznych warsztatów teatralnych i ekologicznych, które łączą naukę o środowisku, poznawanie zawodów i naukę języka w ramach CLIL.
- 6. Dlaczego ją podejmujemy?** - Uzasadnienie: w odpowiedzi na rosnące potrzeby edukacyjne oraz aby uatrakcyjnić proces nauki poprzez nowoczesne i angażujące metody, które integrują różne dziedziny wiedzy.
- 7. Jaką wnosi wartość?** - Sens: zapewnia interaktywną i angażującą formę nauki, wspierając rozwój językowy, ekologiczny i poznawczy dzieci poprzez zabawę i praktyczne działania.
- 8. Po co to robimy?** - sformułowanie celu/celów
 - Wzrost motywacji do nauki języków obcych.
 - Poprawa efektywności nauczania dwujęzycznego.
 - Zwiększenie świadomości ekologicznej.
 - Poznanie różnych zawodów i ich roli w społeczeństwie.
 - Rozwój kreatywności i umiejętności teatralnych.
- 9. Co z tego wyniknie?** - Przewidywane efekty:
 - Zwiększenie poziomu umiejętności językowych dzieci.

- Zwiększenie aktywności i zaangażowania dzieci w procesie nauki.
- Rozwój świadomości ekologicznej i odpowiedzialności za środowisko.
- Poznanie i zrozumienie różnych zawodów.
- Rozwój umiejętności społecznych i kreatywnych poprzez teatr.

10. Dla kogo? - Beneficjenci: dzieci w wieku przedszkolnym oraz nauczyciele, którzy będą mogli korzystać z nowych narzędzi dydaktycznych.

11. Za ile? - Nakłady: szacowane koszty obejmują zakup sprzętu multimedialnego oraz materiałów edukacyjnych.

12. Co jest do tego potrzebne? - Warunki/rzeczy: dostęp do sprzętu multimedialnego, oprogramowania oraz wsparcie techniczne.

13. Kiedy? - Czas realizacji: planowane wdrożenie od do roku.

14. Jak wdrożyć? - Plan realizacji celów:

- Przygotowanie materiałów edukacyjnych.
- Instalacja niezbędnego oprogramowania.
- Szkolenie nauczycieli w zakresie obsługi i wykorzystania narzędzi.

15. Jak ocenić? - Ewaluacja efektów i przebiegu działania innowacyjnego: przeprowadzenie ankiet wśród dzieci i nauczycieli oraz obserwacja postępów w nauce.

16. Jak udokumentować? - Dokumentowanie wdrożonego działania: zdjęcia, nagrania wideo oraz raporty z ewaluacji.

17. Jak upowszechnić? - Dzielenie się doświadczeniem: organizacja warsztatów oraz prezentacji dla innych placówek edukacyjnych oraz publikacja wyników i efektów innowacji w lokalnych mediach edukacyjnych.

17 Wsparanie dwujęzyczności

Pomimo zgromadzonej już dużej wiedzy, obecny stan prawny nie reguluje wyczerpująco kwestii nauczania dwujęzycznego w szkołach podstawowych. Brak spójnej ustawowej standaryzacji procesu dwujęzyczności niejednokrotnie powoduje niejednorodność jakościową w ujęciu ogólnopolskim. W ujęciu psychologicznym, w nawiązaniu do naturalnego rozwoju każdego człowieka, okres przedszkolny i wczesnoszkolny to najlepszy czas do wdrażania systemu zintegrowanego nauczania przedmiotowo-językowego (CLIL).

Dlatego też, zgodnie z metodycznymi założeniami warunkującymi uzyskanie wysokiej jakości w edukacji dwujęzycznej, rozpoczęcie procesu edukacji w systemie CLIL powinno odbywać się już w przedszkolu – podobnie jak funkcjonuje to w wielu krajach Unii Europejskiej.

Czynnikami wzmacniającymi promowanie działań dwujęzycznych są:

1. **Kreowanie pozytywnego środowiska językowego.**

Zachęcanie dzieci do eksperymentowania z językiem obcym, nagradzanie za próby komunikacji i budowanie pozytywnych skojarzeń z nauką języka obcego.

2. **Współpraca z rodzicami**

Angażowanie rodziców w proces nauki języka obcego poprzez udostępnianie im materiałów do pracy w domu, organizowanie wydarzeń językowych i regularne informowanie o postępach dzieci.

3. **Wykorzystanie zasobów społeczności lokalnej**

Wykorzystanie zasobów społeczności lokalnej, takie jak spotkania z rodzimymi użytkownikami języka, wycieczki do miejsc kulturowo związanych z językiem obcym, aby poszerzyć doświadczenia językowe dzieci.

4. Monitorowanie postępów

Regularne monitorowanie postępów dzieci w nauce języka obcego i dostosowywanie zajęć oraz wsparcie indywidualne w oparciu o ich potrzeby i osiągnięcia.

Poprzez konsekwentne stosowanie tych praktycznych wskazówek, nauczyciele mogą skutecznie wspierać dwujęzyczność u dzieci w wieku przedszkolnym, tworząc inspirujące i rozwijające się środowisko edukacyjne.

Nauczanie dwujęzyczne już od dłuższego czasu wplata się w podstawę programową edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej. Od kilkunastu lat placówki akademickie kształcą przyszłych nauczycieli pod kątem gotowości realizacji założeń metodycznych CLIL *Content Language Integrated Learning* (zintegrowane nauczanie przedmiotowo - językowe).

Wieloaspektowe podejście do nauczania w ramach CLIL przynosi wiele korzyści:

- buduje wiedzę na temat innych kultur i ułatwia ich zrozumienie,
- rozwija zdolności komunikacyjne w ramach wielu kultur,
- podnosi kompetencję językową i rozwija zdolność komunikacji ustnej,
- rozwija zainteresowanie wielojęzycznością,
- sprzyja zdobywaniu wiedzy z różnych perspektyw,
- umożliwia dzieciom częstsze obcowanie z językiem docelowym,
- nie wymaga poświęcania dodatkowego czasu na naukę języka,
- raczej uzupełnia inne przedmioty niż współzawodniczy z nimi,
- różnicuje metody i formy pracy podczas zajęć,
- stymuluje motywację dzieci i zachęca do uczenia się zarówno języka, jak i wykładanego przedmiotu.

Opracowanie podstawy programowej nauczania dwujęzycznego dla wczesnych etapów edukacyjnych lub umożliwienie tworzenia i wdrażania

przez placówki systemu oświaty własnych programów nauczania spójnie korelujących treści wychowania przedszkolnego lub podstawy programowej kształcenia ogólnego z ideą CLIL powinno, być jednym z pierwszych kroków systemowych w stronę spójnego ogólnopolskiego systemu szkół dwujęzycznych na europejskim poziomie.

18 Podsumowanie

Interdyscyplinarne rozwiązania dwujęzyczne w przedszkolu mają wiele korzyści, które przyczyniają się do wszechstronnego rozwoju dzieci. Wczesne nauczanie języków obcych sprzyja lepszej przyswajalności i naturalnemu opanowaniu języka. Integracja różnych dziedzin wiedzy, takich jak ekologia, edukacja zawodowa i teatr, wspiera holistyczny rozwój dzieci. Dzieci są bardziej zaangażowane i zmotywowane do nauki, gdy tematy są interesujące i związane z ich codziennym życiem oraz zainteresowaniami. Dwujęzyczność i umiejętność integracji różnych dziedzin wiedzy są cenione w późniejszym życiu edukacyjnym i zawodowym.

Metoda projektu w przedszkolu pozwala na tworzenie innowacyjnych podejść do nauczania, które są dostosowane do potrzeb i zainteresowań dzieci. Praca tą metodą przynosi wiele korzyści:

- **Aktywne zaangażowanie:** Dzieci biorą aktywny udział w procesie nauki, co sprzyja lepszemu zrozumieniu i zapamiętywaniu informacji.
- **Rozwijanie umiejętności społecznych:** Współpraca w grupach projektowych rozwija umiejętności komunikacyjne, negocjacyjne i społeczne.
- **Kreatywność i innowacyjność:** Dzieci mają możliwość eksperymentowania, twórczego myślenia i odkrywania nowych rozwiązań.
- **Praktyczne doświadczenia:** Projekty często wiążą się z realnymi działaniami, co umożliwia dzieciom zdobycie praktycznych umiejętności i wiedzy.
- **Holistyczne podejście:** Metoda projektu łączy różne dziedziny wiedzy, co sprzyja całościowemu rozwojowi dziecka i lepszemu zrozumieniu świata.

Podsumowując, wdrażanie interdyscyplinarnych rozwiązań dwujęzycznych oraz praca metodą projektu w edukacji przedszkolnej nie tylko wzbogaca program nauczania, ale także rozwija kluczowe kompetencje dzieci, przygotowując je do przyszłych wyzwań edukacyjnych i życiowych.

19 Bibliografia

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. (2022, sierpień 23).
Pobrano z lokalizacji □ Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. (2022,
sierpień 23). Pobrano z lokalizacji:
<https://dziennikustaw.gov.pl/D2022000176901.pdf>

Jak się uczyć? (2022, listopad 28). Pobrano z lokalizacji: Taksonomia Blooma
jako strategia efektywnej nauki. <https://jaksieuczyc.pl/taksonomia-blooma/>

Majalose. (2022, listopad 29). Kompetencje przyszłości. Pobrano z lokalizacji:
<https://majalose.pl/kompetencje-przyszlosci/>

McKinsey. (2018). Informacja o McKinsey pochodzi z nieustalonej daty.

ŚCDN, B. S. (2022, listopad 25). Tworzenie oddziałów dwujęzycznych od roku
szkolnego 2017/2018. Pobrano z lokalizacji:
[https://www.scdn.pl/images/stories/aktual/dwujezyczne/projekt/Materialy_](https://www.scdn.pl/images/stories/aktual/dwujezyczne/projekt/Materialy_szkoleniowe/2.Tworzenie%20oddzialow%20dwujezycznych%20Poradnik_.pdf)
[szkoleniowe/2.Tworzenie%20oddzialow%20dwujezycznych%20Poradnik_.p](https://www.scdn.pl/images/stories/aktual/dwujezyczne/projekt/Materialy_szkoleniowe/2.Tworzenie%20oddzialow%20dwujezycznych%20Poradnik_.pdf)
[df](https://www.scdn.pl/images/stories/aktual/dwujezyczne/projekt/Materialy_szkoleniowe/2.Tworzenie%20oddzialow%20dwujezycznych%20Poradnik_.pdf)

Ustawa Prawo Oświatowe. (2022, listopad 25). Pobrano z lokalizacji:
Dziennik ustaw. [https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-](https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-oswiatowe-18558680/art-139)
[oswiatowe-18558680/art-139](https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-oswiatowe-18558680/art-139)

Wronka-Pośpiech, M. (brak daty). Innowacje społeczne – pojęcie i
znaczenie. Pobrano z lokalizacji:
http://www.sbc.org.pl/Content/168003/10_10.pdf

Dokument związany z edukacją (brak daty). Pobrano z lokalizacji:
[https://emile.blog.ac-lyon.fr/wordpress/wp-](https://emile.blog.ac-lyon.fr/wordpress/wp-content/uploads/2022/01/Guide_Addressed_to_Teachers_Vol01.pdf)
[content/uploads/2022/01/Guide_Addressed_to_Teachers_Vol01.pdf](https://emile.blog.ac-lyon.fr/wordpress/wp-content/uploads/2022/01/Guide_Addressed_to_Teachers_Vol01.pdf)

Dokument referencyjny Springer (brak daty). Pobrano z lokalizacji:
<https://link.springer.com/referencework/10.1007/978-3-031-04768-8>

Dokument Cambridge University Press (brak daty). Pobrano z lokalizacji:
[https://assets.cambridge.org/97813166/22735/frontmatter/9781316622735_fro](https://assets.cambridge.org/97813166/22735/frontmatter/9781316622735_frontmatter.pdf)
[ntmatter.pdf](https://assets.cambridge.org/97813166/22735/frontmatter/9781316622735_frontmatter.pdf)

Nauczyciele PS22 w Kielcach. (2019, kwiecień 16). Rola gier i zabaw w
nauczaniu języka angielskiego. Pobrano z [https://ps22.kielce.eu/publikacje-](https://ps22.kielce.eu/publikacje-nauczycieli/16042019/rola-gier-i-zabaw-w-nauczaniu-jezyka-angielskiego)
[nauczycieli/16042019/rola-gier-i-zabaw-w-nauczaniu-jezyka-angielskiego](https://ps22.kielce.eu/publikacje-nauczycieli/16042019/rola-gier-i-zabaw-w-nauczaniu-jezyka-angielskiego)

20 Spis ilustracji

Grafika 1 Schemat 5 C Opr. Izabela Krzak - Borkowska.....	35
Grafika 2 Propozycja PRZEWODNIKA https://gencraft.com	60
Grafika 3 Propozycja PRZEWODNIKA https://gencraft.com	60
Grafika 4 dostępna pod adresem Printable Plant Science Posters for Use with Young Students. TeachersMag.com	62
Grafika 5 dostępna pod adresem: https://www.cgppplus.co.uk/app/_responsive/CgpClassBox/media/Resource/ks2/science/s2wae55/s2wae55-cover.jpg?w=300	64
Grafika 6 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: https://fb.watch/saRfueic3U/	69
Grafika 7 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: https://youtu.be/4Rh6H8fa4UM?feature=shared	71
Grafika 8 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: https://youtu.be/l4WNrvVjiTw?feature=shared	72
Grafika 9 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: https://youtu.be/teMU8dHLqSI	74
Grafika 10 Zrzut ekranu grafiki dostępnej pod adresem: https://portal.bilingualfuture.com/lesson/goAbgpd?lang=p	75
Grafika 11 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: www.fullofideas.pl	79
Grafika 12 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: https://www.youtube.com/watch?v=O13glTUS5t4	80
Grafika 13 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: https://www.youtube.com/watch?v=iwKS4b9aUel	84
Grafika 14 Zrzut ekranu nagrania dostępnego pod adresem: https://www.youtube.com/watch?v=7-TnsixSZ74	84
Grafika 15 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.gimkit.com/view/640880544e0bdf0034543335	94
Grafika 16 Opr. Izabela Krzak – Borkowska	95
Grafika 17 Piramida 6 poziomów Taksonomii Blooma w sferze kognitywnej, opr. Izabela Krzak - Borkowska	99
Grafika 18 Rozwijanie procesów myślowych w oparciu o założenia Taksonomii Blooma, opr. Izabela Krzak - Borkowska	100
Grafika 19 Odmiany i możliwości wykorzystania CLIL http://www.bc.ore.edu.pl/Content/984/JO_6_1.pdf	31
Grafika 20 Opr. Izabela Krzak - Borkowska	8
Grafika 21 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: https://sway.cloud.microsoft/oS2aioh7t8hRPHy0?ref=Link Opr. Izabela Krzak – Borkowska	102
Grafika 22 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: https://gencraft.com/generate...	106
Grafika 23 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: https://gencraft.com	107
Grafika 24 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: https://creativecommons.pl	109
Grafika 25 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy	110

Grafika 26 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak - Borkowska	112
Grafika 27 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak - Borkowska	112
Grafika 28 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak - Borkowska	113
Grafika 29 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak - Borkowska	113
Grafika 30 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak - Borkowska	114
Grafika 31 Zrzut ekranu aplikacji Khan Kids! – Khan Academy, konto nauczyciela, Izabela Krzak - Borkowska	114
Grafika 32 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	115
Grafika 33 Zrzut ekranu: Przykładowy tygodniowy plan pracy, wygenerowany dla użytkowników aplikacji Khan Academy for Kids.....	116
Grafika 34 Zrzut ekranu strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	118
Grafika 35 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	118
Grafika 36 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	119
Grafika 37 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	119
Grafika 38 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	120
Grafika 39 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	120
Grafika 40 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	121
Grafika 41 Zrzut ekranu platformy ze strony internetowej dostępnej pod adresem: https://www.youtube.com/channel/UC2ri4rEb8abnNwXvTjg5ARw	121